THE
WILLIAM R. PERKINS
LIBRARY
OF
DUKE UNIVERSITY

Rare Books

[illegible]

De La Mothe.

TYROCINIVM CHYMICVM RECOGNITVM ET AVCTVM.

Autore
IOANNE BEGVINO, *Regis Eleemosynario.*

PARISIIS,
Apud MATHEVM LE MAISTRE, iuxta S. Io. Lateranensem.
M. DC. XII.
Cum priuilegio Regis.

16 12

THEOPHRASTVS PARACELSVS LIBRO DE tinctura Physicorum, cap. 1.

Discendæ primum digestiones, destillationes, sublimationes, reuerberationes, extractiones, solutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne quod ad opus hoc, instrumentum requiritur, cognoscendum est vsu: prout vitra, cucurbitæ, circulatoria, vasa Hermetis, terrea vasa, balnea, furni ventales, reuerberatorii, similesq; alii, nec non & marmor, carbones atq; tenacula. Sic demum in Alchymia, medicinaq; proficere poteris. Quamdiu autem per phantasiam & opinionem fictitiis libellis adhæresces, ad horum nullum aptus & prædestinatus eris.

AVTHOR LECTORI S.P.

CVm superioribus annis, rogatu quorundam medicorũ, nec non suasu meorum intimorum, in hac inclyta vrbe Lutetia, ludum chymicum erexissem: quo artis Hermeticæ amantes, in ipsis manualibus operationibus exercerentur: non tantum ipsis graue & molestum fuit, præparationum descriptiones calamo excipere; verũ mihi etiã longê tædiosissimum, eas dictare: & quoties noui Chymiatrias candidati adueniebant, idem semper repetere, eandemq; molestiam toties deuorare. Qua propter vt illos scribẽdi; me verò dictandi labore imposterum subleuarem: & neutri tempus, quod interdũ tribus quatuorue septimanis definiebatur, inutiliter consumeremus: præparationum omniũ,

quas tum monstrare solebam, formulas, in vnum congessi: & typographo imprimendas, ea tamen conditione, vt omnia exemplaria ad me referret, dedi. Accidit autem: vt vnum eorum, nescio, qua ratione, in manus cuiusdam typographi Colonensis incideret: isque consilii mei nescius, absque voluntate & permissione mea, editionem, sed valdè mendosè iteraret: & exemplaria typis exscripta hinc inde distraheret. Vnde factum: vt nemini non paulò pòst de autore eius non tantũ in Gallia; sed alibi etiam constiterit: præsertim quod Nouum Lumen Chymicũ, meâ operâ in hac vrbe primùm editum, illi esset adiunctum. Dolui igitur vehementer: quòd ea, quæ ego tumultuariè pro priuato discipulorum meorum vsu conscripseram; & hinc inde ex aliis, præsertim quod ad operationum Chymicarum definitiones transcripserã, essent publicata: veritusq; sum ne quis Spagyricorum Philosophorum, me sigilli chymici fractorem nuncuparet; neue cum in amicorum, tum aliorum etiam grauissimam & reprehensionem & offensionem incurrerem: quòd Hippocraticę legis imme-

mor, τὰ ἱερὰ ἱεροῖς remedia adeo exquisita cum vulgo communicarim. Et comprobauit præsagium euẽtus. A quo enim tempore, talentum à Deo optimo, Maximo concreditum, in humanâ inuidiâ nõ amplius defodere; sed illud fænori & vsuræ, Chymiatrias studiosos & cupidos docendo instituendoq; exponere, & omnẽ rem scripto comprehendere visum fuit: incredibile est: quantum mea bonitas, & rempublicam Asclepiadæam adiuuandi facilitas, odii & inuidiæ mihi conflârit. Non enim tantum fuerunt: qui me eo nomine calumniis grauissimis onerarunt & conuitiis variis prosciderunt: verum etiam Harpiarum in morem, furumque sceleſtissimorum, foribus laboratorii mei claue adulterina apertis, & medicamenta magnis sumtibus præparata, & manuscripta multo labore collecta, piceatis suis manibus, ausu nefario abstulerunt; & dolore grauissimo, è iactura rerum tam pretiosarum in animo meo oborto, in morbum me periculosissimum præcipitarũt. Sed quid tum? Ego, fauente Numine, cõualui: & recuperatis viribus, ad operas meas redii ordinarias: cumq; ad omnes

iam emanasse intelligerem: quòd author essem Tyrocinii Chymici: è re & dignitate mea esse duxi; si illud recognoscerem: aliena resecarem: aliaq; longê præstantiora substituerem: & omnia in meliorẽ ordinem digesta, tecum, amice Lector, vt nunc vides, amicê communicarem. Molestê ferant hoc Momi: rumpantur ipsis ilia: iniuriam fieri maximam arcanæ Philosophiæ Spagyricę clamitent: meq; propterea omnibus diris deuoueant: modô ego scopum meum obtineam: vt ipsis ægrê, aliis benè pro tenuitate mea, facere, & errantibus veritatis viam monstrare, non errantes in via rectâ confirmare possim. Alii in pyrotechnia minus exercitati, si de obscuritate quarundam præparationum conquesti fuerint: sciant velim: tantã esse nõnullorum ingratitudinẽ (vt pote nuper adeo adhuc in togato quodã Chirurgo Parisiensi olim meo discipulo & gratis à me instituto, non leui cum incommodo experiri me oportuit) & tantam quorundam remediorum præstantiam vt necesse omnino fuerit interdum κρύφειν & inuolucris vti: ne margaritas pretiosissimas, suibus indignis me obiicere,

à viris Sapientibus iudicarer.

Porrô non deerũt, ſat ſcio, quàm plurimi meorum maleuolorum: qui vt id quod hactenus nec furtis, nec vllis machinis conſequi potuerunt, per cuniculos actos obtineãt: ea, quæ primo capite libelli huius, de præſtantia medicamentorum Hermeticorum, contra vulgares Miſochymicos diſſerui, in deteriorẽ partem rapient & interpretabuntur: clariſſimoſque Medicos Galenicos contra me concitabunt, ſub eo prætextu, quod Medicinam Galenicam ſupercilioſê contẽnam, ſtudioſamq; iuuentutem ab ea alienatam ad Paracelſi nugas adſuefaciam. Abſit autem à me: abſit, inquam: vt ea medicamenta, quæ tot ſeculis, experientiâ & vſu comprobata fuerunt feliciſſima repudiem: abſit vt Paracelſi ſcripta ſuſpicienda; Galeni verò & Hippocratis, aliorumq; veterum Medicorum monumenta, æternitate digniſſima deſpicienda exiſtimem. Quin contra ita ſentio: neminem vnquam magnum futurum Medicum: cui Galenus & Hippocrates non fuerint magni. Et licet ipſe Medicus non ſim: nec medicinam exerceam: tamen

quia nũc à tot annis, remedia in vsũ Medicorum præparo: experientiâ didici: rarò felicem remedia sortita esse effectum: vbi solummodo vel Chymica; vel Galenica adhibita fuerunt: feliciſſimum autem, vbi Galenicis interdum ad leges Therapeiæ, chymica fuerunt intermixta. Quod autem pro dignitate medicamentorum Chymicorum disputaui: factum est illud partim in gratiam Misochymicorum: qui, quicquid Chymicum, siue aqua, siue spiritus, siue oleum; siue puluis, fastuosè adspernantur: ipsam Artem perpetuis tenebris obruendam, & artifices Spagyricos, ad Garamantas & Indos relegandos censent: partim verò in gratiam tyronum, quorum animi interdum ita falsa persuasione præoccupati sunt: vt licet Naturæ miracula in Chymicis operationibus adimirentur: in remediorum tamen vsum, ratiunculis illis, quas refellimus, præpediti, consentire nequeunt. Maiorem igitur in modum omnes, qui hunc meum libellum euoluere dignantur rogatos velim: vt quæ de medicamẽtorum Chymicorum excellentiâ, contra vulgaria Medicorum Misochymicorum

dixi: aliter ne accipiant; atque ego sentio: neue in peiorem; sed meliorem partem interpretentur: sperentque à me, si Deus vitam mihi prorogârit, in hac arte nobilissima, temporis decursu, præstantissima & certissima quæque experimenta. VALE.

AD AVTHOREM.

Qvm tua te laudat doctrina, scientia, virtus:
Ars quoq; vult laudes enumerare tuas.
Huic NATVRA *suis (mirum!) conatibus obstat:*
Ipsaq; vult nomen concelebrare tuum.
Exoritur bellum, quæuis benefacta recensens
Te canit auctorem, te canit vtra, patrem.
Iure eius laudes, ARS *inquit, pando per orbem:*
Eruta quod tenebris luce nitesco noua.
Secláq; cum fuerim gryphis permulta sepulta;
Me nouus Hermetis donat honore labor.
Me Sophus obscuro velo velauit, iniquus
Impostor fucis: hinc ego crimen eram.
Ast explanato redit ecce enigmate nostra
Gloria: cum velum, fucus & omnis abest.
Has Natura suis cum voces auribus hausit;
Exclamat: non est gratia nostra minor.
Nam mea distracto spectatur corpore virtus,
Quæ rursum iuncto, vis mihi maior inest.
Lanx igitur nostras cum laudes ponderet æqua
Stet quoq; iam simili gloria nostra gradu.
Nam tua nos clari cantabimus acta laboris:
Cum statuet Medicus digna trophæa malis.
Plaude decus Chymiæ, NATVRA *ac* ARTE *co-*
ruscans: (*cant.*
Laude mica, dum nos, dum tua scripta mi-

Laude chorus Sophiæ: Colchos stat quassa dolore,
Quod rapiat Iason vellera mira nouus.
Quod domat igniuomos, artis virtute Draco-
Quod superat Tauros, dentisatosq; viros. (nes,
Plaude solum: victor spoliis de vellere Iason
Pressus adest, pandens mira secreta sophis
Mira loquor: Lector non tu miraberis ipse,
Cur nostrum feriant ficta vetusta caput?
En nouus hic Autor, Iason, velluſq; libellus
Quod rapuit Colcho scilicet inuidiæ.
Aspice thesauros tenuit quos inuida Colchos,
Quos Draco, quos Tauri, quos tenuêre viri.
Cinxit at his gryphis Chymiam, Sphynx docta vetustas,
Vt nisi non longo nota labore foret.
Quam nunc detectam præsenti perspice libro,
Et gryphi latebras Alchymiamq; scies.
Sis moneo gratus, nec rodas dente canino:
Ne redeat Chymiæ fabula prisca loco.

Gasparus Ieschky M. D.

Ad Inuidum ἐπίγραμμα.

INuide dum ſtrenuum hunc petulanti dente laborem
Rodis, opus nulla quod iuues arte facis.
Si tamen hæc, meliore velis ditare Minerua,
Quæ ſpernis, tibi res plena laboris erit.

Andreas Ferronus Clariacus
Agennenſis. M. D.

INDEX CAPITVM

LIBRI I.

De definitione Chymiæ cap. 1. pag. 1
De solutione in genere cap. 2. pag. 26
De Calcinatione cap. 3. pag. 31
De Extractione cap. 4. pag. 36
De Coagulatione cap. 5. pag. 49
De Lutatione cap. 6. pag. 50

LIB. II.

CAnones ad destillationis doctrinam necessarii cap. 1. pag. 54
De Aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, seminibus, lignis cap. 2. pag. 59
De Aquis fortibus cap. 3. pag. 64
De Spiritibus cap. 4. pag. 66
De Aceto cap. 5. pag. 78
De Oleis cap. 6. pag. 79
De Tincturis liquidis cap. 7. pag. 92
De Balsamis cap. 8. pag. 95
De Extractis cap. 9. pag. 98
De Tincturis mollibus cap. 10. pag. 103
De Calcinatione Salis &c. cap. 11. pag. 107
De Calcinatione Antimonii cap. 12. pag. 112
De Calcinatione & præparatione Mercurii. cap 13. pag. 120.

De Calcinatione Saturni & Iouis. cap. 14. pag. 131.
De Calcinatione Martis & Veneris cap. 15. pag. 136
De Calcinatione Lunæ & Solis cap. 16. pag. 140
De Salibus cap. 17. pag. 148
De Floribus cap. 18. pag. 156
De Magisteriis cap. 16. pag. 161
De Tincturis solidiusculis & Panacæis cap. 20. pag. 165.

LIB. III.

DE essentia quinta sanguinis humani cap. 1. pag. 172.
De quinta Vini essentia cap. 2. pag. 179
De Quinta Corallorum essentia cap. 3. pag. 184

Tuos

TYROCINII CHYMICI.

LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

De definitione Chymiæ.

CHYMIA est ars corpora naturalia mista soluendi, & soluta coagulandi, ad medicamenta gratiora, salubriora, & tutiora concinnanda. Chymia quid.

Chymiæ vocabulum Græcum est: Latinis idem, quod ars liquorem fa- Etymologia vocabuli Chymiæ.

ciens; aut res solidas in liquorem soluens : dicta ita κατ' ἐξοχήν, quod Chymia soluere (id quod difficilius) & coagulare doceat. Alchymiam si quis nuncuparit ; Arabum more præstantiam eius : si Spagyriam ; præcipua officia, σύγκεισιν nempe & ἀφάκεισιν : si artem Hermeticam ; autorem & antiquitatem ; si Destillatoriam ; functionem eius præclaram & facilè principem insinuet.

Vnde dicatur Alchymia.
Vnde Ars Hermetica.
Vnde stillatoria.

Cum autem omnes disciplinæ vulgò sint vel theoricæ vel practicæ: Chymia non acquiescens in cognitione & contemplatione corporum mistorum, vt Scientia Physica: sed finem habens τὸ ἔργον seu πρᾶγμα, magisterium scilicet, tincturas, quintas essentias & similia: meritò ipsi locus inter practicas disciplinas & artes conceditur: etiamsi fortè inueniantur, qui theoriâ solâ contenti ad iucundissimas artis huius ἐγχειρήσεις, vel magistris idoneis destituti, vel grauioribus alijs negotijs impediti, per acccidens se non accingant.

Chymia est Ars.

Obiectum Chymiæ.

Obiectum artis huius, corpus mistum concretumq; statuitur, non quâ

illud est mobile: ita enim Physicæ considerationis est : verùm quatenus est solubile & coagulabile. Talia autem sunt vel imperfectê mixta, vt ros, grando, nix; vel perfectê mixta, vt plantæ, frutices, metalla, lapides, arbores & animalia omnis generis. Vnde apparet: quàm grauiter illi allucinentur : qui audito Alchymistæ nomine, statim sibi hominem imaginantur, qui nihil tractet aliud, quàm metallorum μεταμορφωσεις, nihilq; meditetur, quàm mirabile lapidis Philosophici μυστήριον.

Finis eius est, medicamentorum suauiorum, salubriorum & tutiorum præparatio: atq; hac ratione Ars nostra à Pharmacopœa vulgari, quæ etiam medicamenta concinnat, tuta quidem & salubria; sed minus grata distinguitur. Nam quod ad suauitatem attinet: in confesso est: ægrotum citius parum conseruæ rosarum, cui grana fortê quatuor Mercurij per inferiora tantùm purgãtis, commixta sint, assumturum, quàm multas Diacatholici drachmas: citius pillulam vnicam benedictam & vercetani, vel duas ex Electuario Pan-

Finis Chymiæ.

Medicamenta Chymica sunt vulgaribus suauiora.

chymagogo eiusdem conformatas, quàm decem vel quindecim pillularũ Sine quibus, Aurearum, Fœtidarum: citiùs grana quatuor Bezoartici mineralis celeberrimi Hartmanni, vel octo Antimonii Diaphoretici Crollii, quàm potionem aliquam sudorificam: citiùs iusculum cremore aut magisterio Tartari conditum, quàm haustum agonisticum apozematis, syrupiue alicuius magistralis, ad descriptionem, nescio, quot pedes longam, laborioſê confecti. Fieri tamen poterit: vt quandoq; eiusmodi pocula & canthari medicamentorum vulgarium suauitate Chymica longê superent: nimirum tunc, cum nonnulli ægrotantium, allatis illis & nondum manu prehensis, solâ saporis & odoris eorum nauseabundi imaginatione, non vi aliqua magnetica concitati, ἄνω καὶ κάτω vomunt & dejiciunt: id quod medicamẽtis Chymicis præstari hactenus non potuit. At inquiunt: triumphent sanê Spagyrici remediorum suauitate: referant autem recepto more præparata in pharmacopoliis medicamenta, laudem salubri-

tatis & curationis tutioris. Hîc Rhodus, hîc ſalta. Nam dicunt: veſtra remedia non modô noſtris non ſunt ſalubriora & tutiora: cum ne quidem ſatis ſint ſalubria & tuta. Plæraq; enim veſtra ſunt venenata, & naturæ humanæ planê aduerſa; vt pote metallica & ex mineralibus deſumta: pleraq; acria, corroſiua: pleraq; calidiora, quàm vt conueniant, & graue ἐμπύρευμα redolentia. Grauia hæc ſunt tela, & Chymicorum iugulum petitura, niſi rationis & experientiæ clypeo excepta dextrê elidantur, Negari equidem haud poteſt: multa noſtrorum medicamentorum, ê mineralium & metallorum familia petita eſſe: ſed propterea non venenata, non humanæ naturæ prorſus infeſta. Quod ſi enim veteres iiſdẽ omnibus, ſed crudis & non præparatis, ſicut ex Galeno, Dioſcoride, Antidotario Nicolai Myrepſici & aliis videre eſt: & recentiores quidam famoſiſſimi Medici, vti Rondeletius, mercurio crudo in pillulis Barbaroſſæ, ad morbum Neapolitanum expugnandum; Crato trium Cæſarum Medicus feli-

Medicamẽta Chymica non ſunt venenata & humanæ naturæ aduerſa etiamſi metallica.

ciſſimus, cinabari ad vertiginem; & alii Antimonio, vt Cardanus, Iulius Alexandrinus, Matthiolus; Vitriolo Geſnerus; Croco Martis ad icteros Fallopius; Sulphure vniuerſi ad pulmonum affectus vſi ſunt: cur nobis eadem rectè præparata & omni venenoſa malignitate exuta, in vſum medicum transferre non liceret? præſertim cum videamus eos: qui vulgaribus Pharmacopolarum medicamentis firmam ſanitatem recuperare non potuerunt, ſuaſu ipſorum Miſochymicorum ad thermas metallicas aut fontes minerales ablegatos, eorum vſu continuato perfectè fuiſſe curatos. Vnde ſanè coniiciendum eſt: in eiuſmodi mineralibus & metallicis, balſamum quendam fixum ſpirituſq; potentiſſimos & corruptioni minimè obnoxios concluſos eſſe. Id quod ex vſu etiam medicamentorum Chirurgicorum conſpicuum: vbi vix vllum magnarum virium eſt, niſi cui vel metallum vel minerale aliquod ſit commiſtum. Abſit autem: vt ea cruda, ſeu veterum; ſeu recentiorum quorundam more, intra corpus

propinanda esse censeamus. Vtile ab inutili separandum : venenum à mumia salutari: nucleus & medulla à corticibus, putaminibus, siliquis & fecibus secludenda. Sic demum exinde apta remedia ad deploratissimos quosque morbos citô, tutô & iucundè curandos, si à Medicis doctis, expertis & circumspectis, ad præscriptas Therapeiæ leges adhibeantur, exsurgent. Sic Vipera, venenatissima bestia ritè præparata basin Theriacæ, alexipharmaci illius vniuersalis, tot seculorum experientia comprobati, constituit. Sic ex serpentibus vulgaribus tam προφυλακτικὸν quam θεραπευτικὸν certissimum, contra omnis generis venena, vulgô nunc parari, quotidie videmus. Sic Draco marinus, quem Galli *la vive* nuncupant, in dorso spinã habet ; quâ segregatâ, cibus exinde paratur delicatissimus. Eadem planè ratione & fossilia ad eam mediocritatis naturam reduci possunt: toto in partes constituentes resoluto, qualitatibusq; malignis & fatum accelerantibus auerruncatis: vt certo certius sit : eos, qui talibus le-

Vera medicamentorum malignorum correctio.

gitimê præparatis ritê vtuntur, non tam internecinum hoſtem, quàm benignum hoſpitem; non tam venena, quàm alexipharmaca & morborum ῥιζοτόμους in vitæ ſuæ penetralia admittere. Nam ſi metallorũ & mineralium venenoſitas à forma eorundem dependet: quis non videt: ſi ea in tria ſua principia, artificio chymico conſumantur, omnes qualitates lethiferas ablarum iri? Et ſi in parte aliqua conſtituente malignitatem ſtabulari opineris: tantô facilius intelligis: toto in partes ſuas diuiſo: illam ſegregari poſſe. Atq; hoc modo inſtituta feraliũ medicamẽtorũ correctio: quàm ſalutaris, ſit, infinitis exẽplis: niſi ea nota eſſe arbitraremur, cõprobari poſſet Deſinãt igitur Miſochymici, à mineralium & metallorum vſu, intra corpus exhibendorum abhorrere, & neſcio quam ἰλιάδα τῶν κακῶν ex eo repullulãtê temerè pertimeſcere: quin potius diſcãt à Chymicis verũ malignitatis remediorũ quibus venerãda antiquitas vſa eſt, (puta. Antimonij, Mercurij, vtriuſq; Hellebori, omnium Tithymali ſpe-

cierum, Pityusæ, Elaterii, Colocynthidis, Euphorbii Thapsiæ, Scammonii, Thymelææ, lapidis Lazuli & Armenii, Æris scoriæ, Sandarachæ &c.) malignitatis, inquam, perdomandæ modum: qui fit corporis heterogenei in suas partes ἀνατομία; non autem consuetâ Mastiches Dragacãthæ, Spicæ, Cinamomi aut similium additione. Nam qui ita medicamentorum simplicium qualitates venenatas dispellere & infringere satagit: næ ille similis videtur cocis imperitis & stolidis: quibus si carpiones desquamandi & euiscerandi essent: amarorem bilis, fellea cysti fortê fortuna pertusâ, non eluendum aut segregandum; sed sachâro melleue addito obtundendum esse contenderent: aut si iidem intestina animalium in alimentum hominum præparare deberent: nec ea ab excrementis sordidis & fætidis mundanda esse; sed vel ambra addita, oleisue odoriferis affusis, coquenda, stultê iudicarent. Porrô Spagyrica non videntur salubria esse & tuta: quia acria & corrosiua, igniſq; violentiâ magis caustica

Chymica remedia sunt salubria & tuta licet acria.

reddita, & quia impressum ἐμπύρευμα redolent. Verùm si acria, si corrosiua intra corpus non recipienda : Deus bone, quanta medicamentorum copia ê vulgaribus Pharmacopolis eiicienda? quantus eorum numerus ex Antidotariis expungendus? quot condimenta ê culinis remouenda ? Cantharides à Galeno inter medicamenta exitialia, quod per erosionem interimant, numerantur: & tamen parcè sumtæ, & quibus oportet, commixtæ, τοῖς λιθοντριβοῦσι & diureticis, vehiculi loco, ab eodem conceduntur. Vitriolum quàm corrosiuum sit; omnibus constat: & tamen in laudatissimã antidotum, Theriacam recipitur. Allium, cæpe, sinapi, nasturcium, quàm acria ? & tamen quotidie iis inter epulas vti non reformidamus. Limonũ, Citriorumq; succus firmissima perlarum & corallorum corpora dissoluunt ; & tamen cum in extremâ virium imbecillitate, cardiacum efflagitatur, nullũ eo præsentius & præstantius vulgô propinatur. Ergo nec Chymicorum remediorum acrimonia & vis caustica metuenda: præ-

sertim, cum multa sint forinsecus corrodentia, quæ intrinsecus, cùm ob majorem interaneorum repugnantiam & vegetum caloris natiui robur; tùm ob humores noxios in vẽtriculo stagnantes, pari ratione vires suas explicare non possunt. Accedit: quòd, sicut nec integros manipulos salis deuoramus, nec aliquot libras eius in jusculis, sed fortè pugillum vnum dissoluimus, parumq; aceti & aromatum ad cibos condiendos adhibemus; ita cum necessitas Medicos Spagyricos, ad medicamenta acria vsurpanda compellit: guttam granumve vnum aut alterum; nec sola, sed idoneis liquoribus permista exhibeant. Imô accerrima quæuis ita edulcorari possunt: vt omnem acrimoniam deponant: quod ex aqua forti & regia, si Tartari Sal iis commisceatur, manifestum euadit. De ignis contagio, quæ objiciuntur: adeo vana sunt & friuola, vt ne quidem refutatione egere videantur. Ipse enim Galenus cap. 18. de Theriaca ad Pisonem, ignem multa efficere meliora, & interdum latentem rerum naturam detege-

Medicamẽta Chymica non sunt periculosa propter acredinem ab igne contractam.

re, quædam etiam, quos volumus in vſus, apta reddere, expreſsè ſcribit: vnde etiam idem Elementum, titulo Magiſtri artium, à Cicerone non immeritò inſignitur. Et vt taceam: quod Galenus metalla acria & mordentia, vt mitiora reddantur, ignis examini ſubjiciat: chalcitis vſta melior exiſtimatur, quàm non vſta: Balanus Myrepſica ſecundum Meſuen vomitum mouet & ſimul per aluum dejectiones enititur. Aſſatâ autem & humiditate eius nauſeauſeabundâ ablatâ: ſola vis humores per ſeceſſum expurgandi remanet. Ita Mercurius ſublimatus, qui acerrimus exiſtit, ignis violentiam cum Antimonio paſſus, vt in mitiſſimum, ita ſaluberrimum abit alexipharmacum. Sic ferrum, cum in crocum Martis in reuerberio calcinatur: extremum flammarum calorem ſuſtinet: nec tamen ipſi eà imprimitur acrimonia, vt vſus eius in hæmorrhagiis & aliis fluxibus non ſit frequentiſſimus, non vtiliſſimus. Contra aquà & oleum Cinamomi, quantam acredinem ſolo vaporis balneo acquirunt? quantam eo-

dem vinum? Vnde hoc? intelliges rationem: si, quare sol induret lutum, liquefaciat autem ceram, idemq; linteamina albefaciat, faciem verò denigret, perpenderis. Falleris igitur: si Spiritus Vitrioli acrimoniam ab externo calore contrahi: si oleum Salis ab igne reuerberii, eadem infici existimas. Nisi enim Sales mixto insint: etiamsi violentissimo igne id exerceas: nunquam tamen ei tanta acredinis stigmata inures: Et contrâ, licet moderatissimo in quibusdam calore vtaris: ea tamen ob salium præsentium vim, acriora redditum iri ne dubites. Cæterùm ἐμπύρευμα medicamentorum Chymicorum tanti momenti non est: vt Medicis practicis eo nomine exosa esse & periculosa videri debeant. Si enim quoddam ejis vestigium medicamentis inhæsit, id aut à calore moderato, aut forti, originem suam sortitum est. Si ab illo: & propterea medicamenta Chymica euadunt noxia: tum nec esculenta, nec poculenta nostra, nec vulgaria remedia tuta erunt & salubria: cum ad ea paranda, major sæpe ignis

Vnde acrimonia medicamentorum Chymicorum.

Chymica remedia non redolent empyreuma.

gradus requiratur, quàm admedicamenta Chymica: quod patet ex coctione cereuisiæ: vbi hordeum primô valenti igne torretur: post majori coquitur: item ex quibusdam vinis Rhenanis, quæ ob salubritatem populis Septentrionalibus in omnibus ferê morbis, loco remedij sunt; & tamen ad veram maturitatem, non nisi ignis Elemẽtaris beneficio perduci possunt: item ex piscibus assatis, carnibus fumo induratis & sexcentis aliis. Si verô ab hoc, igne scilicet violento: nec inde periculi quidquam ægrotantibus imminet: cum vel ablutione vel digestione corrigi possit: vt videre est ex cineribus: qui caliditatis suę notas ab igne communicatas, affusâ aquâ, in lixiuium deponunt. Imo ablutio nimis crebrô repetita, purgantia quædam metallica & mineralia chymicè præparata, ad sentinam prauorum humorum exhauriendam, inepta reddit. Digestione autem quàm omnia dulcescant: notius est, quàm vt exemplorum inductione, ad id cõprobandum, opus esse videatur. Quod si autem for-

Empyreuma quomodo corrigi possit.

tè per empyreuma intelligis : quando vel calor potentialis, qui in miſto latebat tanquam ſub carbonibus , igne violento in actum producitur, & liber jam ab omnibus compedibus potentiores exerit vires ; vel quando calor, qui hinc inde diſperſus erat , Vulcani beneficio vnitur : nec hanc ob cauſam, ſeu empyreuma, ſeu calor nimius metuendus : cum Medici officium ſit : calidis eiuſmodi dextrè vti, ſicut & alijs, quæ ſi imprudenter adhibeãtur, ægrotis nocumentum allatura videntur. Sed inſtant Miſochymici & grauius nos vrgent : dum prætendunt noſtra medicamenta eſſe inutilia : quia emortua & ex miſtis deſtructis, corruptiſq; orta humidoq; primigenio deſtituta. Verũ enim uerò , ſi miſtorum corpora non ſoluenda, vel vt ipſi odioſo vocabulo vtuntur, non deſtruenda : cur ipſi miſtionis harmoniam turbant ? cur infuſiones, decoctiones, ſirupos igne violento parant ? cur aſſationibus , cur toſtionibus , cur deſtillationibus , cur diagridio & non Scammonio integro? cur trochiſcis Alhandal & non colo-

Præparatio non reddit medicamenta chymica inutilia.

cynthide ipſimet vtuntur ? cur in extrema virium imbecillitate, deſtructo capone, hoc eſt aqua ejus ſtillatitia, vbi certè omnis κρᾶσις & μίξις totius periit, ægrotos jam jam animam quandoq; exhalaturos, nutrire præſumunt? An quia Naturam hac in parte imitari volunt: quæ cibos in ventriculum ingeſtos, non crudos & integros adhuc exiſtentes, ad partes alendas deuehit; ſed deſtructos, hoc eſt, ab inutilibus & craſſioribus partibus denudatos, & in hepatis officina, in quintam quaſi eſſentiam redactos. Dicant: ſi placet: an cum infantes ab vberibus matrum adhuc pendentes, lacte earum, quæ infuſo Rhabarbari, vel ſuæ vel illorum valetudinis gratia vſæ ſunt, purgantur: concentus, temperies & harmonia totius Rhabarbari in lacte materno preſſumdata fuerit: an vero forma hujus mixti de ſubiecto ſuo in aliud, & ex hoc rurſus in aliud tranſlata, & multas mutationes paſſa, ſalua & integra permanſerit, atq; ita ex corpore humores prauos excluſerit? Fortè hinc fit: quòd quidam Miſochymicorum a caſeo &

tum

butyro abhorrent : non naturali quadam ἀντιπαθείᾳ, sed quod ob concentum lactis destructum, formam ejus & temperiem abolitam verentur, hæc & similia alendo corpori esse inidonea. Deinde dum Chymica remedia, mortua cadauera nuncupant : humidoq; primogenio spoliata esse contendunt: partim sibiipsis contraria; partim veritati non consentanea loquuntur. Si enim sceleta sunt: cur alibi ea potentius agere, quã humanæ temperiei mediocritas permittat, asserunt? Deinde nonne necesse est : vt tam animalia, quam vegetabilia, vita illa, qua sibi viuunt, hoc est, nutriuntur, crescunt & augescunt, priuentur: quô esui & vsui hominibus esse possint? Nec enim ipsi Scythæ tam barbari sunt: vt licet carnibus vel crudis, vel cursu equorum concitatiori, sub ephippiis feruefactis vescantur: viuas ferasin os ingerere & deglutire velint. Ita etiam plantas, stirpes & frutices, vt in corpore humano vitales edere actiones valeant, mori oportet: hoc est ex solo eorum natiuo erui, ne exinde amplius alimentum

Chymica remedia non sunt emortua cadauera.

pro vita ſua conſeruanda attrahant, ſed vt ad hominum ſanitatem tuendam, morboſq; profligandos apta remedia ſuppeditent: id quod etiã herbæ & alia ita emortua, imprimis ſi legitima eorum ἐξαρθρωσις præceſſerit, intra corpus aſſumpta feliciter præſtãt. Et vt experientiâ, certiſſimo veritatis, κριτηρίῳ, euincam: vitam vegetabilium operationibus Chymicis non deſtrui, nec humidum miſtorum primigenium iiſdem abſorberi: certum eſt & multoties probatum: ſales herbarum præſertim calidarum: ſi certo quodam modo & nobis cognito ſeminentur: alias producere ſuæ ſpeciei herbas: vt taceam ea quæ Quercetanus capite 23 in reſponſione ad Anonymum, pro veritate Hermeticæ Medicinæ, ſtupenda & ſuſpicienda adfert exempla. Quid? quod in Arduenna & aliis multis locis deſertis, ſterilibus & aridis, vt agricolæ æſtate, quod metere poſſint, habeant: dumeta, geniſtas & vepreta paſſim cõburant, & cineres hinc inde per campos diſpergant, vt ſubacta terra, ſale, beneficio pluuiarum ſupercadentium ex

illis elicito pinguefiat, ac lætas segetes postmodũ, ex semine in terrã projecto producat. Fũgitur nimirum ejusmodi cinerum sal officiosimi, quo nunquam agri impinguari possent: nisi vrinis & sale animaliũ brutorũ (est enim in sale pinguedo, quod miremur, vt Plutarchus post Aristotelem in Symposiacis lib. 1. quæst. 9. testatur) esset imbutus. Non tamen planè abnuerim: viuentia quædam & nondum emortua rectè interdum adhiberi, vt gallus circa podicem deplumatus, ad venenum è carbunculis pestiferis extrahendum: vt catelli ad ventriculum frigidum & imbecillum, benigno calore & temperato extrinsecus fouẽdum: sicut etiam non negarim: integra interdum præstare distractis: modô & ipsi fateantur: se non minus destructis vti quam Chymicos. Super est nunc scrupulus vnus, qui multorum animos valde torsit, diuq; suspensos detentos remoratus est: quô minus in vsum Hermeticorum medicamentorum consentire potuerint: nempe quod illa, præsertim si sint metallica aut mineralia, calorem

Medicamẽta Chymica non imprimunt membris principalibus corporis prauam dispositionem.

natiuum & ſpiritus ſubitô diſſipent, & in partibus principalibus funeſtas reliquias, malignum fermentum & prauam διαθεσιν relinquant: vnde aliqui per accidens curati, & paulò poſt recidiuam paſſi, maturius ex hoc mundo diſceſſerint. At immeritò remedia Spagyricè præparata eo nomine malè audiunt: cum ſi fortè tale quidpiam ex vſu eorum accidat: id non tam remediis, quam vel artificibus, qui ea concinnarunt, vel Medicis, qui ea exhibuerunt, imputandum ſit. Notum eſt enim, quantus ſit eorum numerus, qui illotis manibus, ad hanc artem nobiliſſimam accedunt: qui ex libris tantum, non αὐτοψία artem hanc edocti, ſtibium & hydrargyrum ad ſanitatem hominis vel conſeruandam, vel deperditam reſtituendam, audacter parare, & parata intra corpus exhibere non verentur. Talium Chymicorum præcipitatis, non mirum, ſi illi, qui his vtuntur, in ſepulchrum præcipitentur: ſi eorumdem Mercuriis vitæ, non vitam; ſed mortem & magno interdum precio emptam, quidam improuidi &

valetudinis ſuæ prodigi, conſequantur. Deinde culpa tam grauium accidentium non rarò in iis etiam reſidet, qui dicta medicamenta propinant, quorum aliqui legitimum ipſorum vſum nunquam viderunt; aliqui planè indocti ſunt, ſtupidi, omnis methodi Galenicæ & Hippocraticæ ignari, quales sũt Iudæi & Agyrtæ ſimiles, quibus religio non eſt, latronum more, decorio humano, pro libitu, ludere. Non abſimili ratione & vulgaribus medicamẽtis, quæ ſunt potentiorum virtutum, vt pote Scammoneatis, Helleboratis & ſimilibus dica interdum ſcribitur: quando à Pharmacopoliis imperitis ſiniſtrè parantur; aut ab expertis dextrè conficiuntur; ſed præpoſterè ab empyricis vſurpantur; licet aliâs ex vſu eſſe poſſint, bene ſcilicet parata, & methodicê adhibita. Non eſt igitur: quod Medici docti & prudentes à Chymicorum medicamentorum vſu in poſterum abſtineant, cum ſi ea ab expertis artiſtis, inter quos in Gallia eminet Nicolaus Bõne Illuſtriſſimi Ducis Bullionæi in arce Sedanenſi

Pharmacopæus, qui officinam habet selectissimis remediis, cùm Galenicis, tùm spagyricis, præsertim verò Theriacis communi & essensificatâ ad Quercetani leges solertissimè & fidelissimè præparatis instructissimam, conficiantur: omnis malignitas, si quæ ipsis suâ naturâ inest, ministerio Vulcani auferatur: vt impossibile sit: ea posse, si methodicè vsurpentur, vel calorem nativum & spiritus, in diuiduos animæ satellites destruere; vel prauam dispositionem partibus principibus inurere.

Atq; ita hactenus monstratum est: quam vano & falso prætextu, remediis Chymicis, quasi periculosa, inutilia & pestifera sint, jus ciuitatis in republica Medicâ denegetur: nunc quod eadem sint vulgaribus salubriora & tutiora euincendum est: quod quidem ex prioribus satis liquet: sed tamen vt omnia melius dijudicari possint: pauca quædem pro nostra assertione attexenda videntur. Salubriora igitur & tutiora sunt arte spagyricâ concinnata remedia, quàm vulgari modo præparata: quia in illis purum ab impuro,

Medicamenta spagyrica sunt salubriora & tutiora vulgaribus.

malignum ab alexipharmaco, corporeum à spirituali, inutile ab vtili separatum : ac proinde ventriculum sua mole non molestant: nec operationes suas differunt ; sed citô cum morbis colluctari incipiunt, eosq; victas dare manus festinanter cogunt. Sic cereuisia defecata salubrior est non defecatâ: sic vinum à tartaro suo depuratum, tutiùs hauritur ; quàm vinum ex vuis recenter expressum: sic cibi, seclusis à natura excrementis, post multas coctiones singulæ corporis nostri membra nutriunt: sic citius aqua cinamomi aut balsamus eius, in lipothimiis, spiritus reficit; quàm ipsum cinamomum integrum : sic guttæ aliquot olei anisi plus præstant ; quàm integræ ejusdem vnciæ. Vulgus autem præparationes omnes improbat, & integris vti mauult, quàm in principia sua cõsumptis; partim non sufficientes aut conuenientes adhibet: vnde non rarò ægrotantes ob deuoratas partes noxias excrementitias & venenatas vna cum salutaribus & vtilibus, expugnato morbo, cum symptomatis gra-

uioribus postmodum superuenientibus, & ipso priori morbo periculosioribus conflictantur. Deinde quis nescit; aquas Chymicas, odorem & saporem vegetabilium integrum referre: vulgares autem nihil aliud esse, quã phlegma inutile & aquas leuiter putrescentes: illasq; multos annos durare; has vero vix mensem vnum aut alterum. Et sicut aquæ vulgares Pharmacopolarum, extremam malignitatem à vasis plumbeis acquirunt: sic non minorem & decoctiones eorundem, à vasis cupreis: quæ eo deteriores adhuc euadunt: quod in earum præparatione, subtilior & melior pars in auras euanescat; & situ paullo post contracto corrumpantur, inutilesq; reddantur. Adhæc analeptica & cordialia, quę ex corallis perlisq; in puluerem contritis & cribratis, nec non auro foliato præparantur, quas vires alias in corpore humano exerunt: nisi quod ventriculum incrustant, eumq; alias languidum magis eneruant? Contra quintæ essentiæ Chymicorum & magisteria ex iisdem, vt & tincturæ auri absq; corro-

ſiuo factæ, ſicut in quouis liquore facilè ſoluuntur: ita ſoluta, & intra corpus admiſſa, vires collapſas reſtaurant & priſtinum vigorẽ reſtituunt. Quid, quod medicamenta vulgaria in morbis chronicis, rarô optatos ſortiantur effectus: vt pote ex vegetabilibus tantum deſumtà, quibus radices affectuũ contumaciorum firmiores funditus exſtirpari & euelli nequeũt. Chymica autem præſertim ex metallicis & mineralibus præparata, vt pote potẽtiorum virium & maioris efficaciæ, incurabiles vulgò morbos, epilepſiam, lepram, quartanam, podagram, hydropem ἡσύχως, ἰαχέως καὶ ἀσφαλῶς percurant. Non igitur abs re à nobis factum eſſe putamus: quod Chymiam, artẽ medicamenta gratiora, ſalubriora & tutora concinnandi, in libelli noſtri frontiſpicio definiuerimus.

CAPVT. II.

De Solutione in genere.

Solutio quid.

SOlutio Chymica est ἐργασία siue operatio, qua corpus naturale mistum in tria sua principia, Mercurium, Sulphur & sal, ex quibus à natura conflatum est, separatis heterogeniis, recluditur.

Tria sunt principia Chymica.

Sicut Aristoteles principia corporis naturalis verè statuit tria: Meteriã, Formam & Priuationem: licet ea sint noëtica potius, quàm verè hypostatica: Et veluti Galenus quatuor elementa, ignem, aerem, aquam, terram, pro principiis, & si remotis, haud absre adstruit: ita Chymicus, artifex sensatus, sensibilium corporum tria asserit principia sensibilia & proxima, Mercurium, sulphur & sal: sequiturq; hac in parte ipsum Aristotelem, tertio de cælo textu 61, quem locum Petrus Ramus ad nauseam vlq; in Scholis Acroamaticis, Philosophi superius allegatis principiis opponit: & post eum Kragius

contra Peripateticos valde vrget. Per Mercurium autem, sulphur & salem non intelligendum est: quod ejusmodi mineralia ex mistis concretisq; corporibus, beneficio ἀναλύσεως Chymicæ possint erui: qualia vulgò à mercatoribus vendũtur: verũ sufficit: si sint talia, præsertim in vegetabilium & animaliũ familia, quæ minerabilis illis sint ἀνάλογα, & tantum inter se differãt essentia, proprietatibus, & actionibus; quantum illa in suo genere minerali. Quid per ea intelligendum.

Mercurius est liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis, æthereus ac pũrissimus, à quo omnis nutricatiò, sensus, motus, vires, colores, senectutisq; præproperæ retardatio. Confertur elemento Aëris & aquæ: illi quidem, quatenus caloris vicinia alteratus facilè in auras abit: huic, quatenus vt ea difficulter proprio; facilè autem alieno termino continetur. Mercurius.

Sulphur est balsamum illud dulce, oleaginosum & viscidum: natiuum partium calorem conseruans, omnis vegetationis, accretionis & transmutationis instrumentum, odorum tum Sulphur.

gratorum, tum ingratorum fons & origo. Assimilatur igni, propter flammam, quam facilè concipit: vt omnia resinosa & oleaginosa alia: eiq; hoc peculiare est: quod habeat vim leniendi, & extrema contraria conglutinandi. Sicut enim numquam tenacius lutum confeceris ex aqua & arena; nisi calcem aut aliquid glutinosi commiscueris: ita nec Mercurius volatilis & sal fixus coire in vnam substantiam tenaciter possunt: nisi vinculo & copulâ Sulphuris, quod vtriusq; principij particeps, Salis siccitatem & Mercurii liquiditatem, sua viscositate; Salis densitatem & Mercurii permeabilitatem, molli sua fluiditate; Salis amaritudinẽ & Mercurij aciditatem dulcedine sua contemperat.

Sulphuris proprium.

Sal.

Sal est corpus illud siccum, salsum, res mistas à putredine defendens, mirabiles dissoluendi, coagulandi, detergendi & euacuandi facultatibus pollens: à quo omnis rerum soliditas, determinatio, sapores & alię infinitæ virtutes. Analogia respondet terræ: non quâ hæc est frigida & sicca; sed quâ ele-

elementũ hoc eſt firmũ, fixum, & generationis corporum omnium ſubjectũ.

Sunt autem dicta principia, propriè loquendo, nec corpora; quia planè ſpiritualia, ob cæleſtium ſeminum influxum, quo imprægnata ſunt: nec ſpiritus; quia corporei: ſed inter vtramq; naturam ambigunt: variiſq; nominibus à Philoſophis inſigniuntur, vel ſaltem his ad illa alluditur: vt ex ſequenti tabella videre eſt.

Principia Chymica inter corporis & ſpiritus naturam ambigunt.

Sal	Sulphur	Mercurius
Sal cõmune, Sal Petræ, Sal Armoniacũ	Acerbum & amarũ,	Dulce, Acidum
Corpus	Anima	Spiritus
Materia	Forma	Idea
Patiens	Agens	Informans aut mouens
Ars	Natura	Intelligentia
Senſus	Iudicium	Intellectus
Materiale	Spirituale	Glorioſum.

Verùm enim vero omne corpus miſtum in hæc principia, ſacro ternario (ita ſecundum Pythagoricos, omne & omnia tribus terminantur) conſtantia recludi poſſe & conſumi; etſi validis rationum momentis compro-

Omne corpus miſtum poteſt in ſua principia tria diuidi.

bari posset: tamen eas omnes euidentiâ longè superat inspectio ocularis: ac proinde exemplis, ex vario mistorum genere desumtis, omnem rem in tyronum gratiam dilucidabimus. Exordiamur autem à lignis viridibus, quæ si cremes: egredietur primò aquosum quiddam, quod ignis flammæ concipiendæ planè inidoneum est, & in fumum conuersum si colligatur, in aquã resoluitur, (atq; hac ratione è flamma potum petere, non impossibile) diciturq; Mercurius: deinde exibit oleaginosum quiddam, facilè inflammabile, quod in vapores resolutum, si cohibeatur, in oleum abit, vocaturq; Sulphur: tandem remanet siccum & terrestre, quod ex cineribus, aquæ beneficio extrahitur, inq; humido & frigore soluitur; calore autem concrescit, Salisq; nomen obtinet. Ita lac substantiam continet sulphuream butyrosam, deinde Mercurialem serosam, & tandem salinam caseosam. In ouis albumen Mercurium exhibet: vitellus Sulphur, pelliculæ & putamina Salem. ita ex lini semine oleum elicimus expres-

sione : aquam ab oleo separatione: Sal ex fecibus relictis extractione. Pari ratione ex Garyophyllis, aqua Mercurialis præstantissima, oleum sulphureũ excellentissimum, & ex fecibus sal educitur. Sic Nitrum in aquositatem dispescitur, pinguedinem & salem. Non secus ex sale marino, producimus Mercurium γλυκύπικρον, dulces cristallos sulphureæ planè naturæ, & tandem ipsum sal fixissimũ. Ex Antimonio elicitur Regulus, qui seius mercurius: deinde rubrũ sulphur, flãmam concipiens : & tandem Sal, qui vomitiuus. Atq; sic de cæteris idem esto iudiciũ.

Notandum est autem primo : nullum prædictorum principiorum simplex atq; solum, quod de reliquis non participet, reperiri. Mercurius enim continet substantiam sulphuream atq; Salinam : Sulphur substantiam salsam & mercurialem : Sal verô substantiam oleaginosam & mercurialem. Deinde obseruandum etiam est : quod in spagyrica mistorum ἀναστοιχειώσει, præter priora tria commemorata principia vel actiua, duo alia resultent corpora,

Nullum principium planè simplex est.

Caputmortuum & phlegma non sunt principia.

quæ principiorum numero à Chymicis non adscribuntur: quòd illorum tantum sint quasi integumenta, omniq; δυνάμει Hippocratica destituta: quorum alterum siccum, Terra arenosa est, siue cinis elotus, vocaturq; Terra damnata & Caput mortuum, nulla vi alia præditum, nisi siccante & emplastica, quodq; facili negotio in vitrum abit: alterum humidum & accidentaliter aëreum, nempe phlegma insipidum & inodorum, quodq; tantum humectat, citra vllam aliam ἐνέργειαν aut actiuitatem medicam.

CAPVT III.

De Calcinatione.

Calcinatio. SOlutionis species duæ sunt: Calcinatio & extractio.

CALCINATIO est misti in calcem solutio.

A Gebero definitur: quod sit rei per ignem puluerisatio, per priuationem

nem humiditatis, partes consolidantis. Per Calcem autem intelligũt Chymici, quemlibet puluiſculum tenuiſſimum, ablatione ſuperfluæ humiditatis (præſertim ex mineralibus) factum. Quãdo verô puluis vel calx planè redditur impalpabilis, ad ſenſum ſubtiliſſimus, inſtar tenerrimæ farinæ: tum Alcohol appellitant: hocq; vocabulum etiã ad ſubtiliſſimũ vini ſpiritum, ſæpiſſimè reiteratis deſtillationibus rectificatum, commodè exprimendum transferunt; eum Alcohol vini indigetantes. Calx Chymicorum. Alcohol. Alcohol vinï.

Fitq; vel corroſione; vel ignitione.

CORROSIO eſt miſti calcinatio, per res corroſiuas. Corroſio.

Fit hæc variis modis: potiſſimum tamen quatuor: videlicet Amalgamatione, Præcipitatione, Stratificatione & Fumigatione.

AMALGAMATIO, eſt corroſio metalli, per hydrargyrum. Amalgamatio.

Fit: quando metallum, excepto ferro, in tenues bracteas vel laminas ductum, cum octo partibus plus minus Mercurij commiſcetur, vt fiat maſſa

vndiq; sui similis, ad metalli vnitatem soluendam. Hydrargyro enim euaporato superigne: metallum instar tenuis calcis relinquitur.

Præcipitatio.

PRÆCIPITATIO, est corrosio per aquas fortes.

Fit: quando corpora, liquori corrosiuo immerguntur, & postmodum corrosa & soluta, vel aquæ fortis abstractione, vel alio modo, in calcem repercutiuntur.

Stratificatio.

STRATIFICATIO, est corrosio per pulueres corrosiuos.

Fit: cum crucibulum, pixis, vel olla metallo laminato & pulueribus corrosiuis repletur: faciendo S. S. S. hoc est, ponendo aliquid de puluere corrosiuo in pixidem, & huic supersternendo tenuem laminam corporis metallici, & sic pergendo, donec vas referciatur. Postea ponuntur carbones per circuitum, vel datur ignis reuerberii, paulatim augendo, vt res postulat. Dicitur etiam.

Cæmentatio. Commixtio.

CAEMENTATIO, eiq; affinis est COMMIXTIO, quâ corpus corrodendum cum pulueribus corrosiuis commiscetur, & igni postmodum admotum in calcem redigitur.

FVMIGATIO, est corrosio metalli per fumum vel vaporem acrem. Fumigatio

Fit hæc variis modis. In genere scire sufficiat: quod corpus metallicum in lamellas reductum, & per fumum calcinãdum suspendatur, vel super aquas fortes, acetum, vel vaporem plumbi liquefacti, vel mercurii, vel similium rerum acrium: vti uvlgo cerussam parare consueuerunt.

IGNITIO, est calcinatio per ignem. Ignitio.

Estq; vel Cinefactio, vel Reuerberatio.

CINEFACTIO, est ignitio, quâ corpora vegetabilia & animalia in cineres, igne violentiori rediguntur. Cinefactio

REVERBERATIO, est ignitio, quâ corpora, igne viuo, in furno reuerberii, calcinantur. Reuerberatio.

Huc pertinet & DESICCATIO humiditatis natiuæ, vt fieri solet in sale, vitriolo, alumine & similibus.. Desiccatio humiditatis natiuæ.

CAPVT IV.

De Extractione.

Extractio generaliter considerata

EXTRACTIO est species Solutionis, quâ corporis mixti partes subtilioresà crassioribus segregantur.

Estq; duplex: vel generaliter; vel specialiter sic dicta.

Generaliter sic dicta, fit dupliciter: cùm ascensione & descensione; tùm modo intermedio.

Estq; illa vel sicca, vel humida. Sicca sublimatio; hæc Destillatio dicitur.

Sublimatio

SVBLIMATIO, est extractio partium subtiliorum siccarum, per ignem in sublime eleuatarum, & vasi adhærentium.

Fit: cum res sublimanda præparatur, vt decet, nempe vel lotione, vel calcinatione, tostione, coctione vel similiter; & postmodum vel sola, vel alii materiei permista matulæ inferius rotundæ aut latæ, vt media tantùm eius pars repleatur, imponitur, cumq; hac

aludel extra fornacem in altum protuberans, luto salso conglutinatur: cui alembicus cæcus in medio vertice perforatus, vt spiritus humidi per foramen illud exhalare queant, supersternitur. Datur postea ignis per gradus: oculusq; alembici, cum humiditas omnis expirauit, (id, quod vel vitro vel lamina aliqua ferrea polita, quando ea adhibita halitu non amplius inficitur, animaduerti potest) luto clauditur, ignisq; ad spiritus in sublime pellendos intenditur.

Cum igitur secundum Geberum, Sublimatio sit rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia vasis: patet: quàm malè vulgò Destillatio & Sublimatio confundantur: & aquę, quæ destillatæ sunt, sublimatæ vocitentur. Deinde notãdum etiam est: quod hæc operatio Chymica, non nouum sit inventum; sed & veteribus cognitum. Ita enim Cadmia paratur, teste Galeno & Dioscoride; & ex hac Pompholyx & Spodium, iisdem testibus.

DESTILLATIO, est partium humidarum in halitus à calore extenua- Destillatio.

tarum atq; eleuatarum extractio.

Verum esse, quod Aristoteles 4. Meteor. dicit: μιμεῖται ἡ τέχνη τὴν φύσιν: id vel ex hac operatione praxeos Chymicæ vulgari constat. Sicut enim vapores ex terra, radiis Solaribus in mediam aëris regionem subuecti, ejusq; plagæ cælestis frigiditate densiores factæ, in pluuiam faceſſunt: ita & Chymicus artifex, ex rebus halabilibus & vaporabilibus, ignis ministerio, tenuiũ spirituum à crassioribus partibus separatione, & ad frigidas capitelli cameras eleuatione, essentiam earum, forma liquoris elicit: Sic in humano corpore, cum ἀναθυμιάσεις ex inferioribus partibus, in aëream microcosmi plagam, tanquam in alembicũ efferuntur: ejus frigore, in excrementum pituitosum & mucosum condensantur: vnde postea perennis ejus in nares, palatum, aut alias corporis partes fit destillatio & defluxio. Hinc fit: quod in ciborum elixatione, ollas operculo claudamus: vt quidquid vaporum in aquam conc reuit, in suam originem postliminiô reuertatur. Et quando dapum calorem

fouere volumus : patinas , quibus ea apponuntur , aliis cooperimus paropsidibus ; vnde vapores ciborum, ab illarum ἀντιπεριστάσει frigida incrassati, globatim delabuntur.

Est q; Destillatio , pro diuerso vasorum positu, vt alias multas differentias taceam, vel Recta ; vel Obliqua. Illa fit per alembicum aut vesicam ; hæc per retortam , in rebus præsertim spiritus contumaciores fouentibus.

Huc pertinent Rectificatio & Cohobatio.

RECTIFICATIO, est repetita liquorum destillatio ad eos magis purificandos & exaltandos. Perficitur tamẽ hæc etiam quandoq; Digestione. Rectificatio.

COHOBATIO, est destillationis reiteratio , quâ liquor destillatus rursus fecibus reaffunditur, & denuo destillatur. Fit autem fecibus priùs tritis , & humore, paulatim vt macerentur, imbutis.

Extractio generaliter sic dicta, quæ fit descensione, est duplex: vel calida; vel frigida. Cohobatio

Calida est , quâ partes subtiles à

Destillatio per descensum calida.

grossis per descensum, mediante igne, separantur: vnde etiam destillatio per descensum dicitur, & in picis confectione adhibetur: cum ex strue tædarum concisarum, obstructis vndiq; spiraculis, igneq; intra aceruum succenso, pix defluit: vti videre est apud Plin. & Matthiol. qui operationem hãc exactê describunt.

Frigida est, quà per descensum absq; igne, partium subtilium à crassioribus fit separatio.

Filtratio.

Estq; vel Filtratio, vel Deliquium. FILTRATIO est, quâ humores aquosi per tritorium, aut chartam emporeticam, in modum infundibuli conuolutam, aut manicam Hippocratis, laciniam, aut simile quiddam, relictis in filtro aut vase, partibus crassioribus, percolatur.

Deliquiũ.

DELIQVIVM est, cum immundæ calces, sales, & similia liquabilia, seu per se, inclinatæ tabulæ marmoreæ aut vitreæ imponuntur; vel sacculo inclusæ suspenduntur: vt in aëre vapido tabescentia, purum succum emittant. Fit tamen interdum: vt nulla fiat partium

segregatio per deliquium, vti quando sales repurgati aut similia in cellam aut alium locũ frigidũ humidum collocantur, & ab humiditate externa, quæ in ea promtê se insinuat, in liquorem, qui in subjectum vas endit & defluit, resoluuntur desc

Extractio, quæ fit modo intermedio, est qua rerũ liquidarum vel siccarum humectatarum partes puriores ab impurioribus, sine destillatione & sublimatione separantur.

Species illius tres sunt: Digestio Putrefactio, Circulatio.

DIGESTIO est, qua res calore digestiuo, ad modum naturalis ciborum digestionis in ventriculo, coquuntur siue maturantur. Digestio.

Qua ratione enim ventriculus, calore suo moderato, cibos crudos exceptos digerit, & in chylũ concoquendo transmutat: vt secluſis fecibus & in intestina amandatis, ex illo ab hepate, benignioris purioriſq; substantiæ fiat extractio: ita etiam per calorem cuiuis rei competentem, Digestio subtilia à grossis separat; quæ crassa sunt,

incidit & attenuat: quæ cruda, coquit quæ acerba, mitigat ac edulcorat: adeoq; omnia taliter elaborat: vt ex digestis copiosior semper essentiæ messis speranda sit.

Administrationem ejus, doctissimus Libauius describit hunc in modum. Res digerenda vasi tanquam ventriculo includitur, vndiq; stipatis accessibus, nisi cum diuaporatio est coniũcta, vt in empyreumatis correctione, coagulatione & similibus. Tunc enim exiguum foramen in operculo relinquitur, & justum tempus obseruatur, ne quid de substantia pereat. Quod si est merus succus aut liquor: res plana est. Sin minutal herbarum & similium: vel proprius succus reliquendus est, vel foris analogus humor addendus: quod tamen nonnunquam fit etiam in diuersi generis liquoribus, veluti cum olea digeruntur cum vini spiritu, &c. Vbi procliuitas est ad putredinem, nec adjectum menstruum ei satis cauere potest: (Non enim debet fieri putrefactio: cum quid digerimus; licet digestio possit esse ad eam via) sal adden-

dum est. Ita apparatum vas collocetur in foco digestorio caloris competentis, ibiq; sinatur vsq; ad quæsitum finem, qui diuersus est: pro multiplici vsu digestionis. Exempli gratia: Herbæ recentes suo succo madidæ, è quibus destillatione elicienda essentia est, macerantur triduo: siccæ vino respersæ, septendio: semina & aromata dimidum mensem: Radices per mensem: siquidem sunt siccæ: mineralia per mensem philosophicum, qui est dierum quadraginta, aut etiam diutius, pro firmitate & ratione menstrui. Quædam bis macerantur, aspersa vino græco, vt aromata aliquando, quæ irrigata vsq; ad siccitatem digeruntur: post puluerisata & denuo conspersa macerantur secundô. Ita soliditas & raritas etiam discrimen facit. Aquæ destillatæ digerendo ad Solem, rectificantur per medium mensem, vase clauso, ita vt duæ partes sint plenæ, tertia vacua: & nonnunquam arenæ infodiatur parte vitri tertia, id quod in frigidis potissimum spectare jubent artifices. Calidæ vero aquæ & olea rectificantur in arena frigi-

Mensis philosophicus

da, item tertia parte sepulta, &c. in cella vapida per mensem. Si humor alienus addendus: talis esto, qui digestionem juuet, citra corruptionem substantiæ. Et hic, si est alienior, separatur officio peracto: sin paucus, & familiaris, aut etiam alterabilis in naturam digesti, relinquitur. In densis est acrior & nonnunquam corrosiuus, vt acetum, vini spiritus, vinum forte, &c. In aliis mitis, vt aqua destillata pluuia, rosacea &c. nonnunquam oleum certi generis. Interim, quæ alienæ naturæ sunt, & per digestionem seceſſum fecerunt, separantur.

Ancillatur autem Digestio non tantum destillationibus aut extractionibus, verum etiam rectificationi, coagulationi, fixationi, calcium per aquas fortes præparatarũ edulcorationi, &c. & appellatur Maceratio: quia hæc etiã vim habet penetrandi, rerum compagem reserandi, & impuritates separandi.

Maceratio.

Putrefactio

PVTREFACTIO est, quâ mistum per putredinem naturalem, humore, siccum terminans vincente, & externo

calore fortius; quàm interno operante, resoluitur, ad essentiam ab heterogeneis extrahendam & segregandam.

Modus est talis: Quod putrefaciendum est, præparatur vt decet, eiq; in cucurbita vitrea, si vel siccum sit, vel humiditate ad putrescẽdum sufficienti non abundet: ὄχημα quoddam seu menstruum (ita in genere à mense putrefactionis, liquor omnis appellatur, rerum extractioni inseruiens: siue is sit ejus rei proprius, siue analogus, siue aqua) conueniens, quod excessu suo, misti siccitatem auferat: τὸ μίξιν referet: exeũtem essentiam ad se alliciat: eamq; integram & incorruptam, ad extractionem vsq; conseruet, superfunditur: & ne calor cum suo humido exspiret; vas Hermeticê clauditur: postea in ventrem equinum, aut ejus vicarium ponitur, ejusq; calor ad tempus prę fixum conseruatur. Menstruũ quid.

Proprium autem putrefactionis est: & colores, & odores, & sapores rerum immutare, earumq; natura veteri destructa, nouam generare. Putrefactionis proprium.

CIRCVLATIO, est liquoris, ab ele- Circulatio.

mentis depurati, in pelicano, per varias circũuolutationes aut rotationes, quibus impuritates reſiduæ prorſus auferuntur, in gradum præſtãtiorem, conuerſio ſiue exaltatio.

Fit ita: Sumitur liquor exaltandus, includiturq; Pelicano aut vaſi circulatorio, quatuor aut quinq; eius partibus relictis vacuis, & pönitur in fimum vel balneum, ad altitudinem liquoris attenuabilis, vel paullo profundius: adeô vt reliqua vaſis pars in aëre frigidiore extet: vt à fundi & laterum calore fiat attenuatio; à verticis verô frigore, coagulatio: detineturq; ita dictum vas, in calore moderato & continuo: donec Artiſta finem ſuum ſit aſſecutus: fecibus, in fundo vitri, ſubſidentibus.

Huc non immeritô referri poſſe videtur & FERMENTATIO: licet interdum per eam, non tam fiat conſpicua ſalubrium partium, à craſſioribus ſegregatio; quàm potius ad nobiliſſimæ eſſentiæ extrahendæ diſpoſitio.

Fermentatio. Eſt autem exaltatio rei in ſubſtantia, per quam mediante digeſtione, calor

agens exuperat, inq; naturam suam vertit patiens.

Cæterum quæ fermentãtur: sunt vel liquida; vel solida. Quæ liquida sunt: vel talia sunt simpliciter; vt aqua, vinũ: vel spissa & mollia: vt mel, sapa. Liquida quæ sunt simpliciter talia, si sint simul calida: per se fermentãtur: vt vinum, pyraceum, pomaceum. Quæ autem frigida sunt, vt succi expressi frigidi: opus habent additione rei externæ, vt fecibus vini, cereuisiæ, sale, vel aciditate aliqua, ad accelerationẽ ebullitionis & fermentationis. Spissa autem & mollia, sequentem in modum, fermentari possunt. Recipe verbi gratiâ, mellis libras x. his adde libras quinquaginta aquæ. Stent in calore moderato, per diem naturalem: deinde lento igne simul bulliant, & despumentur. Tertia pars exhalet: vel cum liquor efferuescit: ouum imponatur recens: quod si sursum fertur: perfectæ coctionis signum est. Tum liquor ab igne remotus, calidê per duplicem pãnum trajiciatur, & ad solem, in vase idoneo, additis drachmis duabus Salis

Hydromel vinosum.

Tartari, vel ſalis communis, vel vncia vna alicuius aciditatis ponatur: & ſic per quadraginta dies aut circiter: donec liquor ſit clarus, viniq; odorem referat, bulliat. Tunc enim vas claudendum, & hydromel in cella vſui reſeruandum. Quæ ſolida ſunt & dura: vt ſemina, triticum, fæniculum, aniſum, baccæ juniperi, aromata &c. comminui debent: iiſq; aqua affundi: & ſal proprius, vel analogus, aciditas, vel feces cereuiſiæ viniue, ad fermentationis accelerationem addi: ita vt ad dolium rei fermentandæ pinta fecum adjiciatur. Quæ verò duriſſima ſunt, vt lapides: prius calcinari, poſtea fermentari debent: vt in ſequentibus de corallis & plumbo dicetur.

Extractio ſpecialiter ſic dicta.

EXTRACTIO ſpecialiter ſic dicta eſt, quâ è miſto, partes ſubtiliores & nobiliores à menſtruo aliquo apprehenſę, elementari craſſitie in fundo relicta, extrahuntur: & in ſyrupi aut ſapæ conſiſtentiam, deſtillatione, vel euaporatione coagulantur.

Fit: cum materia tincturam habens, in menſtruo conuenienti infunditur.

clauſoq;

clauſoq: vaſe ad digeſtionem ponitur. Poſtea eo aperto menſtruum coloratum, per inclinationem ſeparatur: affuſoq; alio, vas clauſum, ad digeſtionem rurſus ponitur: idq; toties repetitur, donec menſtruum non amplius tingatur. Porrô depletiones filtrantur circulantur, & coagulantur, menſtruo ad oleiformem conſiſtentiam, vel etiã interdum ad ſiccitatem, pro rei natura & vſu, detracto.

CAPVT V.

De Coagulatione.

HActenus dictum eſt de ſolutione, eiuſq; ſpeciebus: ſequitur nunc de coagulatione.

COAGVLATIO, eſt principalis operationum Chymicarum altera, quâ res molles & liquoroſæ, è conſiſtentia tenui fluidaq: in ſolidam, per humiditatis priuationem, coguntur. Coagulatio.

Hæc etsi ferè inseparabiliter cum solutionis speciebus, vti præcipitatione, amalgamatione, sublimatione, destillatione &c. cohæret: tamen ea peculiariter fit:

Primô exhalatione: quâ humor à re coagulabili expirat.

Secundô coctione; qua res liquidæ ad solidiusculam consistentiam coquuntur.

Tertiô congelatione: vt cum cristalli in cellis à frigore producuntur.

Quarto fixatione: quâ res ignem fugientes & volatiles, vt in eo fixæ perseuerent, assuefiunt: id quod fit vel medicinæ fixæ additione; vel mistu-ris; vel sublimationibus, cæmentis &c. pro cujusq; rei natura.

CAPVT. VI.

De Lutatione.

ORdinis ratio postularet: vt nunc fornaces vasa, variamq; supelle-

ctilem Chymicam, vt & ignium diuersorũ regimina describeremus. Verùm cum hæc oculari inspectione potius, quàm præceptis & regulis addiscantur: silentio illa, breuitatis causâ prætereũda, & pauca tantum de lutamẽtis Philosophicis subjungendaduximus.

Pro fornacibus construendis.

Recipe terram pinguem, cujiuscunque coloris sit: misce & subige cum arena, fimo equino, & aqua salsa.

Pro retortis loricandis: quamuis ego nec vitreas, nec terreas vnquam lutare soleam: seu destillem per arenã: seu per ignem nudum; seu per reuerberium clausum; seu ignem suppressionis.

Recipe argillam figulinam, stercus equinum lotum & exsiccatum, farinam laterum, & squamam ferri, miscendo & cum aqua communi subigendo.

Lutum sapientiæ, ad spiritus subtilissimos arcendos.

Fac lutum ex calce viua, & albumine oui, in aquam redacti, simul miscendo, & cito applicãdo, quia facilê exsiccatur.

Pro vitris & hydriis fractis consoli-
dandis.

Recipe boli Armeni, Minii, Ceruſſæ, ana partes æquales: reduc in puluerem ſubtilem, & cum oleo lini vel vernice liquida tempera.

Pro vitris ſimul lutandis.

Vſus ſum feliciter vſq; in hanc horam veſicis porcinis, vel bouinis, pro alembico cũ cucurbita lutãdo, tam in deſtillationibus aquarum; quàm ſpirituum acrium & acidorum.

Pro roſtro alembici cum recipiente
lutando.

Recipe ceræ vnciam 1. reſinæ, colophoniæ ana drachmam 1.: liqueſcant ſimul in fictili: quibus adde modicum olei oliuarum, miſcendo baculo, vt incorporentur, poſtea ollam ab igne remotam imple frigida, & etiam manibus ſubige.

Pro retortis cum recipientibus col-
lutandis, in deſtillatione ſpirituum
acrium.

Lutum pro retortis loricandis ſubige cum aqua ſalſa; vel miſce cum colophonia puluerizata, & applica.

TYROCINII CHYMICI.

LIBER SECVNDVS.

ACTVM est superiori libro, de Solutione & Coagulatione in genere: nunc in sequentibus de operationum illarum effectis tractaturi sumus: licet in specie, quomodo singulorum corporum mistorum claustra reseranda sint, monstrari debeat: id quod etiam præstare conaremur: si nobis integrum Chymiæ systema, & non tyrocinium conscribere proposuissemus. Sunt autem solutionis & coagulationis effecta, siue vt à quibusdã appellãtur, species Chymicæ,

vel liquidæ, vel molles, vel duræ. Ad liquidas referri possunt: aquæ ex floribus, herbis radicibus, corticibus, seminibus, lignis: aquæ fortes; Spiritus, acetum: olea: tincturæ liquidæ. Ad molles: balsami, extracta varia, tincturæ molles. Ad duras: Sales, flores, magisteria, calces, croci tincturæ siccæ.

CAPVT I.

ANtequam ad ipsas liquorum formas quæ vt plurimum destillatione fiunt, parandas, nos accingamus: generales quidam canones præmittendi videntur: quorum hic est.

PRIMVS.

Canones ad destillationis doctrinam necessarii.

Vasa, in quibus destillatio fit, non sint plumbea. Hæc enim qualitate maligna liquores inficiunt, eos vomitiuos reddunt, sapores immutant natiuos, & nonnũquã ipsamet à vaporibus acribus ex re destillanda exspirantibus, corroduntur. Et si Galenus, aliiq; Medici sapiẽtiores, aquã, quę per canales plum-

beos fluit, improbãt, propter malignitatem, viſceribus internis valde infeſtam, quam inde contrahunt: de aquis, in vaſis plumbeis deſtillantis quid ſentiendum ſit, patet: præſertim, cum non rarô, quando per aliquot dies, ejuſmodi ſtillatitii liquores immoti ſteterunt, in fundo ceruſſa ex plumbeo alembico abraſa; imprimis ſi experiundi gratia, guttam vnam aut alteram ſpiritus Vitrioli infundas, reperiatur. Quod autem de plumbeis vaſis dictum: pari ratione & de ſtanneis, æneis, ferreiſq; intelligi debet: niſi fiat deſtillatio in veſica ænea, vbi quæ deſtillantur, citô effluunt.

II.

Vitra, quô altiora; eô meliora. Sic enim vna deſtillatio plus pręſtat, quam tres rectificationes. Sint autem cucurbitæ vt plurimum altæ duos cubitos.

III.

In omni deſtillatione, vaſa non nimis refarcienda. Tutius operaberis: ſi cucurbitas ex quarta parte: & retortas ex mediâ aut circiter: veſicam verô æneam, ex tribus partibus repleueris.

IV.

Res flatulentæ, vt cera, resina, & similia, sicut & ea, quæ facilê ebulliunt, minore imponantur quantitate, & magnis vasis destillentur, & quidem sale, arena, aut similibus additis.

V.

Destillatio per balneum, conuenit rebus leuioris compagis. Cauendum tamen in herbis maximê calidis: vt in absinthio, saluia, roremarino & similibus, ne nimis leui calore vtamur, & non tam essentiam; quàm phlegma inutile proliciamus. Sed in lactuca, endiuia & similibus tenuioris substantiæ, calor moderatus adhibendus: & sufficit interdum Balneum roris, quod neque empyreuma imprimit, neque partes aëreas tenuiores dissipat.

VI.

Destillatio per cineres vel arenam, competit rebus consistentiæ solidioris, vt seminibus lignis, radicibus, &c.

VII.

Per vesicam, non tantum tenuia destillantur; sed & alia, quæ sunt firmioris texturæ, in suo tamen menstruo præmacerata.

VIII.

Destillatio per retorram, non tantum spiritus grauiores e mineralibus elicit; sed etiam ê tenuioribus, vt lignis, seminibus, radicibus, gummis, resinis, &c. aquas & olea extrahit.

IX.

Herbæ recentes succulentæ cum destillandæ sunt, tundantur, succusquæ exprimatur, & postea per calorem Balnei in cucurbita alta destilletur.

X.

Herbæ, vel sua temperie, vel tempore siccę, tundantur: & aqua communi, vel propria, vel roris Maij, vel vino irrorentur. Copia autem menstrui tanta sit; quæ macerationi sufficiat: sin plus affundatur, tota quantitas non abstrahenda. Facta maceratione ad placitum, per balneum destilletur: aut si per vesicam destillationem instituis: adde ad quamlibet libram herbarum, libras sex aquę, & destilla, vt artis est.

XI.

Eodem modo per vesicam, quicquid est aromaticum, siue sint radices, siue cortices, siue ligna, siue semina, siue fo-

lia, siue flores, destillantur: & oleum simul cum aqua elicitur.

XII.

Sunt quędam, quæ vehementem ignem postulant: sed tamen, ea, non nimis violento vrgendo sunt: ne natura eorum prorsus corrumpatur.

XIII.

Detur opera: ne lutum, quo vasa destillatoria conglutinantur, expiret, & liquorem aliena qualitate inquinet: præsertim cum ignis violentior adhibendus.

XIIII.

Acidorum destillatio hoc peculiare habet: quòd ignobilior pars semper priùs egreditur, & nobilior vltimò. Vnde in eorum rectificatione, quod primò elicitur, tãquã plegma separandũ.

XV.

Si aquæ empyreuma seu fomitem quendam igneum valdeq; calidum, per exiguas partes dispersum, redoleat: corrigitur illud: si vitrum in locum frigidum humidum collocetur.

XVI.

Cum liquores per B. M. destillati,

insolatione rectificandi sunt: tum vitra ex duabus, vel ad summum tribus partibus repleantur, & membrana, quâ ea claudi consueuerunt, acu pertundatur: vt factis perspiraculis, phlegma inutile exhalet.

XVII.

Destillatio tamdiu continuetur: donec liquor egrediens non sentiat amplius rem impositam.

CAPVT. II.

DE aquis ex floribus, herbis, radibus, corticibus, seminibus, lignis.

AQVA ROSARVM.

Variis hæc præparatur modis. Alii sumunt rosarum q. s. easq; per triduum, in balneo digestas, vapore aquæ calidæ destillant. Alii absq; digestione præcedanea, aquam, ex iis in alembicum conjectis, eliciunt. Alii per cineres destillant: vbi tamen maxima opus est cautione & circumspectione, ne empyreumate liquor stillatitius inficiatur. Alii lucro magis quàm valetudini hominum intenti, eas integras, vt decerptę sunt, cum magna aquæ copia, per vesicam æneam

deſtillant: ac ex triginta roſarum libris, centum aquæ odoratæ venalis extrahunt. Alij flores tuſos, abſque menſtruo, aut eo ſaltem tam pauco, vt ad irrigationem ſufficiat, modico balnei calore deſtillant: & ad vim refrigerantem, tantò expeditius euocandam, vnâ deſtillatione, quam præcedit irrigatio, ex aqua communi vel roſacea veteri, aut ad virtutem confortantem & fragrantem prolectandam, pluribus in deſtillata aqua infuſionibus vtuntur. Nos ita eam parãdam ducimus: diſtinguendo, inter roſas albas, & incarnatas. Ex illis enim vt plurimum vis refrigerans petitur: ac propterea pauca aqua pluuiali irroratę in mortario marmoreo contundendę ſunt: inde torculari ſuccus exprimẽdus, & deſtillandus. Incarnatæ abſque irrigatione contuſæ, reponuntur in magno vaſe vitreo, in cellam: poſt triduum ſuccus exprimitur, qui per balneum deſtillatur. Hæc aqua eſt fragrantiſſima, quæque vel multos annos, odoris ſui fragrantiam conſeruat. Nonnulli recrementis eius aquam puram ſuperfundunt, & ita per

octiduum maceratam, vel balneo, vel vesica distillant, quæ communi venali viribus & efficacia non cedit.

AQVA RÖSARVM ARDENS, Sicut ex alijs rebus rebus omnibus, præsertim autem alimentosis, aqua flagrans & fragrans, fermentationis beneficio, educi potest: ita etiam ex rosis, quæ vulgò statuuntur frigidæ.

Porrô recipe rosas incarnatas, cælo sereno, cum rorido madore destituuntur, collectas: eas terê accuratissimê, & in cucurbitam vitream, quæ postea bene clausa, in cellam reponatur, vt ibi fiat earum fermentario, immitte. Cum jam acidum quiddam redolere videntur: sume de floribus tritis q. v. & per balneum destilla: aquam inde extractam superaffunde parti rosarum alii: & rursus destilla, similem in modum pergendo, donec omnis rosarum fermentatarum quãtitas, per alembicum transierit; fecibus, quæ in fundo remanere solent, semper segregatis. Tandem omnem aquam ex rosis elicitam, per balneum destilla: & duodecimam saltem partem aut circiter abstrahe,

eaniq; si vis, rectifica. Sic aquam habebis gratissimam & odoratissimam, quæq; non minvs promptê, quam spiritus vini, flammam concipiet.

AQVA CICHORII.

Recipe herbarum & radicum Cichorii, medio Majo lectarum libras XII: tunde vel minutim incide: iisq; affunde aquæ communis libras viginti: & postquam per triduum maceraris: ex vesica libras saltem octo destilla.

AQVA FOENICVLI.

Recipe seminum fœniculi crassiusculê contritorum, libras quatuor: aquæ communis libras viginti quatuor: macera in loco calido: & adde Tartari vel Salis communis, vncias duas. Destilla postea per vesicam æneam cum refrigeratorio. Sic aqua cum oleo transibit, quod ab illo separandum.

AQVA CINAMOMI.

Recipe Cinamomi optimi crassê triti libram vnam: cui affunde aquæ rosaceæ & vini albi ana libras tres: macera in calore congruo fimi vel ejus vicarii q. s. deinde destilla per balneum, separando aquam primam,

quæ est optima : secundam item seorsim, vt & tertiam colligendo. Secundæ vsus potest esse ad macerationes pro menstruo. Tertia, est phlegma inutile.

AQVA ACIDA QVERCVS, IVNIPERI, GVAIACI, BVXI.

Recipe serraturam quercus, aut scobem iuniperi, Guaiaci, aut particulas buxi: destilla in retorta vsq; ad siccitatem: separa postea oleum ab aqua, per chartam emporeticam: aquam rectificamin arena, super coleothar, aut salem marinum, aut proprios cineres: postea phlegma ab acido liquore separa, destillatione: tertiam saltem eius partem aut circiter vltimò asseruando.

Vsus eius est in corallis & perlis dissoluendis, ad tincturas extrahendas.

AQVA CINAMOMI COMPOSITA.

Macera & destilla Cinamomum, vt supra: addendo radicum Dictamni Cretici, Angelicæ, ana vnicas duas. In hac aqua dissolue saccharum album, quantum potest & digere per diem naturalem: postea aquam superfluã distillatione segrega: donec syrupus

placeat: cui adde aquæ vitę rectificatę vncias duas, & probè miſce. Eſt virtutis admirandæ in peſte & partu difficili.

CAPVT III.

De aquis fortibus.

AQuæ fortes, quæ & cauſticæ, chryſulcæ, ſeparatoriæ, & gehennæ nuncupantur: violento igne, ex atramento ſutorio, halinitro, ſale Armoniaco, ſtibio, mercurio ſublimato, alumine, cinabari, &c. conficiuntur: quarum ea, quæ vim obtinet omnium maximè cauſticam & corroſiuam, STYGIA; illa verò, quæ aurum ſoluit, REGIA dicitur.

AQVA FORTIS COMMVNIS.

Recipe Vitrioli exſiccati libras duas,
Salis petræ repurgati lib. vnam:
Tere ſimul & miſce, deinde impone retortæ optimo luto loricatę, & collo-

loca in fornacem reuerberii, appositoq; recipiente amplo destilla per gradus, spacio viginti horarum. Cum spiritus albi & nebulosi in receptaculo dissipantur: finis adest: sine pedetentim refrigescere. Aquam exemtam clarifica per argentum, hac ratione. Cape quartam partem istius destillati: injice puri argenti drachmam vnam, & solue super prunis: solutionem infunde aliis tribus partibus & lactescent: sine residere: purum effunde. Si Regiam cupis: in vnciis quatuor hujus communis: dissolue vnciam vnam Salis ammoniaci, vel salis communis. exsiccati: atq; ea aurum soluet.

AQVA FORTIS PERPETVA ET MODVS FACIENDI CINABARIM.

Dissolue mercurium in aqua forti, adde sulphuris partem æqualem, destilla per retortam: & habebis aquam validiorem quàm antea, & cinabarim ad collum retortæ.

AQVA PHILOSOPHICA siue REGIA.

Recipe Nitri repurgati,

Salis Armoniaci ana vncias duas:

Simul tere : miſce & impone retortæ amplæ, cui appone magnum vas recipiens , commiſſuras retortæ cum recipiente leniter lutando : deinde deſtilla ex cineribus : donec omnes fumi, magnâ violentia egreſſi fuerint , nec guttæ vlterius ex retorta decidant. Tum retortam ita calentem exime , & materialia ſupradicta noua in eadem doſi repone , & miſce cum capite mortuo , deſtillando vt ſupra.

CAPVT IIII.

De ſpiritibus.

SPiritus participant partim de aqua, partim de igne: & prout ſunt vel aquoſiores, vel magis oleaginoſi : pro eo etiam vel aqua , vel oleum dicuntur. Qui tamen è mineralibus proleãtantur : olea vt plurimum vocantur. Inter ſpiritus autem animalium , excellit ſpiritus ſanguinis humani ; vegetabilium , ſpiritus vini ; mineralium, ſpiritus vitrioli.

SPIRITVS VINI.

Digere vinum generosum in fimo vel eius vicario, in vasis circulatoriis justæ amplitudinis, per octo vel decem dies: postea vase refrigerato effunde illud in curcurbitas altas, quibus superpone alembicos rostratos, junctu-ris cum vesicis porcinis vel bouinis bene munitis; destilla, vt artis est, per B. M. Primo egredietur spiritus, quem sepa-ra, mutato recipiente: deinde vr-ge phlegma vsq; ad mellis liquidi spis-situdinem: feces per retortam destilla, dando ignem per gradus: & accipies oleum pingue. Ex capite mortuo Sal elicies, phlegma superfundendo, dige-rendo, filtrando & coagulando. Quod si præstantiorem spiritum vini desi-deras: rectifica eum, destillationibus sæ-pius repetitis.

Spiritus.

Oleum.

Sal.

SPIRITVS TARTARI.

Recipe Tartari albi puri libras quinq; pone in retortã vitream, eiq; in ignem cinerum collocatæ recipientem satis capacẽ adapta. Dato igne per gradus, primo spiritus egredietur, postea oleũ, quæ rectificari debent, addito sale

Tartari, & post ab inuicem separari.

Est egregium aperiens, vndein menstruis retentis, in paralysi, ictero, & similibus affectibus mira præstat. Vtuntur etiam in hydrope, cum aquis aliis hydragogis: in lepra; morbo Indico: pleuritide: angina: & exhibent à scrupulo vno ad duos, in aquis conuenientibus.

SPIRITVS TEREBINTHINÆ.

Recipe Terebinthinæ claræ q. p. Indein vesicam æneam cum refrigeratorio aquà propemodum repletam. Sic elicietur spiritus, qui aquæ innatabit, & per B. M. rectificari poterit.

Vsus ejuis in medicina multiplex est. Tussim, phtisin curat: venenis pestilentialibus resistit: ventriculum ab illuuie sordida & viscida mundat; vrinam prouocat odoram, instar violarum: calculum & arenas pellit: stranguriam & vlcera vesicæ sanat: neruosas partes aperit & confortat: vasa spermatica calefacit, & libidini stimulos addit, sanguinem coagulatum dissoluit: vterum purificat, ac propterea suffocationi matricis valde vtilis est.

Extrinsecus, in contusionibus maximus eius vsus & vtilitas.

SPIRITVS SVLPHVRIS.

Ponatur sub campana vitrea, vas terreum cum sulphure, quod accendatur. Ita verò vas subiectum ad campanam adaptetur: ne fumi egredientes flammam suffocent: sed liberè in illam subuecti in liquorem densentur, qui in scutellam appositam destillet. Ex libra vna, elici potest vncia vna, tantę efficasiæ, vt Leonhardus Fierauant. eius intra corpus assumti vires non satis admirari possit. Dari vero potest, cum aquis appropriatis aut syrupis, ad guttas quatuor, quinque, sex: & commisceri cum electuariis & pillulis, tam in morbis calidis; quàm frigidis. Exterius etiam prodest ad dentium dealbationem; vlcera luis venereæ, gingiuarrum: verrucas: ani & cæterorum membrorum fistulas. Appellatur etiam oleum: sed καταχρηστικῶς.

SPIRITVS VITRIOLI.

Tres sunt Vitrioli species: viridis, alba; cærulea: participantes de natura Natura Vitrioli.

ſalium, aluminum, ſulphurum, ſecundum magis & minus: prima quidem magis de ſale, altera de alumine; tertia de ſulphure: conſtantq; ex parte aquea terrea & intermedia, quæ, teſte Riplæo in Pupilla Alchimiæ, ſeparari non poteſt à ſuis extremitatibus, aquea & terrea; niſi mediante mercurio, qui adſtipulante Gebero, qüod naturæ ſuæ eſt, retinet, alienum reſpuens & igni exponens. Hæc ſubſtantia intermedia diaphana per ſublimationem exaltatur in candorem niueum, occultè in ſe ſemen ſulphureum continentem inſtar vermiculi rubicũdiſſimum: vnde in Turba dicitur; Mirati ſunt Philoſophi, rubedinem in tanta albedine exiſtere. De hoc ſulphure, ita loquitur Geber, vigeſimo octauo capite Summę: Per Deum altiſſimum idipſum illuminat & rectificat omne corpus: quoniã eſt alumen & tinctura. Hæc eſt illa aqua vitæ, aqua ſicca, quæ manus non madefacit, aqua congelata, Sal animatum, de quo Raimundus Lullus poſt Alphidium: ſal non eſt niſi ignis; nec ignis niſi ſulphur, nec ſulphur niſi argentum viuum, reductum in illam pre-

tiosam subſtantiam, cæleſtem incorruptibilem, quam nos vocamus Lapidem noſtrum. Vnde etiã quidam, ad literas VITRIOLVM, ita alluſit: Viſitando Interiora Terræ Rectificando Inuenies Occultum Lapidem Veram Medicinam.

Parrò valde inter artiſtas controuertitur: vtrum inter tam varia Vitroli genera, primas obtineat. Has alii Cyprio deferunt: alii Romano: alii Hungarico. Cyprium & Romanum meritò ſuſpecta eſſe debent: quod ſint ferè adulterata, ſophiſticata, varia, diuerſorũ ſcilicet colorũ, formarũ, virtutũ. Quod ad Hungaricum verò attinet: & Galli & Germani mercatores, qui nobis Vitriolum quoddã cærulęum, diaphanum, aliquando ſubuiride, pro genuino & ex ipſa Pannonia allato vendũt, impudenter mẽtiũtur. Cũ enim ante octo menſes eó locorum me contuliſſem: vt auri argentiq; fodinas, quæ Schemnitii viſuntur, intrarem, & mineralium metallorumq; notitiam perfectiorem ex αὐτοψία compararem; Illuſtris ac generoſus Dominus de Bloẽſtain, gene-

Quod vitriolum optimum.

ralis minerarum regni Hungarici Præfectus pro humanitate suâ eximiâ, mihi certò confirmauit: quod, etsi duo Vitrioli genera, album vnum valde aluminosum, ex quo aquas chrysulcas conficiunt; alterum cæruleum longè præstantius, reperiantur: hujus tamen minera, quamuis fertilissima, planè non colatur: eò quod nunquam sint mercatores, qui tale Vitriolum coëmtum in alienas terras asportare dignentur. Idem & de Antimonio profitebatur, quod in auri fodinis reperitur copiosissimum. Illud autem iure meritoq; censeri debet præstantissimum, quod è Venere elicitur, aquæ beneficio, vt postea dicetur. Huic bonitate succedit illud: quod cæruleum est: plus Solis in se continet: plus Martis in Venerem transmutat: & diutius ignis examina sustinet, antequam vltimos reddat spiritus, vndecunq; id afferatur.

Antimonium Vngaricum raró in alias regiones adfertur genuinum.

Huius ergo Vitrioli recipe libras duodecim: calcina in vase terreo, igne moderato: donec omnis humiditas abscedat. Vase refrigerato, massam quæ erit septem circiter li-

brarum, reducin puluerem ſubtilem, cum libra vna circiter particularum eiuſdem teſtæ: & impone retortæ firmæ lutatæ: ita tamen vt tertia ad minimũ pars ſit vacua. Eam in fornacem colloca reuerberii: adhibito receptaculo amplo, colliq; breuis deſuper lutato; & commiſſuris retortæ cum recipiente, luto ſalſo diligenter munitis. Dein paropſidem terream latam, pedem vnum altam, & in fundo quadrangulariter perforatam, retortæ, vt æqualiter os fornacis claudat, ſuperſtrue: atq; ad extremitates fornacis, cuiuſcũq; illa ſit formæ, quadratæ rotundæue, lateres altitudine paropſidem adæquantes adapta: ſpatiumq;, inter lateres & paropſidem, quod intercedit, cineribus vſq; ad ſummum obrue. Tunc fac caminum ex quatuor laterum particulis, ſuper teſtæ foramen quadrangulare, vt flamma, mediante tali vehiculo, liberius, cum tempus fuerit, queat euolare. Orificium camini; ſicut & cineritii oſtiolum ita claudãtur, primis quatuor horis, vt carbones furno impoſiti ſaltem ardeant, & non extinguantur:

quô paulatim & ſucceſſiue retorta calefiat. Exinde ſequentibus quatuor horis, calor augeatur: foramina, iis ſingulis, ſupra & infra paulatim aperiendo: donec flamma per ſuperiora incipiat erumpere, & retorta vndiq; candeat. Quod cum fit: cineritio & camino omnino apertis: per octodecim vel viginti horas ignis intendi debet: donec omnes ſpiritus egreſſi fuerint. Poſt biduum, lutum ſalſum & valde induratum, quod retortæ collum cum recipiente tenet colligatum, linteo madido, per horam, donec recipiens, abſq; vitri fractione, abſtrahi poſſit, humecta: & poſtmodum phlegma à ſpiritu, deſtillatione per Balneum, aut blanda cinerum, ſepara. Sunt, qui poſt phlegmatis ſeparationem, ſpiritus ſuper corallos tritos ex arenâ rectificant.

Spiritus hic in febribus ardentibus, cum aquis appropriatis miſtus & hauſtus refrigerat: ſitim extinguit: humorum putredini reſiſtit: per vrinas & poros cutaneos operatur: Phlegma conſumit; craſſos & viſcoſos humores incidit: languentem appetitum excitat: &

ſuccos roſarum, violarum, aliorumq; florum pulcherrimè tingit.

SPIRITVS NITRI.

Nitrum, ſiue Sal Petrę miſceatur cũ tribus partibus boli cõmunis: & deſtilletur per retortam, ſpatio decem vel duodecim horarum. Ex libra vna Salis Petræ, accipies libram vnam ſpiritus: ſi bene operatus fueris.

Spiritus hic eſt verus ignis naturæ balſamicus: & prodeſt in colica: pleureſi, angina.

SPIRITVS ARDENS E SATVRNO.

Calx Saturni ſiue minium, aceto deſtillato, vel eius ſaltem phlegmate perfunditur: poſtea per diem naturalem ſæpius agitando, ne in fundo vaſis concreſcat, digeritur: mẽſtruũ detrahitur: aliudq;, donec omnis ſalſedo abſtrahatur, ſubſtituitur. Depletiones filtrãtur, & ex duabus circiter partibus euaporãtur: criſtalli loco frigido expectantur, ſeparãtur: in nouo aceto diſſoluuntur: filtrantur: & toties vt ſupra, coagulantur: donec ſufficienter ſale aceti Armoniaco, tanquã proprio fermento imprę-

gnentur. Tali calore balnei, per mẽsem digerũtur: ut perpetuo instar olei in liquorẽ resoluãtur. Destillentur postea per retortam, in arena: seruatis ignis gradibus, adhibitoq; recipienti amplo, qui nisi diligentissimè cum retorta lutetur: tanta fragrantia totum laboratorium replens deperit: vt non dubitem: quin ea omnium vegetabilium odoratorum simul congestorum &mistorum odores longè superet. Post destillationem, omnibus frigefactis: caput mortuum reperies nigerrimum, nullius momenti. Eliquore egresso, separabis oleum flauum supernatans, & oleum sanguinis instar rubicundum, fundum petens. Phlegmate per reiteratas destillationes, ab aqua ardente separato: seruabis spiritum Saturni odoratissimum, tanquam balsamum pretiosissimum ad varios morbos, tam intra, quèm extra corpus vtiliter adhibendum.

Cæterum non è Saturno tantum, arte Chymica, spiritus eiusmodi fragrãs elici potest: verùm etiam ex omnibus aliis metallis, mediante aqua illa visco-

sa minerali, quæ solius Vulcani beneficio, absq; vllius rei externæ additione, breuissimo temporis spatio, educitur, & de qua Rhodianus in tractatu trium verborum: Mutatur iste spiritus fumosus, aquosus & adustiuus in nobilissimum corpus, & non fugit amplius ab igne; sed currit, vt oleum, &c. Recipit enim omnes qualitates metalli, cui industria sagacis artificis immiscetur, odorem, colorem, saporem, cum conseruatione facultatis vegetãtis: Et sicut Rhases dicit: pro vt mutatur, mutat. Vnde constat: quàm turpiter rerum Physicarum ignari sint vulgares Misochymici, qui odores, sapores, & virtutes reliquas Medicas solis vegetabilibus vendicant, & metallica tanquã humano corpori infructuosa, cane pejus & angue fugienda existimant.

CAPVT V.

De Aceto.

ACETVM DESTILLATVM

ACetum sine digestione, eodem modo destillatur, quo & vinum: nisi quod phlegma vt in omnibus acetosis aliis primò egrediatur; spiritus autem vltimò. Oleum & Sal pari ratione, vti de vino dictum, eliciuntur.

ACETVM ALKALISATVM.

Aceto ad mellis liquidi consistentiam destillato, superfunditur aqua communis, vt ad palmæ altitudinem emineat: digeritur in balneo per biduum: ponitur in loco frigido, vt cristallos producat: aqua per inclinationem effunditur, aliaq; donec omnis oleaginositas abscesserit, superfunditur. Tum cristalli sæpius soluuntur in aqua bulliente, & coagulantur in frigido, vt omnino reddantur diaphani: acetumq; quartò destillatum, & ab omni phlegmate de-

puratum, iis ſuperfunditur: ita vt ad vnam libram criſtallorum, addantur quatuor aceti: & per arenam, in retorta, dãdo ſub finem ignem ſatis fortem, deſtillantur. Quo facto: feces calcinantur: fixum ſal elicitur: acetumq; ſale eſſentiali animatum rectificatur; & dein à ſale fixo, igne ſatis violento deſtillatur, reaffundendo toties ſuper id, quod in fundo remanet: donec totum ſal per alembicum aſcenderit. Tandem acetum hoc ſale proprio imprægnatum, per balneum bulliens bis deſtillatur: accipiturq; acetum, ad duriſſima lapidum criſtallomruq; corpora calcinanda, validiſſimum.

CAPVT. VI.

De Oleis.

OLeum propriiſſimè dicitur de oleo ex oliuis expreſſo, omnis excedentis qualitatis experte: de reliquis verò, non niſi per ſimilitudinẽ. Omnia autem olea inter aëris & ignis naturam

ambigunt: & quò acriora sunt; eô magis ignea: quò minus acria, eô magis ætherea & aërea censentur.

OLEVM EX VITELLIS OVORVM.

Vitellos comminutos in sartagine frige, igne temperato, donec rubescant & oleum remittant, continuò spatulâ lignea vel ferrea mouendo, ne adurantur. Oleum postea calidè exprime; & cum magna aquæ stillatitiæ quantitate, per mensem in B. M. digere. Aliqui frixos sic vitellos, in linteo, oleo amygdalarum dulci madefacto includunt, & sub prælo exprimunt.

Matthiolus in Dioscoridem scribens, hoc oleum commendat ad asperitatem cutis, impetigines, fissuras labiorum, manuum, pedum, dolores vlcerũ, articulorum & omnium locorum neruosorum. Præterea vtile est locis igne ambustis, & in membranis cerebri. Vlcera maligna cicatrisat & pilos generat.

OLEVM SALVIÆ.

Recipe magnam Saluiæ quantitatem, eamq; per duas vel tres septima-

nas

nasin vmbram pone: postea per refrigerium destilla: & accipies aquam, quę rectificari poterit: & oleum flauum.

Prodest in omnibus neruorum morbis; paralysi, apoplexia, conuulsionibus & similibus.

OLEVM CERÆ.

Liquefac ceram, igne moderato: tamdiu stet in fusione: donec bullas vlterius non producat. Tum amotæ ab igne commisce duplum sui ponderis Salis decrepitati, & destilla per retortam, igne moderato. Ex libra ceræ, extrahes vncias duodecim olei.

Resoluit, attenuat, penetrat, emollit discutit: ac propterea vtile est apostematibus duris, & tumoribus frigidis. Sanat fissuras papillarum in mammis mulierum, & dolores earum mitigat. Vulnera etiam recentia consolidat: si ea bis de die inungas. Confert & in ambustis, commistum cum oleo ouorum.

OLEVM TEREBINTHINÆ.

Recipe medullam, ex destillatione spiritus Terebinthinæ residuam: eamque per cineres, in retorta, per se de-

ſtilla: ſic vbi oleum extractum fuerit: reſtabit in fundo retortæ Colophonia. Si digeras poſtea in balneo: vt de oleo vitellorum ouorum dictum eſt: omni empyreumate ſpoliatur.

Calefacit, emollit, diſcutit, aperit, purgat, atq; exterius loco veri balſami vſurpari poteſt in omnibus vulneribus, vlceribus cacoëtheis, inſanabilibus, fœtidis, vti fiſtulis, lupo & ſimilibus phagedænicis, parotidibus, fracturis, contracturis &c. præſtat autem hæc non ſemper per ſe, & ſolum vſurpatum: ſed requiritur inſuper vt cum aliis, affectui curando idoneis, conuenienter miſceatur.

OLEVM CARYOPHILLORVM.

Recipe Caryophyllorum groſſe tuſorum libras quatuor, aquæ fontanæ libras quadraginta. Macera in loco calido q. ſ. adde Tartari vncias duas: deſtilla poſtea per veſicam æneam cum refrigeratorio: & habebis olei vncias octo. Eodem modo deſtillantur macis, piper, ſemina aniſi, coriandri &c.

Confert frigidis ventriculi morbis, hepati, cordi, diarrhææ à causa frigida: spiritus melancholicos dissipat, & clarificat crassos. Extrinsecus vulnera recentia sanat, & vices veri balsami obit.

OLEVM SACCHARI.

Recipe Sacchari albi grossè tusi vncias quatuor,

Aquæ vitæ vncias octo:

aquamvitæ succende in scutella argentea vel figulina vitreata: in quam saccharum injice, continuê spatulâ agitando, donec flamma cesset. Tum adde aquæ rosaceæ vncias duas. Misce.

Corroborat: & à pulmonum perfrigeratione, tussi laborantibus certo experimento opitulatur.

OLEVM TARTARI

Oleum hoc, præter modum superius in spiritu eius, traditum: fit etiam per deliquium: ponendo Tartarum ad albedinem calcinatum, in cella vel alio loco humido, donec resoluatur in oleum, quod postea filtrandum. Parari etiam potest: si Tartarum post calcinationem, in aqua communi dissolua-

tur, filtretur, coaguletur: & in loco humido donec resoluatur, collocetur.

Optimum est remedium in omnibus serpiginibus, vlceribus, præsertim autem venereis, tinea, scabie, verrucis. Faciem erugat & cutem reddit teneram.

OLEVM SVCCINI.

Digere libram vnam Succini triti, in vini albi libra vna. Tum adde manipulum salis præparati: destilla per retortam: seruatis ignis gradibus. Rectificatur, bis destillando, cum sale tantum.

Sacrum hoc oleum olim appellatum fuit: ob vires eius eximias, quas cum per se; tum cum aliis mixtum præstat: in epilepsia, apoplexia, melancholia, spasmo, vertigine, peste, calculo, frigidis capitis defluxionibus, cordis palpitionibus, animi deliquis, ictero, difficultate respirandi, dysuriis, partu difficili, vteri strangulationibus, mensium retentionibus, fluore matricis albo, vermibus, febribus.

OLEVM AD HEMICRANIAM COMPOSITVM.

Recipe Rutæ manipulum vnum.

Bulliat in libra vna olei oliuarum, in olla noua, per horam dimidiam. Deinde fundeillud in retortam, eiq; adde.

Terebinthinæ Venetæ vncias duodecim:

Colophoniæ vncias quatuor:

Destilla in arena Aqua clara, quæ primum exit, & nullius momenti est, seperetur: postea igne per gradus aucto: oleum destillatione prolectetur, seorsim asseruandum. Præsente paroxysmo, parum de eo ad ignem calefiat: & gossypio in eo humectato, frons & tempora, vt & ipsa pars dolens, cum cubitum eundum est, inungatur.

OLEVM AD VTERVM COMPOSITVM.

Recipe pulueris rutæ parum siccatę libram vnam:

Castorei vncias duas:

Olibani

Myrrhæ ana vncias quatuor:

Ol. lini libram vnam semis:

Digerantur quatuor diebus, in ventre equino vel eius vicario: postea per retortam, in reuerberio clauso destillentur. Hoc liquore vmbilicus inungitur mane & vesperi.

OLEVM LATERINVM.

Candefac particulas laterum, vel silicum instar faparum, in crucibulo, quas ita ignitas proiice in vetus oleum oliuarum: cooperi; & relinque per noctem: postea lapillos cum oleo per retortam destilla: secundo & tertio rectifica oleum destillando cum sale præparato.

OLEVM SVLPHVRIS.

Recipe sulphuris triti libram vnam,
Calcis viuæ libram semis,
Salis mercurialis vncias quatuor.

Misce: & per retortam destilla. Ad vulnera & vlcera vtile.

OLEVM SALIS.

Natura S.

Sal constat ex partibus diuersis: terrea, aquea, ignea. Consistentia & soliditas eius à terra, liquabilitas ab aqua, mordicatio ab igne. Acris est, γλυκύπικρος, incisiuus, subtilis, penetratiuus, purus, fragrans, incõbustibilis, & alia à corruptione præseruans, diaphanus aëris instar, per reiteratas præparationes, dissolubilis in humido, liquabilis in igne, instar metallorum: estq; ceu anima in corpore, secundum Plinium,

qui post Stoicos ait: salem datum esse carni porcinæ, suâ naturâ quasi mortuæ, pro anima. Hic enim in modum fermenti, corpus, cui miscetur, modo id penetrare possit, in suam naturam cõuertit; humorem viscosum putrefactioni obnoxium consumendo. Raimundus Lullus vocat liquorem salfuginosum, per totum corpus dispersum, humorem vrinalem: Paracelsus Mumiam.

Sunt autem varii ab artistis excogitati modi oleum seu spiritum salis eliciẽdi. Aliqui sal decrepitatũ per se destillant, absq; additione alicuius rei externæ. Sed cum sal sit facilis fusionis: & cum in vnum coierit, spiritus contumaciſſimos foueat: post destillationem viginti quatuor horarum, omnibus refrigeratis, retortam frangunt: massam salis terunt: & nouæ retortæ imponunt: cum liquore destillato; idq; toties repetunt; donec totum Sal in oleum resoluatur, quod octaua aut nona destillatione fieri solet. Tædiosa nimis operatio. Alii sal calcinatum, in cella vel aqua pluuiali dissoluunt: & cum argilla

figulina cribellata impastant: indeq; orbiculos vel globulos formant: quos exsiccatos retortæ indunt, & spiritus eliciunt. Ego verò sic parare soleo. Accipio libras duas salis marini calcinati: misceo cum sex libris farinæ laterum, vel terræ rubræ, vel boli communis: impono retortæ firmæ & amplæ, vt tertia ad minimum pars vacua remaneat: adhibitoq; recipienti amplo, in quem prius aquæ stillatitiæ libram infudi, destillo per triginta horas: seruatis iisdem gradibus ignis, de quibus in destillatione spiritus Vitrioli dictum. Post separationem aquæ & Phlegmatis, accipio viginti ad minimum vncias olei acerrimi, quod rectificari debet.

Vires exerit potentissimas, cum interiùs; tum exteriùs sumptum. Renouat totum hominem & præseruat ab omnibus morbis: si in generoso vino aut aqua vitæ vsurpetur. Cũ sale absinthii mistum, & in vino aut aqua absinthii vsurpatũ, hydropẽ tollit. Curat epilepsiam, icterum, febres, calculũ, lũbricos. Inunctũ sanat mẽbra luxata, cõtracta, paralytica, apostemata, dolores item pọ

dagricos mitigat, si cum oleo vel Terebinthinę, vel ceræ, vel chamomillę misceatur Calcinat etiam omnia metalla, lapides, vitrum ipsum, artis opus perfectissimum.

ALIVS MODVS.

Dissolue sal commune in humido per se: toties filtra; donec nullas relinquat feces: deinde pone in ventrem equinum, per duos menses: postea fortissimo igne destilla: & phlegma per balneum, a liquore vnctuoso salsuginoso separa. Quicquid corruptioni maximê obnoxium est: hoc liquore si imbuitur, multa secula manet incorruptum. Creditur illud formosissimæ fœminæ cadauer, hoc liquore fuisse conditum, quod, referente Raphaële Volaterano, tempore Papæ Alexandri VI ante annos centum & sedecim aut circiter, in antiquo sepulchro, propè Albanam, adeo integrum, nullaque adeo corruptione contaminatum repertum fuit, ac si eadem horâ expirasset: cum tamen ex scriptura marmori insculptâ, vltra mille trecentos annos, iacuisse ibi defossum constaret.

OLEVM VITRIOLI.

Dissolue vitriolum optimum in aqua communi: dissolutionem in leni balnei calore digere; postea filtra: & per vaporem balnei, in vase vitreo, aquam abstrahe: donec cuticulam cõtrahat Tum vase in loco frigido posito, cristallos diaphanos producet: quibus separatis, reliquam aquam euaporabis, donec nouam contrahat cuticulam, & nouos in frigido produxerit cristallos; quos omnes separatos dissolues: digeres: filtrabis: rursus in frigido cristallisabis: & vt supra separabis: eundem laborem, tertiô repetendo: donec Vitriolum ab omni terrestreitate heterogenea sit liberum. Hoc vitriolum cucurbitæ altæ impone, & phlegma per balneum ad siccitatẽ abstrahe: reddendo toties propriæ terræ: donec siccum ebibe: it totum humidum. Massam exime: & in puluerem subtilem tere: eumque in retortam firmam immitte, cum octaua parte sui ponderis spiritus vini summê depurati: & seruatis ignis gradibus per triduum, omnes Spiritus euoca. Vase refrigera-

to : quod in recipiente fuerit : redde aliis duabus libris colcotharis, vt ſupra præparati : & iterum per triduum deſtilla. Tum vini ſpiritum, per Balneum, in cucurbita alta ſepara : deinde ſpiritum Vitrioli per cineres deſtilla: in quo ſi corallos vel perlas diſſolueris: verum Antepilepticum habebis. Oleum inſtar ſanguinis rubrum, quod in fundo hærebit, rectificare poteris, deſtillando per retortam in arena, vel ſola digeſtione, feceſque terreas, quæ fundum petent, ab eodem oleo ſeparare. Antepilepticum.

Eius vſus eſt in metallicis potius; quàm medicina.

OLEVM ANTIMONII.

Recipe Antimonii crudi:

Sacchari candi ana vncias quatuor,

Aluminis calcinati vnciam vnam : Simul tere : & miſce. Deſtilla per retortam, igne valde moderato. Sic accipies oleum rubicundum, ad vlcera aptiſſimum.

CAPVT. VII.

De Tincturis liquidis.

TINCTRÆ vocabulo, Chymici non intelligunt, vt vulgus opinatur, colores ſimplices a miſto ſeparatos, vel exaltatos: ſed colores eſſentiæ rerum & qualitatibus formalibus, è concreto corpore extractis inhærentes: vnde Tincturæ interdum olea dicuntur, interdum ſpiritus; interdum quinta eſſentia.

TINCTVRA ROSARVM SICCARVM.

Impone vnciam vnam roſarum rubrarum exſiccatarum, in libras quatuor aquæ tepidæ, quibus adde drachmas duas aut circiter ſpiritus Vitrioli vel Sulphuris. Intra tres vel quatuor horas, aqua fiet coloratiſſima, quæ filtrari debet: in qua ſi diſſolueris vncias duodecim ſacchari: verum hepatis refrigeratiuum habebis.

TINCTVRA VIOLARVM.

Flores contusi macerẽtur in propria aqua, vel sacchari oleo, superius descripto: post exprimantur: expressum coletur: donec tinctura voto respondeat. VEL.

Pone flores ad alembici rostrum: vt propria aqua destillata, præterlabendo tincturam secum abstrahat.

CAPVT. VIII.

De Balsamis.

BALSAMI Chymici nihil aliud sunt; quàm olea composita, & aliarum rerum additione spissiora reddita. Constant ferè liquore triplici, spirituoso seu aqueo: oleaginoso: & crasso instar mellis: quibus interdum pro rei natura, moschus, ambra, zibettha &c. addi solent.

BALSAMVS CINAMOMI.

Componitur hic ex tinctura, per spiritum vini extracta & inspissata, oleo & sale eiusdem, nec non cera alba, in aqua rosacea probè soluta: lota: & ab omni acredine vindicata, quæ

mediam dat consistentiam. Vel fit ex sebo cerui, aut veruecis, diligenter mũdato & loto : ita vt quodlibet per se, vel vnum ex istis, cum cera possit misceri, & postea cum extracto, oleo, & sale ad iustam consistentiam reduci. Ita parantur balsami ex Garyophyllis, iunipero, saluia, roremarino, anisо & similibus qui tam pro externo illitu, quàm interno vsu sunt efficaciſſimi.

BALSAMVS SVLPHVRIS.

Recipe florũ Sulphuris vncias duas: Ol. Terebinthinæ vncias quatuor: Misce: & vitrum in arena colloca : vt spatio octo horarum lentê bulliat , & fiat instar sanguinis. Tum superfunde aquam communem: & per alembicum destilla oleum superfluum , cum aqua. Manebit in fundo balsamus Sulphuris : a quo tincturam per spiritum vini extrahere potes , & coagulare , quæ in aqua hyssopi vel syrupo liquiritiæ , data a tussi vexatis , propter pulmonum affectus. Valet etiam ad vlcera maligna.

Tractura Sulphuris.

BALSAMVS SATVRNI.

Destilla duas partes aceti impræ-

gnati sale Saturni vt tertia tantum pars superſit. Deinde recipe olei roſati vncias quatuor, aceti imprægnati vncias octo. De hoc guttatim ſuper oleum infunde: & ſimul continuê miſce in mortario æneo: & fiet inſtar vnguẽti: quod confert inflammationibus, & podagræ calidæ. Si idem acetum ſale Saturni imprægnatum mixtum fuerit, cum æquali parte aquæ communis, & applicatum calidê, cum linteolis replicatis, ſuper contuſiones, in quacumq; corporis parte, ſtatim ſedat omnem dolorem.

CAPVT IX.

De Extractis.

PArantur EXTRACTA ſpecialiter ſic dicta ex genere animalium & vegetabilium, beneficio diſſoluentiũ ſiue mẽſtruorum accommodatorum: qualia ſunt ſpiritus vini, iuniperi, ſerum lactis, hydromel vinoſum, aqua pomorum redolentium, fumiterræ &

similium, vel aquæ ex iisdem, ex quibus extracta concinnare animus est, destillatæ. Ex animalibus carnes, aut Mumia, hepar, splen, pulmones, testiculi & similes partes eliguntur: vnde vulgô inclaruerunt extracta ex cranio humano ad epilepsiam: ex splene bouis ad menses prouocandos: ex hepate vituli, ad hydropem & fluxum hepaticum: ex pulmone vulpis, ad asthma & similes morbos. Ex vegetabilibus varia fiunt: vt pote ex herbis, floribus, radicibus, succis; baccis, corticibus, lignis, aromatibus, seminibus, fructibus: vt videre est, apud Quercetanum, capite vltimo Pharmacopææ Dogmaticorum restitutæ.

Spiritus vini nõ semper pro mẽstruo vsurpandus, ad extracta purgantia facienda.

Cæterum ad extracta purgantia præparanda: multi hactenus vini spiritu, pro dissoluente vsi sunt: qui tamen, quod vim eorum catharcticam valde infringat, promiscuê in omnibus non videtur vsurpandus. Adhiberi poterit interdum in Hellebori, Colocynthidos, Scammonij extracto: in aliis autem, substituentur aquæ destillatæ: vtpote Rhabarbaro, accõmodata erit

aqua

aqua Endiuiæ: Foliis Senæ Orientalibus, aqua pomorum redolentium, fumariæ, fæniculi: Agarico, aqua Cinamomi: & sic porrô aliis aliæ. Quod si talis aqua vitæ, proprio scilicet sale armoniaco priuata, vti Dariotus, & post eum, Ioannes du Val, Medicus Isfoldunensis, Penotus quoque in tractatu de vera medicamentorum Chymicorum præparatione, in magisterio Tartari, docent, daretur: præstantior, ad omnis generis extracta paranda, desiderari non posset. Verum quamuis dn. Mayaud, vir in re Chymica longê exercitatissimus, & amicus meus singularis, ad illorum doctorum placita, menstruum tale parare, mecum tentauerit: tamen nunquam non in operatione hac oleum & operam perdidimus. Vnde conjicere quis posset: quod, cum bonus ille Penotus in supra citato magisterio Tartari, alios ad Dei timorem, & pro tam raro secreto, gratiarum actionem moneat & inuitet: ipsemet Deum non satis timuerit, nec illi gratias egerit: quando tale magisterium posteritati consecrauit.

EXTRACTVM SENÆ.

Folia Senæ macera, per viginti quatuor horas, in sufficienti aquæ stillatitiæ pomorum redolentium quantitate: quod tinctum est, effunde & filtra: foliis prius fortiter expressis. Interim ex fecibus, secundum artem, sal elice, & tincturæ commisce, quam deinde lento balnei calore, ad duas partes destilla: vel in scutella vitrea, vapore calentis balnei, reliquum humorem, ad extracti consistentiam exhala. Dosis eius drachma semis.

NOTA: tincturæ extractionem ex iisdem foliis Senæ non esse secundô repetendam: ne extractum intra corpus admissũ, in eo grauia cõcitet tormina.

EXTRACTVM RHABARBARI.

Rhabarbarum recens minutim concisum digere in aqua Endiuiæ, vel alia odorifera, donec coloretur. Quod tinctum est, deple: nouamq́, aquam toties reaffunde: donec ea non tingatur amplius. Depletiones filtra: circula: & menstruum ad extracti consistentiam per balneum euoca: sale prius ex fecibus addito: vt in superiori præparatione dictum.

PANCHYMAGOGVM.

Recipe pulpæ Colocynthidos.
Ellebori nigri,
Diagredii ana vncias duas semis:
Turbith,
Hermodactylorum,
Agarici,
Aloës ana vnciam vnam:
Foliorum Senæ Orientalium,
Rhei electi ana vncias quatuor:
Specierum Diarrhodon Abbatis vnciam vnam.

Fiat extractum secundum artem, cum aqua Cinamomi, addendo sal ex fecibus. Dosis a scrupulo vno ad drachmam semis.

AD QVARTANAM.

Recipe Aloës vncias quatuor.
Myrrhæ,
Radicum Gentianæ,
Aristolochiæ rotundæ ana drachmas tres.
Croci Oriental. drach. vnã semis:
Triũ Santalorũ ana drach. vnam,
Asari drachmas duas:
Folior. Senæ mundatorum vnciam vnam semis:

Mithridatii optimi vnciam ſemis.

Pulueriſanda pulueriſentur: fiatq; maſſa cum ſyrupo de Scolopendrio, ex qua fiat extractum, cum aqua Cardui benedicti: addito ſale ex fecibus: cuius doſis, ſcrupulus vnus ad drachmam ſemis, pridie acceſſionis, mane, cum drachma vna aquæ extracti.

MODVS hic parandi extracta purgantia, tam ſimplicia; quam compoſita, vulgaris eſt. Noui autem modum longè compendioſiorem, tincturam, & omnem vim catharcticam, ſpatio quadrantis horæ, è medicamentis purgantibus, abſque vllo calore externo, & additione vllius rei mineralis eliciẽdi: quo extracta longè maioris fiunt efficaciæ; quàm ſi trito & conſueto more parentur.

THERIACA GERMANORVM.

Grana iuniperi recentia & matura in mortario marmoreo conterantur: quibus, ad ſingulas libras, aquæ pluuialis deſtillatæ libræ quatuor ſuperfundatur, & per triduum, loco calido digerantur: poſtea per pannum colẽtur, & fortiter exprimantur: Colatura fil-

tretur, exhaletq; ad extracti consistentiam. Dosis drachma vna. Datur in colica, calculo, suffocatione matricis, mensium suppressione, defluxionibus frigidis, hydrope. Est etiam præseruatiuum specificum contra pestem, & omnem aërem contagiosum.

LAVDANVM siue Νηπενθές. quouis Homerico præstantius.

Extractum Narcoticum dicitur Laudanum, quasi laudatum remedium: ob insignes scilicet effectus, quos in grauissimis morbis & doloribus sæpissimè conspicimus. Aliqui Nepenthes vocant. Testatur enim Homerus, remedium tali nomine insignitum Helenæ fuisse, quo omnes cordis languores & ægritudines abegerit, & iucundam hilaritatem lætitiamq; induxerit.

Recipe Tincturam ex Hyoscyami vnciis duabus cum spiritu vini, per Spiritum Vitrioli vel sulphuris acido facto, extractam, vt artis est.

Ex Opii vncia vna, vt supra extractam.

Croci Orientalis vnciis duabus

extractam

Miſce: & pone in loco tepido per dies quindecim, quotidie agitãdo. Quibus finitis, ſpiritũ vini per balneum euoca: deinde maſſæ in fundo remanẽti adde:

Extracti Caſtorei drach. duas.

Tinctură ex vnciis duabus Diãbræ, per Spiritũ vini iuniperatum, in balneo vaporoſo extractã, vna cũ diſſoluente.

Stent in digeſtione per menſem, ſæpius agitando: dum omnis odor grauis euaneſcat. Tandem adde:

Tincturæ corallorum,
Succini pellucidi præparati ana drach. vnam.
Oſſis e corde cerui ſcrupulum ſemis.
Tincturæ auri drach. ſemis.

Omnibus in mortario marmoreo mixtis, & prius cõtuſis cõtundẽdis: adde:

Olei Succini,
Macis,
Cinamomi ana ſcrupul. vnum:
Extracti Moſchi (quod tamẽ in mulieribus omittendũ eſt) ſcrupulũ ſemis.

Hæc omnia pone in loco temperato: vt exſiccentur, ad pillulas inde facilẽ formandas,

Doſis a gr. j ad quatuor.

CAPVT X.

De Tincturis mollibus.

ET ſi TINCTVRÆ meritô propter operationes, quibus perficiuntur, & conſiſtentiã ſuam, ad extracta referri poſſent: tamẽ quia ab autoribus tincturarũ titulo donatę fuerũt: placuit ipſis etiam peculiare caput adſignare.

TINCTVRA MELLIS.

Miſce mel arenis bene mundatis: vt fiat quaſi maſſa: ſuperfunde vini ſpiritum: vt emineat duobus digitis: digere per quinque vel ſex horas: coloratum ſpiritum effunde, aliumq; affunde: donec non amplius coloretur. Tinctum ſpiritum filtra: & coagula. Mirum in modum nutrit phtiſicos.

TINCTVRA CROCI.

Fit cum vini ſpiritu, qui ſuper ipſum infundi debet toties: donec tincturam totã attraxerit: & remaneat terra ſubalba. Tinctura filtratur: & S. V. leui balnei calore abſtrahitur. Varias & egregias habet facultates: & ſpiritus

imprimis in syncopticis recreat & restaurat mirabiliter: si vnica saltem eius gutta, in iusculo aut vino albo exhibeatur.

TINCTVRA SACCHARI.

Recipe Sacchari albi pulueriſati libram vnam: pone in cucurbitam, vel matracium, cúm duobus cochlearibus aceti deſtillati: digere ſuper cineres calidos per ſex horas: deinde ſuperfunde aquæ vitæ rectificatæ, vt ſupernatet ad duos digitos: digere; donec coloretur: poſtea aquam tinctam effũde, & aliam toties reaffunde, donec vlterius non coloretur. Tum menſtruum per balneum euoca. Tinctura ſiue eſſẽtia rubra manebit in fundo, quæ circulari debet, cum aquis cordialibus.

Prodeſt in ſyncope & deliquiis animi, cũ aqua Cinamomi & roſarũ exhibita.

TINCTVRA SVLPHVRIS.

Liquefac ſal Tartari in tigillo: flores item ſulphuris in alio tigillo: poſtea ſimul miſce, & ſpõte infrigidari permitte. Maſſam tere, cui ſpiritum vini ſuperfunde, ad eminentiam quatuor digitorum. Digere: donec colore rubi-

cundissimo tigatur: menstruum separatum per balneum euoca. Hæc tinctura est verus pulmonum balsamus.

TINCTVRA CORALLI.

Dissolue corallorum vncias duas, in libra vna succi limonum, digerendo per octiduum, & postea filtrando. In hac tinctura dissolue sacchari albi vncias octo, & digere euaporando ad syrupi consistantiam.

Dosis cochlear vnum in omni fluxu hepatico, dysenteria, & fluxu sanguinis.

ALITER.

Recipe coralli triti q. v. infunde in aqua acida vel quercus, vel iuniperi, vel Guajaci, vel buxi rectificata, (sicut in capite de aquis destillatis docuimus) vt menstruum ad tresvel quatuor digitos emineat. Digere in fimo equimo vel eius vicario, ad octiduũ. Quod dissolutum fuerit: effunde: & aliud acidum toties reaffunde: digere: & decanta donec coralli dissoluti fuerint. Dissolutiones per chartam emporeticam cola: vel filtra: & ad siccitatem

destilla. Materiæ in fundo vasis relictæ affunde optimum vini spiritum. Is tingetur per digestionem octo dierum, instar sanguinis: separa liquorem tinctum à fecibus: alium reaffunde spiritum: digere: & decanta: donec omnem tincturam extraxeris. Tandem spiritum tinctum filtra: & coagula ad syrupi consistentiam: Si placet: circulabis cum aqua cordiali, vel adde saccharum in aqua rosaceâ dissolutum; & reduc in syrupum.

ALITER.

Calcinantur coralli cum ana sulphuris: & tinctura per acetum destillatum elicitur, digerendo per quinq; vel sex dies.

ALITER.

Coralli triti calcinantur, cum ana salis Petræ, per horam, igne ita moderato, vt Nitrum non liquescat. Postea calidè imponuntur in matracium, & spiritus vini superfunditur: digerunturq; per viginti quatuor horas. Spiritus tinctus effunditur, & alius reaffunditur: donec omnem tincturam attraxerit.

CAPVT XI.

DE Calcinatione salis communis, salis Petræ, Vitrioli, Lapis Spongiæ, Crystalli, Marchasi pidi genti. tæ ar-

CALCINATIO SALIS COMMVNIS.

Sal commune positum in crucibilo, vel alio vase terreo, & ferè ad summum repleto coopertoq; locatur inter carbones viuos, donec vndiq; candeat, nec amplius crepet. Soluitur postea aqua communi; filtratur, & in scutella noua vitreata coagulatur.

CALCINATIO SALIS PETRÆ. siue CRISTALLVM MINERALE, seu LAPIS PRVNELLÆ.

Sal Petræ venalitius soluitur aqua cõmuni, & per chartam emporeticam traijcitur: quô à sordibus omnibus expurgetur. Deinde vase vitreo decoquitur, & crebrô despumatur, antequam coaguletur. Exsiccatus teritur, & tigillo

mundo imponitur: vt inter prunas accensas liquefieri possit. Liquatæ libræ injicitur florum sulphuris vncia vna, non quidem simul vna vice, sed pluribus, donec omnis pinguedo deflagrauerit. Flamma autem vitanda. Hæc salis solutio, filtratio, decoctio, despumatio, coagulatio, eliquatio & deflagratio si ter continuentur: ad medicinæ vsum sufficienter præparatus est. Sal istæ drachmæ semis pondere, in aqua rosarum vel endiuiæ resolutus, summum est in prunella arcanum. Gargarisatus enim omnem oris & colli immunditiem tollit: & si parum istius aquæ deglutiatur: sedat omnem calorem internum, & cordi refrigerium præstat. Cum vini spiritu sumtus tussim sedat: cum aqua hyssopi tam pulmonis, quàm hepatis obstructiones expedit: anhelitum difficilem curat: vocem deperditam restituit, eamq; sonoram reddit: si dimidia eius drachma, cum oui vitello mediocriter percocto, matutino tempore, à jejuno quotidie sumatur. Valet præterea in multis aliis morbis tam internis, quàm

externis: vt latiùs Iohannes Tholdeus in sua Halographia, & Bernhardus Penotus in libro de præparatione medicamentorum Chymicorum docet.

CALCINATIO VITRIOLI.

Exsiccatur ad albedinem, in vase terreo, non vitreato: igne moderato: postea is augetur per horæ quadrantem, vt Vitriolum rubescat: & tunc vocatur Colcothar.

CALCINATIO LAPIDIS SPONGIÆ.

Lapis Spongiæ ignitur: & toties in aceto destillato extinguitur: donec in calcem resoluatur. Ejus vsus in calcinatione pro tinctura elicienda.

CALCINATIO CRISTALLI.

Cristallum, per sex horas, in crucibulo reuerberatum, reduc in puluerem subtilem: & misce cum ana salis Petræ: & denuo reuerbera igne vehementi, horas octodecim. Fusum projice in aquam cælestem: & quod indissolutum manserit, exsicca: & reduc in Alcohol. Deinde cum eadem aqua co-

que: donec instar pultis inspissetur: & expone super partes vitri, in calido: vt exsiccetur: iterumq; reduc in alcohol: & si volueris; pone in humido, vt dissoluatur. Si quid indissolutum remanserit: repetita calcinatione cum nitro & aliis, vt supra, fiet solubile.

Dosis, guttæ tres vel quatuor, cum ana olei juniperi contra calculum renum & vesicæ.

Aliter.

Candefac cristallum clarum & ponderosum: eumq; extingue in aceto destillato toties: donec minimo attactu in puluerem redigatur. Tum misce cum ana Salis Petræ: & reuerbera per octodecim horas. Deinde multis ablutionibus, sal fixum Salis Petræ extrahe: exsiccatum reduc in alcohol. Prodest in calculo, morbo caduco, dysenteria, vberibus sterilibus. Si quis hunc puluerem impalpabilem ad prædictos affectus magis subtiliare voluerit: digerat viginti quatuor horis, in spiritu vini: & per retortam destillet. Quod fixum remanserit: reuerberetur, vt supra. Digeratur & destilletur toties, do-

nec major pars cum ſpiritu vini aſcenderit. Tum Spiritu vini per deſtillationem ſeparato, quod in fundo vaſis hæret, ponitur in humido, vt in aquam ſiue oleum diſſoluatur.

CALCINATIO MARCASITHÆ ARGENTI.

Vueismouth diſſoluitur in aqua, facta ex ſalibus, ſulphureo & ſtiptico diaphano. Solutio ſit clara, cui nucleum rerum omnium liquidum ſuperfunde. Sic in momento præcipitabitur in alcohol, inſtar niuis candidiſſimum, quod ab omni acrimonia vendicari & exſiccari debet. Vſus eius ad cutis vitia.

CAPVT XII.

De Calcinatione Antimonii.

CALCINATIO ANTIMONII.

RECipe Stibii electi libras quatuor, salis præparati libras quinq;. Pulueriſata miſceantur: & in vaſe terreo lato, plani funndi, ſuper fornacem reverberii agitentur, ſpatulâ ferreâ continuè mouendo, ſpatio quinq; vel ſex horarum, donec fumus ceſſet: & ſtibiũ fiat album & ſubflauum, (cáuendum diligenter à liquefactione & fumo noxio) Conterantur poſtea in puluerem, & ſal affuſione aquæ calidæ & ſæpius frigidæ eliciatur: quod exſiccatum & puluerisatum, ſublima per ſe in aludele, per decem aut duodecim horas. Floribus collectis, caput mortuum tere: & ad rubedinem, menſis ſpatio reuerbera: vaſe ita occluſo propter cineres: vt ignis ab operatione debita, ne impediatur.

impediatur. Post calcinationem, tinctura aceto radicato elice: & filtratione, menstrui separatione, & circulatione cum aqua cordiali, vlterius elabora.

ALIA STIBII CALCINATIO & PVLVIS EMETICVS, siue MERCVRIVS VITÆ.

Recipe Antimonii pulueriſati vnc. quatuor.

Mercurii Sublimati vnc. octo.

Miſce ſimul: & deſtilla in cineribus, per retortam vitream: cui applicetur recipens, aqua communi ſemiplenum. Detur poſtea ignis per gradus: donec liquor gummoſus, inſtar butyri, ad collum retortæ hæreat, quem appoſito carbone viuo, fluere facies: & in aquam, in puluerem album præcipitabis. Poſtea paulatim detur ignis ſupreſſionis: donec liquor rubeus egrediatur. Tum amoto recipiente, & alio ſubſtituto: ignis intendatur per horam vnam vel alteram: donec Mercurius ex ſublimato ſulphuri antimonii junctus, ad collum retortæ, in Cinnabarim ſublime-

tur: quam vase refrigerato colliges. Præcipitatum puluerē per noctem digeres: & aquam, spiritu Vitrioli, ex sublimato, imprægnatam, ad corallos & perlas dissoluendas separabis & seruabis: aliam aquam sæpius præcipitato pulueri affundendo, donec omnis acrimonia tollatur: tandem aqua cordiali ablue, & lentissimo calore exsicca. Dosis in robustioribus est gran. quatuor vel quinq;, in debilioribus, duorum vel trium, in pomo cocto, vel conserua rosarum.

Prodest in peste: capitis morbis: febribus: lue venerea, lepra, hydrope, vlceribus. In exhibitione autem hujus, obseruandæ sunt cautiones elegantissimæ Crollii, quas tradit in sua Basilica Chymica, Earum prima est: quod in vsu Antimonii cauendum: ne adsint constipationes, Colici dolores, nēue vnum principalium membrorum læsum sit.

Cautiones in exhibitione Antimonii, obseruandæ.

Secunda: ne iis, quibus Antimonium offertur, vel ante vel post eius assumtionem vena incidatur.

Tertia: ne picrocholis, & iis qui

qui difficulter vomunt: ac qui viribus imbecillibus sunt præditi, offeratur: sed iis qui ad vomitum procliues, stomachum fortem habẽt, thoracem amplum & latum, quiq; vomere aliâs sunt adsueti, & quibus humorum materia sursum fertur.

Quarta: quod, vbi sese vomitus mouet; exhiberi soleat offa aut jus pisorum leuiter coctorum vel gallinarum pingue, aut calidæ cereuisiæ haustus, reiterando, si opus, aliquoties, vt facilius vomatur, & medicamenti acceleretur actio.

HEPAR ANTIMONII siue CROCVS METALLORVM.

Recipe Antimonii crudi libr. vnam.
Salis Petræ vnc. duodecim.
Misce: & impone mortario ferreo ad latus posito: vbi ea prius bene triueris. Deinde adhibito saltem carbone viuo, accende: & subito fiet Hepar Antimonii: sal Petræ postea separa. Dosis gran. duodecim ad viginti, in infusione vini albi, aquæ cardui benedicti

vel alio conuenienti liquore, in febribus pestilentialibus maximê.

ALIA STIBI CALCINATIO per inferiora tantum purgans.

Recipe Antimonii electi.

Salis decrepitati ana libram vnam: Trita, & simul mista reuerbera in crucibulo probê lutato, per duodecim horas, ignem paulatim augendo. Vase refrigerato, toties aqua dulci ablue donec omnis acrimonia tollatur. Postea exsicca & tere. Dosis à viginti quinq; granis ad triginta quinq;.

REGVLVS ANTIMONII.

Recipe Antimonii.

Salis Pétræ.

Tartari ana libram vnam.

Tere: & misce, dein colloca crucibulum inter prunas accensas, vt candeat. Tum injice cochlear puluerum: & statim operi, donec fumus cessèt. Postea amoto cooperculo, nouos puluéres injice & claude: ad finem vsq; ita continuando. Tandem da ignem fusionis: & crucibulum moue: vt regu-

lus fundum petat. Crucibulo frigefacto : Regulum à fecibus separa : & ferua:

Ex fecibus autem huius fit SVLPHVR AVRATVM DIAPHORETICVM, hunc in modum : Recipe feces Reguli, vt supra, præparati: easq; reduc in lixiuium per digestionem, vel ebullitionem, illudq; calidè per chartam emporeticam trajice. Huic lixiuio frigefacto, adde parum aceti destillati : & videbis crocum auratum paullatim fundum petere. Separa lixiuium per inclinationem : & prædictum crocum multis ablutionibus dulcoratum, & deficcatum seorsim collige, qui admirabile erit sudorificum, & sanguinis mundificatiuum, multis morbis depellendis aptissimum. Dosis à scrupulo semis ad integrum.

Sulphur Auratum Diaphoreticum.

REGVLVS MARTIS STELLATVS.

Recipe apicum clauorum equorum libram semis: Antimonii libram vnam. Candefac Martem in crucibulo : cui adde Antimonium tritum : & coope-

peri; dando ignem fusionis. Postea injice per vices vncias duas Nitri: & tandem proiice in conum fusorium. Regulum in crucibulo funde: cui adde vnciam vnam Nitri per vices, vt supra: & projice in conum. Hoc quater quinquies vel sexies repete: donec Regulum Martis habeas stellatum.

ANTIMONIVM DIAPHORETICVM.

Recipe Antimonii.

Salis Petræ ana libram vnam.

Pulueriſata ſimul miſce: deinde pone crucibulum inter accenſas prunas, vt candeat. Tum injice vncias duas, aut circiter huius mixtionis, & ſtatim crucibulum operi: donec fumus & ſtrepitus ceſſet. Poſtea amoto operculo, nouos pulueres injice & claude: ita ad finem continuando. Tandem da ignem liquefactionis ad horæ quadrãtem. Vaſe refrigerato: materiam exime & tere: miſcendo, vt ſupra, cum ana Salis Petræ, eodem modo calcinando & elaborando vt ſupra; Materiam tritam & ablutionibus edulcoratam, reuerbera in vaſe terreo clauſo, ſpatio

viginti quatuor horarum : donec puluis fiat candidus : cujus doſis gr. quindecim.

ALIVD.

Recipæ ſpumæ venenatæ duorum draconum ſemel rectificatæ vncias quatuor : quibus calore reſolutis, ſuperfunde ſpiritus ſalis balſamici vncias totidem : deſtilla ex arena omnem liquorem, ad ſiccitatem vſque. Terram exime & probè tere ; cui liquorem deſtillatum reaffunde, cum vnciis duabus ſpiritus recentis balſamici ; & deſtilla vt prius. Poſtea, pulueri trito reaffunde deſtillatum cum aliis vnciis duabus, vt ſupra : & procede rurſus vt prius. Maſſam tritam trade Vulcano Docimaſtico examinandam per quatuordecim horas : materiam continuè agitando ferreo inſtrumento puro. Tandem alcohol vini ab ea aliquoties abſtrahe : vt remaneat puluis ſiccus candidus : cuius doſis gr. quatuor ad ſex Vſus eius ſingularis eſt in omnibus af-

fectionibus peſtilentibus, & febribus malignis populariter graſſantibus.

CAPVT. III.

De Calcinatione & præparatione Mercurii.

Mercurii ſubſtantia.

MErcurius eſt corpus minerale, cõpoſitum ex terra ſubtili ſulphurea, & aqua fortiter admixta. Subſtantia autem eius terrea purganda eſt, à craſſa terreſtreitate ſulphurea: Aquæ verò ſubſtantia, ab humiditate ſuperflua. Duplex autem eſt, naturalis & artificialis. Naturalis actiuus & ſummè depuratus, in Almagro prope Calatraua, in regno Caſtiliæ, reperitur viuus, per ſe fluens, & in Cinabari coagulatus, qui ignis vi educitur. Hanc mineram antiquiſſimam Plinius vocat Vomicam liquoris æterni. Huic ſimilis reperitur in Idria, pago comitatus Goritz in Sclauonia. Sed Hiſpanica bonitate excellit: quãuis Idria lõge fertilior. Eſt autem admiratione dignum:

Mercurius naturalis.

quòd quamuis in vicinia Idriæ, singulis fere annis, luës pestifera grassari: illa tamen ab hac immunis nunquam non manere soleat: id quod viri prouectæ ætatis sese obseruasse, idemque a Majoribus suis accepisse, mihi ante annos octo, eô loci profecto, sanctê confirmarunt. Ex quo satis patet: vt & ex aliis exemplis innumeris: Mercurium esse summũ omnis corruptionis & putredinis alexipharmacõ. Non minus & illud stupendum, prodigioq; simile: quod ibidem notaui. Senex erat decrepitus, qui toto vitæ suæ tempore, in paranda Cinabari, consumto, perpetuô tremebat: & aureum nummum manu compressum ita dealbabat: vt color eius natiuus omnino dispareret.

Idria nunquam pestilenti cõtagio inficitur.

Reperitur & alius Mercurius in monte Gimnauoda dicto, sex miliaribus a Cracouia, in Polonia, inter Tarnaua, Ribie & Streletzky, distante, qui sponte certis anni temporibus, vsq; ad terræ superficiem erumpit: præsertim autem autũnali tempore: quãuis etiam circa festum Iohannis Bapti-

ſtæ, multa grana piſorum inſtar, in radicibus graminum, ibidem collegerim. Verùm hic Mercurius nimis aqueus: & Sclauonico, vt & Hiſpanico longè inferior. Inuenitur etiam naturalis, in multis aliis locis: & interdum in auri & argenti fodinis.

Mercurius artificialis.

Artificialis fit modo ſatis trito, & artiſtis noto, per ſales reſuſcitatiuos, tam ex mediis mineralibus, quàm metallis. Quin & in hac vrbe plures viros fide dignos & præcipuæ autoritatis dignitatiſq; noui: qui non modo è mineralibus; ſed etiam ex ſanguine humano prius calcinato, & ex plantis etiam, Mercurium viuum elicuêre.

Mercurii bonitatis nota.

Ille optimus, cuius drachma in cochleari argenteo puro, ſuper carbones viuos poſita, poſt euaporationem, maculam relinquit flauam vel albam. Sed qui cochlear denigrat: ita purgari debet: antequam ad vſum medicum adhibeatur:

Purgatio Mercurii.

Recipe Mercurii

Aceti diſtillati ana libram vnam: pone in matratio forti, cum manipu-

lo ſalis præparati: moue ſtrenuê per horæ quadrantem, vt miſceantur, & acetum denigretur: quod per inclinationem cum Mercurio, in ſcutellam vitreatam effunde: & toties aquâ tepida ablue: donec omnis nigredo & ſalſedo ſeparetur. Exſiccatum repone in matracium, cum aceto & ſale vt ſupra, eundem laborem ter quaterue repetendo, & tandem per corium trajiciendo. Sed hęc vulgaris & imperfecta purgatio: ſequitur perfectior: Recipe Mercurium præcipitatum, Cinabariſatum vel ſublimatum: miſce cũ duabus partibus ſui ponderis Tartari vſti vel calcis viuę: deſtilla per retortam vitream, igne ſuppreſſionis, vel in reuerberio clauſo, adhibito recipienti amplo; aquâ ſemipleno. Ita accipies Mercurium magis depuratum, quàm modo prędcedenti. Sed modus perfectiſſimus depurandi Mercurium, quo melior dari non poteſt, eſt ejus amalgamatio cum corporibus perfectis: deſtillando aliquoties, per retortam, ſingulis vicibus, feces terreas,

ſulphureas, fætentes ſeparando, & denuo amalgamando, & tandem per corium traiiciendo.

PRÆCIPITATVS ALBVS.

Mercurius diſſoluitur in aqua forti, & affuſione aquæ ſalſæ præcipitatur in puluerem album. Diſſoluens per inclinationem effunditur: & præcipitatus multis ablutionibus cum digeſtione, omni ſalſedine & acrimonia priuatur. Tandem exſiccatus aquâ roſacea abluitur & exſiccatur. Doſis interius a granis octo ad decem, in morbis venereis maximê: purgat per inferiora tantum.

PRÆCIPITATVS RVBEVS.

Poſt diſſolutionem Mercurii in aqua forti, fiat euaporatio ad ſiccitatẽ, igne violento: in fundo matratii hærebit puluis rubeus præcipitatus, vlceribus maximê venereis aptiſſimus.

MERCVRIVS PRÆCIPITATVS.

EX OPTIMIS OPTIMIS.

Recipe Mercurii purificati vncias quatuor: affunde olei ſulphuris rectificati vncias octo. Digere per duos dies in arena: deinde per retortam deſtilla,

cum tribus cohobiis; vltimô igne violento, ve retorta candeat. Massam albã exime & tere: aquâ destillatâ calidâ sæpius ablue: donec præcipitatum videas versùm in puluerem flauissimum: super quem, Spiritum vini ter accendas. Ita securê intra corpus dari poterit. Dosis a gr. tribus vel quatuor ad sex, in extractis purgantibus, conserua rosarum aut saccharo rosaceo. Valet in infirmitatibus causatis ab humorum putredine, & morbis deploratis: purificat sanguinem in podagra, hydrope, & in omnibus febribus continuis summum est arcanum.

ALIA MERCVRII CALCINATIO ET PRÆCIPITATIO.

Mercurium a sole vel luna destillatum & purgatum vt supra, vel per se vel cum octaua parte Solis vel Lunæ, præcipita in puluerem rubeum, modo quo sequitur: Accipe matratiũ paruũ, colli prolixioris: cui impone Mercurii vncias quatuor: deinde super laminam ferream, in fornace arenæ colloca, dando ignem continuum, spatio quadraginta dierum. Collum matracii super

arenam eminere debet, ad sex vel octo pollices: & primis decem vel duodecim diebus, mercurius, qui ad collum matratii ascenderit, debet aliquoties quotidie baculo ferreo, cui alligatus sit pannus lineus; ad fundum ignitum (vti Geber docet) detrudi & præcipitari. Est autem hic modus præcipitandi Mercurium, non modernorum; sed antiquorum philosophorũ. Tempore finito: si quid Mercurii crudi, in matracio repertum fuerit: separari debet a puluere rubeo, qui admirandas habet in medicina facultates. Est enim catharcticum præstantissimum in lepra, blandê adeô aluum soluens, vt pueris & prægnãtibus dari possit: acres humores mitigat: pituitosos expurgat: calidamque ac siccam viscerum constitutionem emendat. Dosis gr. sex.

ALIA.

Dissolue Mercurium in aqua forti, & præcipita, vt artis est, per exhalationem omnis humiditatis, vt præcipitatus fiat rubeus. Pulueri sato impone matratio forti, superfundendo ace-

tum ter destillatum, vt superemineat ad altitudinem quinque digitorum, dando ignem arenæ, vt acetum lentè bulliat, spatio sex horarum, & præcipitatus totus dissoluatur. Dissolutioni priùs filtratæ, superfunde liquorem anima mundi imprægnatum: & statim separabitur Mercurius, a dissoluente, qui ablui & exsiccari debet. Dosis a gr. 4. ad 5.

PRÆCIPITATIO MERCVRII IN MOMENTO.

Impone Smiridem rubeum pulueriſatum crucibulo, exponendo ſpatio quatuor horarum, igni violento: donec quodammodo vitreſcere incipiat, & lateribus crucibuli adhærere. Tunc ab igne ablato, tritura in puluerē ſubtilem, & matratio impone: cui ſuperfunde aquam Regis rectificatam, digerendo per viginti quatuor horas, poſtea per inclinationem, aquam tinctam effundendo, & aliam toties reaffundendo: donec omnem tincturam attraxerit. Depletiones ad oleaginoſitatem deſtilla. Huius olei recipe vnciam vnam, infunde ſuper

vncias quatuor Mercurii crudi : sic in momento præcipitabitur : nec oleum Mercurio adhærebit. Si destileturignisatis forti, post olei exhalationem, aliquid de Mercurio sublimabitur ; maior tamen pars manebit fixa. Eius vsus in augmentatione Solis & Vitrificatione rubicundissima.

PRÆCIPITATVS DIAPHORETICVS.

Dissolue Mercurium a Sole vel Luna destillatum & purgatum vt supra, in aqua forti, quam ex matratio colli prolixioris, cum alembico proportionato, abstrahe, igne tertii gradus, cum bina cohobatione, vt Mercurius fiat rubeus, qui edulcorari debet calcinãdo in crucibulo, inter prunas accensas, continuô virgâ ferreâ mouendo, per horæ quadrãtem circiter, vel cũ aqua sequenti. Recipe Aceti destillati libras duas, phlegmatis aluminis libram semis, calcis reuerberatæ testarum ouorum vncias sex: destilla simul ad siccitatem. Huius aquæ recipe libras tres, Mercurii supradicti præcipitati lib. vnam. Misce & digere per diem naturalem:

ralem: postea destilla per alembicum, cum ternis cohobiis, ignem augendo sub finem, vt materia probè siccetur, que circulari debet per diem naturalem cum S. V. Postea destillatione separatur spiritus: & denuo circulatur & destillatur. Hoc quartò repeti debet. Hæc vera Mercurii præcipitati præparatio ad infinitos: morbos pellendos: & maximè luem veneram, siue interius sumatur, (quia ita elaboratus saltem sudores prouocat) siue exterius cum butyro, aut alio medicamento applicetur.

PRÆCIPITATVS CINABARIS DIAPHORETICVS.

Recipe Cinabaris vulgaris vnciam vnam,

Salis præparati drachmas duas. Simul tere: misce: & matratio impone, quibus superfunde olei Sulphuris per campanam facti vncias tres. Digere per triduum in cineribus: tandem igne violento, fac omnem humiditatem euaporare. Manebit in fundo massa alba, quæ frequenti ablutione edulcorari debet. Dosis à gr. sex ad decem,

in morbis Venereis maximê. Datur cum conſerua roſarum, & vnciis quatuor vel tribus decoctionis ſarſæ parillæ.

MERCVRIVS VENERIS DIAPHORETICVS.

Recipe limaturæ Veneris vnciã vnam:
Mercurii meteoriſati vncias duas:
Salis Mercurialis vncias duas ſemis:
Tritis, & ſimul miſtis: inde ea matratio firmo, dando ignem arenæ: donec inſtar ceræ omnia liqueſcãt. Tum matratium ita calens frigidæ impone: vt in partes diſſiliat, & Mercurius ſubuiridis effluat: quem exſiccatum in retortam paruam, cum ſpiritu Sulphuris vel Vitrioli, in cineribus, per diem naturalem, digerendum collocabis: & poſtea cum binis cohobiis in arena deſtillabis: tandemq; ablues bis aut ter & vltima vice, aquâ cordiali. Præſtantiſſimum remedium diaphoreticum Bezoarticum eſt, cõtra peſtem. Si duodecim horis, à veneno hauſto ſumatur, à morte præſeruat. Doſis gr. vnum vel duo in aqua appropriata.

CAPVT. XIV.

De Calcinatione Saturni & Iouis.

CVm, teſte Gebero, impoſſibilis ſit corporum ſolutio, compoſitione ignorata: antequam metallorum calcinationes aggrediamur: de ipſorum natura obiter aliquid dicendum eſt. Rectè autem mihi ſenſiſſe videtur Hermes, pater ille philoſophorum: dum dicit: Id quod eſt ſuperius, eſt ſicut id, quod eſt inferius: & vice verſa. Quâ ratione enim natura paullatim & ſucceſſiuè in terræ ſuperficie, plantas & cætera vegetabilia producit: ita eadem in locis ſubterraneis, metalla quamuis tardius & longiori temporis ſpatio, ex vapore humido vnctuoſo, argenti viui & ſulphuris vitriolati, ſuo calore, mercurium decoquentis proprietates in ſe continente generat. Vnde Hydrargyrus Generatio metallorũ.

mater Metallorum dicitur ; Sulphur verò pater : in iisque quatuor elementa, quæ omnium corporum naturalium materia remota sunt, repræsentantur. Mercurius enim instar fœminæ, frigidus & humidus, aquæ & aëris rationem habet : sulphur autem tanquam mas, calidum & siccum, ignis & terræ vicem obit. Si quis materiam eorum, non tam halitum; quàm succum statuere velit : non repugnabo. Cum enim superiori æstate, in Hungaria, medio miliari a Schemnitz, in argenti fodinam, mille quingentos circiter cubitos profundam descendissem : a fossoribus, qui ob summum mineræ æstum, vestibus & ipso induſio exuti laborabant, didici : vapores minerales a centro terræ frequenter sursum ferri : eorumque lucernas & ipsosmet, ni subitò recedant, extinguere : aliquanto autem tempore post, in eodem loco illos halitus, ad parietes fodinæ, in massam, quæ leui contactu, instar olei fluat, coagulatos reperiri. Vnde fortè quis inferre posset : vaporem

esse materiam metallorum remotiorem : succum verô sulphureum & mercurialem , propinquiorem. Et sunt mihi ad manum ex eadem fodina , & ex aliis silices , quos seu vapor , seu succus talis mineralis humidus vnctuosus vndiquaque penetrauit : & in quorum aliis , conspicitur materia cruda , nec satis cocta : in aliis mediocriter excocta ; ex quorum libra vna , elici possunt drachmæ sex argenti puri , & scrupulus semis circiter auri : in aliis perfectè decocta : ita vt argentum in superficie pullulet, & in vno ramusculi auri puri puti conspiciantur. Etsi autem sunt, qui ob friuolas quasdam ratiunculas, Mercurium & Sulphur , metallorum materiam esse , inficias eant : tamen satius est , Philosophis metallicis , & metallurgis credere , qui in omnibus fodinis & venis ea reperiri , vno ore attestantur. Ad quorum opinionem, & metallorum excoctores, vstores & probatores accedunt: vt taceam,quod Medici plerosque fossorum morbos, à Sulphureis & mercurialibus spiriti-

bus crudis intra corpus admissis, oriri: & metalla, in externis affectibus, eadem præstare, quæ Hydrargyrum. Imò omnia metalla facili negotio in argentum viuum, & argentum viuum, in omnia metalla reduci possunt.

CALCINATIO SATVRNI.

Plumbum liquefit in matula terrea, vel olla ferrea, purgaturque a scoriis: deinde aucto igne, vt olla candeat, continua agitatione, cum spatula ferrea, reducitur in calcem; quæ cribellata, postea si diutius reuerberetur, fit minium.

CALCINATIO IOVIS.

Recipe Stanni Anglici non sophisticati (quod ex pondere & malleatione dignosces) libras quatuor. Liquefac in olla plani fundi, & a scoriis purga: deinde injice aliquid salis Ammonii: & igne aucto, vt olla candeat; impone libram vnam & semis salis præparati, spatulâ ferreâ tamdiu mouendo; donec in calcem redigatur: quæ igne violento reducitur in corpus, & a sale impuro & denigrato separatur. Ite-

rum miſcetur cum libra vna ſalis præparati, & calcinatur, vt ſupra. Calx abluitur ab omni ſalſedine, & reuerberatur ad octiduũ, doncc vertatur in Alcohol. Sal affuſione aceti alkaliſati elicitur, digerendo aliquot diebus, poſtea filtrando & coagulando.

ALITER.

Iupiter poteſt etiam calcinari, ſicut Saturnus, ſine additione Salis. Vel poſſunt etiam calcinari in ſcutella lignea, creta oblita: ſi fuſi in crucibulo, effundanutr in dictam ſcutellam, & ſubita agitatione moueantur.

IVPITER DIAPHORETICVS.

Recipe Iouis Anglici limati, vel vt ſuprâ, in ſcutella lignea, vel terrea non vitreata calcinati vncias duas: Mercurii ſublimati vncias quatuor: Simul miſce: & per retortam deſtilla, igne arenæ, apponendo vas recipiens, aquâ ſemiplenum: cumq; deſtillare inceperit; da ignem ſuppreſſionis moderatum; donec omnis liquor deſtillauerit, & præcipitatus

fuerit in aquam. Quod autem ad collum retortæ sublimatur; abraditur, & cum eo, quod destillatum est, per noctem digeritur. Aqua spiritu Vitrioli imprægnata separatur, & ad vsus seruatur: calx verò exsiccatur. Dosis a gr. quatuor ad sex.

CAPVT XV.

De Calcinatione Martis & Veneris.

CALCINATIO MARTIS.

LImaturam Chalybis a sordibus, ventilatione & ablutione diligenter emunda. Huius recipe libras duas, salis præparati libras tres. Misce simul, & in olla terrea reuerbera, per diem naturalem. Massam exime, & tere: dissolue in aqua calida, & laua toties; donec ab omni salsedine & terrestreitate liberetur. Exsiccatur deinde, & in puluerem subtilem, terendo & cribellando reducitur. Postea reuer-

beratur per octo vel decem dies; donec superficies eleuetur in crocum rubicundissimũ impalpabilem: quo ablato: reliqua pars toties & tamdiu reuerberatur; donec tota in crocũ abeat. Vas terreum limaturam continens habeat cooperculum, ne cineres super crocum decidant, ita tamen eleuatum, vt inter vas & operculum, flamma liberum habeat transitum.

ALIA.

Paratur etiam Crocus Martis è lamina chalybis candente & scintillante, immissa in magdaleonem Sulphuris, cujus vi liquescit & decidit granulatim in vas fictile suppositum frigidâ vel aceto plenum. Granula exsiccata teruntur in puluerem subtilissimum, &, si placet, in crocum reuerberantur, spatio sex vel octo horarum.

Virtutem habet deobstruendi, aperiendi & attenuandi, quam etiam limatura chalybis acquirit: si per simplicem aquam, in tenuissimum alcohol redigatur.

ALITER.

Dissolue limaturæ Martis vnciam

vnam, in aquæ fortis vnciis octo: digere per noctem: & destilla per alembicum, aquam fortem, in arena. Habebis vnciam & semis croci rubicundissimi.

ALITER.

Reuerbera limaturam Martis, cum ana Sulphuris triti, per quatuor aut quinq; horas. Virtutem habet aperitiuam; sed maiorem, si per dimidiam tantùm horam calcinetur, cum duplo sui ponderis sulphuris triti.

ALIA MARTIS CALCINATIO

Digere lento calore limaturam ferri, vel chalybis, in aceto ter destillato; donec coloretur. Decanta, quod tinctum est: & aliud acetum reaffunde toties: donec omnem tincturam attraxerit. Depletiones filtratas destilla: & remanebit in fundo puluis rubeus, qui per diem naturalem reuerberari debet in crocum impalpabilem. Virtutem habet constringendi.

ALITER

Crocus Martis etiam cum oleo sulphuris fit: infundendo in cochlear ferreum, olei sulphuris & spiritus vini

partes ęquales, euaporando lento calore, ad consumtionem humiditatis: postea si resideat ad aliquot dies: inuenies puluerem subtilissimum, quem seruabis in phialis optimê clausis: ne aër intret: quia resolueretur. Si aliquot grana in iusculo siue liquore congruo dentur: verum hepatis restauratiuum erit, conducens omnibus morbis, qui inde oriuntur, vt Hydropisi & similibus.

CALCINATIO VENERIS.

Dissoluitur Venus in aqua forti: & affusione aquæ tepidæ, cum particulâ ferri vel argenti, præcipitatur ad fundum vasis. Vel laminæ Veneris reuerberantur in æs vstum, in fornace figulorum, quod facili contritione in calcem reducitur. Vel: laminę ponuntur in crucibulum, cum parte æquali sulphuris triti, faciendo S. S. S. & reuerberantur tribus vel quatuor horis, in æs vstum.

CAPVT XVI.

De calcinatione Lunæ & Solis.

CALCINATIO LVNÆ.

DIssolue Lunam in aqua forti: & affusione aquæ salsæ, præcipita ad fundum matratii, in calcem candidam, quę frequenti aquæ communis affusione edulcorari debet, & exsiccari. Huius calcis recipe vnciam vnam: Salis præparati vncias duas: Salis ammonii drachmas duas. Hæc probê misce in mortario vitreo, & reuerbera per octiduum Elicitur postea tinctura cum spiritu vini alkolisato, & circulatur. Confert maniæ & aliis cerebri affectibus.

CALCINATIO SOLIS.

Fac amalgama Solis, per cæmentum repurgati, cum sex partibus Mercurii, vt sequitur. Accipe aurum laminatum, quod in minutas particulas forficibus scinde: & in crucibulum

mundum, inter carbones viuos pone, vt aurum saltem igniatur. Deinde ex alio tigillo, mercurium calefactum, super aurum effunde, & bacillo misce: vt incorporentur. Tum projice in frigidam: & massam optimê lotam trajice per corium: & mercurium superfluum exprime; vt remaneat massa satis dura: quæ diu teri debet cum duplo sui ponderis salis præparati, in mortario vitreo: ita vt nihil de amalgamate appareat. Hoc totum pone in crucibulum coopertum & lutatum, paruo saltem foramine peruium: & reuerbera per diem naturalem: tali cautione adhibita; ne aurum liquescat. Hoc facto: reperies aurum calcinatũ; mercurium verô cum sale in auras euolasse. Tum aurum denuo amalgama: & per corium trajice vt supra: & misce cum duplo sui ponderis sulphuris viui & optimê tere: & pone in scutellam terream vitreatam, superfundendo optimum vini spiritum, qui accendi debet. Post cuius deflagrationem & sulphuris: reperies aurum spongiosum & valde attenuatum: præsertim si idem

proceſſus bis vel ter repetatur. Aliqui amalgama cum floribus ſulphuris terunt: & in crucibulo ponunt inter carbones viuos, bacillo ferreo continuè mouendo: donec mercurius in auras abeat. Hæ veræ philoſophicæ præparationes ſunt, ad aurum potabile & alias operationes phyſicas.

Antequam autem aurum calcinetur calcinatione philoſophica: debet; vt dictum eſt, cæmentari, cæmento vel vulgari, vel regali. Cæmentum vulgare ita fit: Recipe farinæ laterum vncias octo:

Purgatio Solis per cæmentum vulgare & regale.

Salis præparati vnc. quatuor:
Vitrioli albi vncias duas:
Salis petræ,
Æruginis ana vnc. ſemis.

Cæmentum regale, quod ſoli auro probatiſſimo parcit, recipit.

Farinæ laterum partes quatuor:
Salis Ammonii,
Gemmæ,
Communis præparati, partes ſingulas.

Commiſta vniantur: & vrina humectentur. Quidam auri bracteas, ante-

quam componantur, candefaciunt, sinuntq; refrigescere: vt si quid inquinamenti in cute hæserit, id consumatur; & liberiorem accessum & impressionem relinquat medicaminū acumini. Omnibus ritè præparatis: ollæ cæmentatoriæ inspergitur puluis æqualiter, crassitie digitali. Huic imponūtur bracteæ vrinâ irrigatæ, eo ordine & modo, vt æquali situ, se non contingant mutuo, ne corpus corpori cohærens id accendat: caloreq; aucto, oras colliquet. Dispositæ primo ordine bracteæ obruuntur medicamine, dimidii digiti crassitie: sequntur bracteæ, atq; ita vicissim: vsq; ad ollæ marginem, quam tantum implere debet medicamen, quantum est in fundo, nempe ad crassitiem digiti transuersi. Vltimô imponitur operculum sine respiraculo, si pro cæmento vulgari; at si pro regali: operculum habeat foramen paruum. Ignis datur ad viginti quatuor horas: ita vt olla siue pixis semper rubescat. Finito opere: bracteæ pede leporino purgantur à pulueribus adhærentibus; & vrinâ lauantur, & exsiccantur.

Optimum cæmentum

Omnium autem perfectiſſimum cæmentum eſt iſtud, quod ſequitur. Liquefac aurum cum duplo ſui ponderis optimi cupri: reduc in lamellas tenuiſſimas inſtar Papyri: quas cæmenta per quadraginta vel quinquaginta horas, igne forti, faciendo S S S. vt in cæmento regali dictum eſt, cum farina laterum, ſale communi, colcothare, viridi æris & modico ſale armoniaco, cum aceto forti permiſtis. In hoc examine, totum cuprum euaneſcit, ſulphure ipſius incombuſtibili & tinctura, in auri ſubſtantia remanente: cum teſte Gebero, decimo octauo capite fornacum, à cupro extrahatur ſulphur mundiſſimum tingens & fixum.

BEZOARTICVM METALLICVM.

Diſſolue in aqua Philoſophica, ſolis puriſſimi drachmas duas: cui adde guttatim liquoris gummoſi ſepties rectificati vnciam vnam. Fiet maxima ebullitio. Pone matratium ſuper cineres calidos, ad tres vel quatuor horas. Tum præcipita in aqua communi & ſæpius

sæpius ablue : vltimô cum aqua cordiali : & tandem exsicca. Habebis lapidem admirandæ virtutis : cuius grana sex sudores egregiè mouent.

CERAVNOCRYSON DIAPHORETICVM.

Dissolue solem purissimum in aqua philosophica, & per noctem digere in arena : Deinde superfunde guttatim oleum Tartari : donec cesset ebullitio, & calx auri ad fundum vasis præcipitetur, quæ multis ablutionibus edulcorari debet, & igne lentissimo exsiccari, Dosis granorum trium vel quatuor.

Ex hoc Diaphoreticum parari potest adhuc præstantius, hunc in modum : Recipe Ceraunocrysi quinq; vel sex grana : eaq; impone in vasculum argenteum, & superfunde spiritum vini rectificatum optimê, quem incende : & desuper vitrum crystallinum satis ampli orificii suspende. Quamprimum spiritus vini ardere desierit : ceraunocryson officium suum faciet : & pars quędam terrea ad parietes vitri sublimabitur. Hoc quater vel quinquies

repete : & vitrum cum ſpiritu vini laua : vt calx fundum petat, quæ exſiccari debet. Doſis gr. vnius aut duorum.

CAPVT XIII.

De Salibus.

MODVS ELICIENDI SAL ESSENTIALE EX HERBIS SINE CALCINATIONE.

RECipe cardui benedicti quantitatem magnam ; contunde in mortario lapideo vel ligneo : poſtea in alueo amplo, cum magna aquæ quantitate coque, vſq; ad mediocritatem: deinde fortiter exprime & cola. Colaturam iterum coq; vſq; ad ſpiſſitudinem mellis liquidi. Succus iſte Cardui benedicti ponatur in vaſe vitreo, in loco frigido, per dies aliquot : & generabit in fundo vaſis ſal criſtallinum,

angulare, in modum salis gemmæ. Effuso succo colligitur, & aquâ cardui benedicti abluitur & exsiccatur, quod diligenter serua. Est enim præstantissimum remedium in peste: si eius grana duo plus minus, in Cardui benedicti spiritu exhibentur: sudores abundè prouocant. Eadem quoq; ratione fit sal ex aliis herbis, qui multis modis antecellit salem, qui ex cineribus herbarum conficitur.

SAL ESSENTIALE, CREMOR, SIVE CRISTALLVM TARTARI.

Recipe Tartarum Montispelienſe album, quod est optimum: reduc in puluerem: & fac in magna aquæ quantitate, in cacabo æneo vel ferreo bullire ad mediæ partis consumtionem. Tunc amoue ab igne: & si vis, trajice, per manicam Hippocratis, vel pannum lineum, in vas figulinum firmum. Vbi refrixerit: aquam per inclinationem effunde: & salem parietibus vasis adhærentem, separatis fecibus, frequenti aquæ affusione colligè: & iterum, vt supra decoque:

laua: à sordibus separa & exsicca. Tandem reduc in puluerem: cuius dosis drachma vna in iusculo, vel medicamine appropriato. Virtutem habet incidendi humores crassos & tartareos: meatusq; obstructos aperiendi.

SAL siue ALKALI IMPERATORIÆ.

Siccatam calcina ad albedinem: salem extrahe cum aqua eiusdem herbæ stillatitia, vel communi: digerendo per noctem. Postea aquam per inclinationem effunde: cauendo, ne feces turbentur; aliam vsq; tertio reaffunde, digerendo vt supra. Tandem depletiones filtra & coagula. Si coagulum non sit satis album: calcina in crucibulo ad rubedinem; cauendo, ne liquescat: deinde resolue, filtra & coagula.

Sic extrahitur sal ex omnibus herbis: sed tali calcinatione perit sal volatile, siue essentiale, manetq; solum elementale.

SAL TARTARI.

Sternitur Tartarum in vase terreo non vitreato plani fundi, crassitie digitali. Reuerberatur postea ad albedi-

nem vsq; spatio quinq; vel sex horarum, igne ita moderato, propter fusionem vt vas saltem candeat. Tartarum ita ad albedinem calcinatum, perfunditur aqua communi; digeritur, filtratur: & coagulatur.

SAL CORALLORVM.

Hoc fit, digerendo corallos tritos, in aceto ter destillato, per noctem: postea filtrando: & acetum ad siccitatem euaporando. Sic sal corallorum manet in fundo vasis.

Vires eius sunt excellentes. Sanguinem enim in vniuerso corpore mundificat: pristinum sanitatis vigorem restituit: fluxus vteri, ventris, hæmorrhoidum sistit: roborat cor & stomachum: omnes obstructiones viscerum reserat, concretumq; sanguinem dissoluit. Prodest & in hydrope, conuulsionibus, paralysi, calculo, suffocatione matricis: si cũ aqua affectui præter naturam conueniente exhibeatur. Dosis à granis decem, ad scrupulum vnum vel duos pro ratione ætatis & vehementiæ morbi.

SAL COLCOTHARIS.

Colcothar perfunditur aqua puluiali: & ſal digeſtione vnius diei vel noctis in eam ingreditur: filtratur: coagulatur. Rubedo reliqua ſi ſexies aut quinquies iterum calcinetur, & ſalſedo ſemper eluatur: tãdem dulcis relinquitur: & vocatur dulcedo Vitrioli, quæ major eſt, ſi ex Vitriolo Veneris paretur, & preſens eſt in vlceribus malignis remedium.

VITRIOLVM VOMITIVVM.

Diſſolue vitriolum album in aqua communi, filtra & coagula: repete hoc ſecundo: tertiô diſſolue in aqua roſacea & coagula.

ALITER.

Diſſolue vitriolum album in aqua deſtillata: filtra: & in vaſe vitreo aquam exhala; donec cuticulam ſupernè contrahat. Tum vas pone loco frigido: vt criſtallos producat: quibus ſeparatis; reliquum humorem euapora: & vt ſupra criſtalliſa: hocq; ſecundô repete. Tertio criſtallos in aqua roſacea diſſolue: exhala: & vt ſupra criſtalliſa,

igneq; lento exsicca. Dosis à scrupulo vno ad drachmam semis, in hausto vini vel cereuisiæ, aut conserua rosarum. Operatur feliciter in febribus, ventriculi affectibus, catharris, lumbricis, peste, &c.

SAL siue VITRIOLVM MARTIS.

Accipiatur spiritus Vitrioli, vel olei Sulphuris per campanam facti, licet non rectificati vncia vna: cui immiscentur vnciæ duæ aquæ communis. Huic mistioni impone limaturæ ferri vnciam vnam, in matratio, quod obseratum colloca in cineres calidos: vt bulliat lentissimè, spatio sex horarum. Postea infrigidari sponte permitte: & inuenies in vase generatum Vitriolum, viride, splendens, quod calore dissoluitur; frigore coagulatur.

SAL siue VITRIOLVM VENERIS.

Cuprum calcinatũ, siue squamas Cupri reduc in puluerẽ subtilem, quẽ in aceto destillato, per diem naturalem digere. Tinctũ acetum per inclinationẽ effunde: & aliud reaffunde toties; donec non tingatur vlterius. Depletiones

filtra: & ex tribus partibus euapora, vel destilla: quod relinquitur in fundo vasis; ponatur in locum frigidum. Sic generabitur Vitriolum viride, obscurum, splendens.

ALITER.

Laminæ Veneris, cum ana sulphuris triti, vt dictum est in calcinatione Veneris, reducuntur in puluerem subtilem: & in olla terrea, cum sulphure trito, calcinãtur; continuè baculo cupreo mouẽdo, donec totum sulphur vstum fuerit. Calx denuo teritur; & cũ octaua parte sui ponderis sulphuris triti calcinatur: vt supra teritur, & in aquam feruentem proiicitur, baculo sæpius mouendo, dum calx fundum vasis petit, donec aqua refrigeretur: quæ filtrata euaporatur ex tribus partibus, & ponitur in locũ frigidũ; vt cristallos cæruleos producat, vel ex toto euaporet.

SAL SATVRNI.

Calx Saturni siue Minium perfunditur aceto destillato, vel saltem eius phlegmate: digeritur per diem naturalem, sæpius agitando: menstruum detrahitur, aliudq; substituitur, donec

omnis salsedo abstrahatur: depletiones filtrantur, & in cineribus vel arena coagulantur. Si acetum tertiô destilletur à sale Saturni cum cohobiis: postea superfundatur vini spiritus, & destilletur cum trina cohobatione: sal sic virtutem acquirit admirandam in sanandis diuersis morbis. Si eius sex grana dentur in peste, cum vino albo: curatur æger intra viginti quatuor horas. In hydrope dantur tria grana in vino albo, quatuor diebus continuis: In colica sex grana cum vino albo: In lepra itidem sex, cum aqua Fumariæ, continuê per octodecim dies. Saccharum hoc intra corpus sumtum, frigiditate suâ, libidinem etiam veneream exstinguit: ac propterea vtile iis, qui in coelibatu viuunt. Extrinsecus vsurpatum mira præstat in vlceribus corrosiuis, malignis, cancrosis, lupo & similibus. Contra putredinem oris etiam, & impetigines, ambusta, imflammationes, tumores, pustulas faciei rubras, præstantissimum est medicamentum: si cum oleis aut aquis conuenientibus applicetur.

CAPVT. XVIII.

De Floribus.

FLORES BENZOINI.

BEnzoinum teritur: & ollæ rotundæ imponitur: deinde clauditur duplici charta emporetica, conuoluta in modum manicæ Hippocratis: & datur postea ignis ad sublimationem idoneus: floresq; niuei sæpius colliguntur.

Valet ad asthma, & omnes pulmonum morbos. Dosis scupulus semis in liquoribus vel syrupis idoneis. Topicum etiam remedium est ad tubercula & ruborem faciei.

FLORES SVLPHVRIS.

Parantur miscendo æquales partes sulphuris & colcotharis perfectè rubificati exsiccatiq; ; & sublimando, vt in Antimonio (spatio tamen octo horarum operatio hæc perficitur, nec tanto opus est igne, vt in Antimo-

nio) dicetur. Secundô ſublimantur cum ſaccharo candi ſolo : vt maius ad aſthma & alias pulmonum affectiones conferant auxilium. Fit etiam hæc florum præparatio , miſcendo ad libram vnam ſulphuris , libram vnam & ſemis farinæ laterum : Vel, ad libram ſulphuris , addendo Colcotharis & ſalis decrepitati ana libram ſemis: Vel, per ſe etiam abſq; vlla additione.

Flores hi valde reſiſtunt putredini, ac propterea in peſte tam præſeruationis ; quàm curationis gratiâ, vel in aqua Cardui benedicti , vel Theriaca, vel ſyrupo citrio, vel aqua Meliſſæ , ad drachmam vnam vtiliter vſurpantur. Præſeruant à febribus & epilepſia. Sudorem in lue venerea promouent. Conducunt in omnibus morbis , qui exſiccatione opus habent : in omnibus pulmonum affectibus , aſthmate , tuſſi antiqua & recente , catharris ad pectus defluentibus: pleureſi, colica : apoſtematibus & putrefactionibus corporis.

FLORES ANTIMONII.

Electum stibium in subtilem puluerem redactum, ex aludele terreo in alembicum rostri expertem quidem; sed tamen in vertice peruium, ad humidos spiritus emittendos, cum mobili cono, sublimetur secundum artem, dando ignem per gradus ad decem vel duodecim horas, ad flores albos excipiendos: ad citrinos; per viginti quatuor horas: ad rubeos; per triginta sex, ignem continuando & augendo.

MERCVRIVS SVBLIMATVS.

Recipe Mercurii purgati per salem præparatum, acetumq;, & per corium trajecti:
Vitrioli rubificati:
Salis præparati ana lib. vnam:
Salis Nitri vncias quatuor:

Terantur: & misceantur simul in mortario lapideo, cum modico aceto, tamdiu; donec mercurius nullo modo appareat viuus. Omnia bene mista pone in curcurbitam lutatam: cui superpone alembicum rostri breuis: dando ignem per gradus, vt artis est, per octo

vel decem horas. Aqua fortis, quæ primô effluet, ſeruetur. Pro ſecundâ ſublimatione: ad libram vnam ſublimati, addantur ſalis præparati vnciæ duodecim, & Vitrioli vnciæ quatuor. Si tertiô: ſale tantum ſublimetur.

SVBLIMATVS DVLCIS.

Recipe Mercurii purgati vt ſupra, vncias ſex:

Mercurii ſublimati vncias octo:

Tere ſimul: & miſce cum libra vna colcotharis perfectê rubificati. Deinde ſublima ex matratio, in arena, ſpatio quinque vel ſex horarum. Secundô ſublima cum media libra colcotharis. Tertiò per ſe tantum. Qui voluerit: loco colcotharis vti poterit ſale præparato. Finitis ſublimationibus: maſſa redigitur in puluerem ſubtilem, qui aqua roſacea abluitur & exſiccatur. Doſis a viginti granis ad triginta, in lue Venerea.

ALITER.

Recipe Mercurii ſublimati vncias ſex:

Foliorum Lunæ vncias duas:

Tere ſimul: miſce: & ſublima ex matratio, in arena. Vaſe refrigerato: par-

tem volatilem separa: fixiorem & cristallinam tere: & cum fecibus in imo vasis relictis, misce: secundô & tertiô sublimando, vt supra, & tandẽ abluendo. Dosis a gr. sex, ad octo, vel decem. Purgat suauiter.

MANNA MERCVRII.

Dissolue Mercurium in aqua forti. Postea aquâ marina præcipita: & ex cucurbita, per arenam destilla, ignem sub finem augendo; vt mercurius ad latera vasis sublimari possit. Vase refrigerato: fecibus in imo vasis subsidentibus abiectis: sublimatum seorsim collige: & iterum in eadem aqua dissolue: & destilla, vt supra. Habebis Aquilam cælestem niue candidiorem: cuius vsus in morbis venereis maximê. Dosis a granis decem ad quindecim. Purgat tantum per inferiora.

CAPVT. XIX.

De Magisteriis.

MAGISTERIVM est, quando corpus mistum ita præparatur arte chymica, citra extractionem: vt omnes eius partes homogeneæ seruentur, in nobiliorem vel substantiæ vel qualitatis gradum traductæ: exterioribus impuritatibus segregatis.

MAGISTERIVM TARTARI.

Recipe olei Tartari ex sale resoluti & purificati vncias quatuor:

Spiritus Vitrioli vnciam vnam:

Quem guttatim supra Tartari oleum in vitrum capax instilla: fiet coagulum albissimum. Humiditas supernatans euocetur lento calore, ad siccitatem salis: super quem destilla ter vel quater vini spiritum: atq; ita habebis Tartarum album vitriolatum fixum.

Vsus eius est in omnium viscerum obstructionibus: calculo: nephritide: ictero: mensium retentionibus: melã-

cholicâ: splenis duritie: febribus: hydrope: si conuenienter exhibeatur. Dosis a scrupulo semis ad integrum.

MAGISTERIVM PERLARVM & CORALLORVM.

Dissolue corallos siue perlas tritas in aqua, valde acida facta cum spiritu Vitrioli. Digere per noctem: & super dissolutionem prius filtratam iniice guttatim oleum Tartari: & fiet instar lactis. Superfunde aquam communem: & digere: sic præcipitabitur puluis cãdidus ad fundum vasis. Aqua separatur, & alia superfunditur ter vel quater: donec omnis acrimonia separetur. Tandem puluis exsiccatur & ad vsus seruatur.

Margaritæ temperie & viribus aurũ valde æmulantur: ac propterea spiritus cordis vitales corroborant: palpitationem cordis, animi deliquium & vertigines tollunt: & merito omnibus cordialibus medicamentis misceri debent: appetentiam Veneris excitant: melancholiæ resistunt: dentes dealbãt: memoriam confortant, & fœtum in vtero: omnes prauos humores in corpore

pore existentes exsiccant: & à variis morbis omnes corporis humani partes præseruant. De corallorum viribus, in sale eorum dictum est.

MAGISTERIVM, LAC, CREMOR seu BVTIRVM SVLPHVRIS.

Recipe florũ sulphuris vnciam vnam:
Salis Tartari vncias tres:
Misce: & superfunde,
Aquæ communis libras tres:
Digere in arena, per diem naturalem: ita vt sub finem aqua ferè bulliat: postea filtra calidè per chartam emporeticam: & superfunde aceti destillati q. s. Sic cremor lacteus sulphuris paulatim petet fundum. Separa dissoluens per inclinationem: & reiteratis ablutionibus materiam edulcora. Vltimò digere cum aqua cordiali; & exsicca: & ita habebis lac siue cremorem sulphuris albissimum: qui balsamum est humidi primigenii: confortat vires naturales: sanguinem purificat, morbos pulmonum, vti tussim, asthma, phtisin curat: in exsiccandis catharris, ventositatibus stomachi tollendis, schiatica & podagra summopere commendatur

esse vtilis: ab apoplexia, peste, lepra, & neruorum conuulsionibus præseruatiuum egregium: hecticis etiam sua confortatione prodest. Tantum pulueris cum aquis specificis commiscetur; quantum ad eas albicante colore tingendas satis est. Datur mane & vesperi cochlear vnum; & ante exhibitionem accuratè cum vehiculo humido commiscetur.

ALITER.

Fit etiam: miscendo sulphur tritum cum arenæ vel vitri tusi ana æqualibus partibus: & destillando per retortam, igne moderato: apponendoq; vas recipiens, quod acetum destillatum contineat. Et sic substantia sulphuris destillata præcipitabitur in puluerem album, quem exsiccabis. Hoc antidoto vtebatur Princeps Auraicus contra pestem.

ALITER.

Lac sulphuris fit etiam cum sulphure & arena miscendo cum aqua vitæ, & destillando in cineribus per retortam. Valet ad cancros Venereos, vlcera maligna, serpigines, lichenes, &c.

CAPVT XX.

De Tincturis solidiusculis & Panacæis.

TINCTVR ANTIMONII.

FAc capitellum ex cinere clauellato, calce viua, & cineribus communibus ana: in quo dissolue Hepar Antimonii; digerendo in arena per noctem; vt ferè bulliat. Tincturam separa: & filtra: & si placet, per acetum, in puluerem croceum præcipita, ac multis ablutionibus edulcora.

PANACÆA VITRIOLI.

Dissolue vitriolum cæruleum, in aqua pluuiali destillata calida: quam tertio filtratam lẽto balnei calore euaporare facies; donec cuticulam in superficie contrahat. Tum liquorem restantem calidam proiice in vas plumbeum, in quo prius bacillos hinc inde transuersos, per circuitum posueris. Ita per triduum in loco frigido relinque: vt cristallos virides producat: quibus

ſeparatis liquorem reſtantem deco-
que: & in eodem vaſe plumbeo repo-
ne: toties id repetendo; donec omnis
liquor in criſtallos abierit. Vitriolum
ſmaragdini coloris, his reiteratis diſ-
ſolutionibus & coagulationibus ſum-
mè depuratũ reduc in puluerem ſub-
tilem, quem ſpatio quinq; vel ſex die-
rum tali calore exſiccabis, vt æſtiua-
lem Solis non excedat: donec foris &
intus candidũ appareat. Tum diſſolue
in aqua deſtillata: filtra: quod indiſ-
ſolubile, abiice: coagula in vaſe plum-
beo: exſicca in hypocauſto, ad albedi-
nem, vt ſupra: reiterando hanc opera-
tionem, vſq; tertiò, vel donec in diſſo-
lutione nihil maneat indiſſolutum.
Vitriolum hoc candidum pone in ma-
tratium firmum, ſigillo Hermetis mu-
nitum: quod in cineribus ita calidis
colloca: vt ſolis æſtiui calorem ne ex-
cedat. Decimo die flaueſcet: vigeſimo
reducetur in alcohol, fietq; inſtar ſan-
guinis rubicũdiſſimũ. Vaſe fracto im-
pone in cucurbitam altam, & deſuper
funde acetum tertiô deſtillatum: vt
ſuperemineat quatuor ad minimum

digitis. Super pone alembicum cæcum, & per quatriduum in balneo tepido digere, ſpatulâ ligneâ quotidie mouendo. Vaſe refrigerato: quod tinctum eſt effunde: aliudq; acetum reaffunde: digere: moue: ſepara toties; donec acetum vlterius tincturam non attrahat. Quod in fundo remanſerit, abiiciendum. Acetum tinctum lento balnei calore ad ſiccitatem deſtilla. Manebit in fundo puluis rubicundus, quem etiam tertiô in eodem aceto diſſolues: digeres: ſeparabis: deſtillabis: exſiccabis. Puluerem rubicundiſſimum pone in retortam, adhibito receptaculo grandi: dando ignem per gradus. Primò egredietur ſpiritus flauus, poſtea rubicundiſſimus. Continuetur ignis in eodem gradu: donec appareant ſpiritus albi. Tum ceſſandum. Vaſe refrigerato: reperies in fundo retortæ, terram diaphanam, puram, candidiſſimam, quam ſpiritibus ſupra dictis paulatim imbues, digerendo, imbibendo: donec ſpiritus & anima proprio corpori ſint reſtituta. Tandem terram hanc benedictam,

in athanore, in vase hermeticê clauso, per quadraginta dies decoque, donec figatur. Dosis eius à granis tribus ad quinq; vel sex in morbis deploratis maximê.

PANACÆA SOLARIS DIAPHORETICA.

Stomachus struthionis paracelsi

Recipe aquæ philosophicæ lib. vnam,
Mercurii sublimati vnc. duas:

Misce: & in hac aqua solue mercurii; tantum, quantum solui potest. Dissolutio tardê procedit: ac propterea opus est digestione. Solutioni adde liquoris gummosi vnc. duas. Misce: & destilla: idq; bis vel ter; donec aqua nullas feces post se relinquat. In omnibus destillationibus adscendet mercuris sublimatus, quem singulis vicibus in aquam repones. Hac aquâ extrahitur quinta essentia metallorum, mineralium & marcasitharum.

Spiritus vini Tartarisatus

Destilla feces vini exsiccatas, in modum aquæ fortis. Aquam & oleum separa & serua. Interim feces ad albedinem calcina, quas oleo supradicto im-

bibe: & vt supra destilla & calcina, toties id opus repetendo, donec oleum fuerit clarum, vt aqua, & dulce, nec adustionem sapiat. Ita habebis quintam essentiam tartarisatam, quæ corrosiua omnia ex metallis tollit.

Solis sublimatio.

Recipe Solis per Antimoniũ purgati & in bracteolas secti, vel eius loco, Solis foliati vncias duas:
Stomachi Struthionis vnc. quatuor:

Solue: & destilla per alembicum, igne forti sub finem, ad sublimationẽ vsq;, vt vitrũ candeat. Vase frigefacto: cohoba & destilla, idq; ter repete. singulis vicibus, quod sublimatum fuerit, separando. Quartò destilla lentẽ phlegma, & iterum nouum affunde ad vncias quatuor: & fac vt prius, donec tota aqua cõsumta, & omne corpus exaltatum & sublimatum fuerit in albedinem exaltatæ aquilæ, id est, mercurii sublimati. Tunc lauda Deum. Denuo totum sublimatum repone cum phlegmate, destillando phlegma sine adscensione spiritus.

Mercurius vitæ.

Fit, vt est in Archidoxis Paracelsi, libro de Arcanis, cum parte vna Antimonii, & parte vna, vel secundum alios, duabus Mercurii sublimati. Rectificatur postea, & soluitur supra marmore vel vitro, deinde congelatur, destillando phlegma, & modicum aciditatis; donec guttæ in phlegma decidentes incipiãt præcipitari. Tũ amoto recipiente & alio substituto, destillatio igne moderato vrgetur. Hoc quater repeti debet: quartò massa erit clara & alba.

Coniunctio solis sublimati & Mercurii vitæ.

Recipe Solis sublimati, siue olei eiusdem supradicti sine phlegmate partem vnam:
Mercurii vitæ clarificati partes duas:

Misce simul: & lento igne destilla spiritus. Quod coagulatum remanserit, solue supra marmore; tertiò solutionem & coagulationẽ repetendo. Tum supra hãc materiam affunde duas partes quintæ essentiæ tartarisatæ; destil-

lando per alembicum ad ſiccitatem vſq; : reaffundēdo aliā deſuper toties, donec eſſentia dulcis deſtilletur, vt impoſita fuit. Quo facto : ſuper huius medicinæ partem vnam, affunde partes quatuor ſpiritus vini ſine phlegmate: digerendo, donec conſumatur. Sic habebis Solis & Mercurii vitæ coniunctionem : cuius doſis guttarum quatuor, in vino albo Prodeſt in omnibus morbis deſperatis, & iis, quorum cauſa eſt occulta.

TYROCINII CHYMICI.

LIBER TERTIVS.

DE QVINTA ESSENTIA

CAPVT PRIMVM.

DE

Essentia quinta sanguinis humani.

Quintæ essentiæ vox homonyma est.

QVINTÆ ESSENTIÆ vocabulum homonymũ est. Interdum significat quamuis speciem Chymicam crassitie materiæ elementaris, corpulentisque fecibus exutam: ac opponitur magisterio, in quo tota substantiæ moles ferè remanet, sed exaltata & de-

purata. Interdum, vt nos eam hîc accipimus, denotat ſubſtantiam ætheream, cæleſtem, ac ſubtiliſſimam; è tribus principiis cuiuſuis corporis miſti ſoluti, à qualitate elementari ſenſibili, corruptibili & mortali, per varias operationes chymicas, orbatis, & in vnum, ſeu corpus ſpirituale, ſeu ſpiritũ corporeum coagulatis, conflatam. Dicitur àquibuſdãMedicina, κατ' ἐξοχήν: ab aliisElixir, ob inſignes virtutes, quas in prẹſeruatione corporis humani à variis morbis, exerit: ab aliis Cœlum, duplicem ob rationem Primò, quod ſicut cœlum, non ex quatuor elementis; ſed materiâ quadã æthereâ & quinto quaſi elemento factum, nec corruptioni vlli obnoxium eſt: ita & quinta eſſentia vera, ab omnibus fecibus elementorum ſit ſecreta: ac quamuis non planè incorruptibilis: attamen ad eam ſubtilitatem, tenuitatem & ſimplicitatẽ ſpiritualem redacta, vt nihil heterogenei, à quo corrumpi poſſit, in ſe continere videatur. Deinde, quòd ſicut cœlum in hæc ſublunaria potẽter agit, rebus omnibus vitam largiendo & cõſeruando: ita etiã hæc quinta eſſentia

corporis humani valetudinem conseruet, iuuentam extendat senectam remoretur, & omne morbi genus abihat.

Cæterum quinta essentia sanguinis humani paratur hunc in modum. Recipe quantitatem satis magnam sanguinis virorum sanorum, in flore ætatis constitutorum: pone in vase circulatorio justæ capacitatis in B. M. continuê bulliens, donec Draco propriam caudam deuorauerit. Vasis refrigeratis materiam exime quæ instar hepatis erit; eamq; in particulas scinde: & per cucurbitas altas, eodem balnei calore, elementum aqueum siue phlegma destillatione separa. Destillatum super propriam terram reaffunde & pone in B. bulliens in iisdem vasis circulatoriis, per decem dies vt supra, postea phlegma destillando & propriæ terræ reaffundendo, vt supra, quinquies eundem processum repetendo, & vltimô totum phlegma destillatum reseruando. Vasis frigefactis, materiam exime: & retortæ amplę inde, adhibito recipienti capaci: destilla ex cineribus elementum aëris,

igne graduato. Nubeculis in recipiente disparentibus, ignis intendatur: vt elementum ignis in forma olei rubri siue purpurati egrediatur. Sub finem sublimabit se aliquid de sale Armoniaco. Vasis refrigeratis: separa aërem siue spiritum ab igne siue oleo, vel blanda destillatione balnei, vel per tritorium. Spiritum cum sale armoniaco reaffunde fecibus: digere per triduum: & per retortam nouam destilla, sub finem dando ignem ad sublimationem idoneum, vt totum sal spirituale, vel saltem maior pars sublimetur, & cum spiritu in recipiente misceatur. Nouum spiritum fecibus reaffunde: digere: & destilla toties, vt supra: donec terra priuetur anima: quod cognosces quãdo super laminam candentem posita fumum non ediderit. Notandum, antequam spiritus animetur: debere septies rectificari; singulis vicibus phlegma & fęces separãdo: & pars eiusdem seorsim reseruari: pro dissoluente parando, vt postea dicetur. Nigrum nigrius nigro calcina in reuerberio, spatio quinque dierum, igne moderato,

in vase vndiq; clauso : donec nigredo vertatur in albedinem subflauam , & tandem in rubeum colorem. Tum terra apta erit ad susceptionem spiritus animati. Imbibe terram calcinatam proprio phlegmate, & per viginti quatuor horas in cineribus digere, & destilla; hoc ter repetendo. Terræ exsiccatæ da decimam partem sui ponderis spiritus animati : digere in balneo, quantum satis : postea humiditatem insipidam destillatione blandâ separa. Reaffunde nonam partem spiritus animati: digere: destillâ vt supra. Deinde da octauam partem spiritus animati: postea septimam : sextam ; quintam; quartam partem : tamdiu cum quarta parte imbibendo; donec terra in duplum sui ponderis accreuerit. Et hoc est, quod Auicenna dicit : Scias, quod terram oportet nutriri, primô modicê aquâ suâ, & postea majori, sicut videre est in infantis educatione. Id circo multoties contere terram & paulatim imbibe eam, de octo in octo diebus, decoque; & postea mediocriter calci-

na in igne: nec tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Caueas tamen, ne imbibas terram, nisi paullatim, & cum longa contritione, post siccationem terræ. Vnde in hoc est pondus vbique notandum, ne scilicet nimia siccitas, vel superflua humiditas opus corrumpant. Et in tantum decoque assando: quantum dissolutio exposcit imbibēdo. Hæc Auicenna. Vnde etiam Geber ait: ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis & assationis. major pars eius aqueitatis deletur; residuum verō per sublimationem.

Pone itaque terram prædictam in cucurbitam altam, cui alembicum cum receptaculo simul adapta, rimulis diligenter constipatis, ne quid respirare possit. Et da ignem cinerum, spatio duorum dierum, quousque fumus ille mundus & albus adscendat, & instar Talci ad latera cucurbitæ hæreat. Et hoc est, quod dicit Clangor buccinæ: Idcirco quantō

magis poteris, ipsum corpus subtilia: & cum mercurio mundo coque: cumq; corpus aliquam partem mercurii in se hauserit & concluserit: ipsum subtilia cito igne & fortiori, quo poteris: donec ascendat in similitudine albissimi pulueris, in modum niuis, adhærens spondilibus Aludel. Cinis verò in fundo manens est fex, & scoria vituperata abiicienda, in qua nil vitæ habetur.

Prædicti mercurii meteorisati accipe vnciam vnam: misce cum septem vnciis spiritus rectificati non animati. Digere per biduum in balneo, postea destilla per cineres: deinde per balneum cum reiteratis cohobiis; donec nullas relinquat feces. Tandem per quadraginta dies circula. Vsus eius ad tincturas metallorum lapidum eliciendas.

Ex eodem Mercurio & eius oleo fit elixir ad desperatissimos quosq; morbos pellendos, in hunc modum: Recipe huius Mercurii vnciam vnam: cui adde octauam partem sui põderis olei rectificati: decoque in Athanore per octiduum: postea imbibe cum septima parte: & vt supra, decoque: deinde cum

cum sexta parte: tandem cum quinta toties reiterando, donec materia fiat instar Syrupi spissi, nec vlterius decoctione induretur. Tum per quadraginta dies decoque: & fiet lapis rubicundus, cuius dosis granum vnum, vel duo in liquore appropriato.

CAPVT. II.

De quinta vini essentia.

PONe vinum generosum per mensem, in ventrem equinum vel eius vicarium, in vasis circulatoriis iustæ amplitudinis. Postea destilla in B. M. spiritum in cucurbitis altis, quem quater rectificatum, singulis vicibus separando phlegma, septies adhuc destilla: ita vt ex libris quadraginta vini, vnam separes spiritualiorem: (nam quod inter spiritum & phlegma destillatur, aqua ardens est) Spiritum vase vitreo semipleno probè obturato, ne respiret, serua loco frigido. Interim phlegma destilla residuum vsq; ad mellis liqui-

di consistentiam. Quod prolectum est, redde fecibus: & iterum lento balnei calore tres partes euoca: deinde cucurbitam exime: & pone loco frigido, vt cristallos producat: quos ab omnibus sordibus elutos toties dissolues & coagulabis; donec aquæ limpidissimæ glaciem æmulentur. Interim si artis vim & oleum pingue & combustibile è vino quæris: phlegma à cristallis separatum in B. vsque ad mellis liquidi spissitudinem destilla: postea in retorta per arenam pelle. Aqua oleo flauo mista prius egredietur: deinde oleum rubrum: vltimô resina. Cristallis minutissimè tritis superfunde spiritum superius seruatum: digere in B. per triduum: postea in arena destilla: toties eundem processum repetendo; donec spiritus perfectè propria anima impregnetur; & corpus planè aridum super laminam candentem positum fumum non edat. Tum corpori prius, vt artis est, calcinato superfunde octauam partem sui ponderis spiritus animati: digere & destilla vt prius: deinde da sextam

partem ſpiritus: poſtea quintam: deinde quartam, toties cum quarta parte continuando, donec major pars corporis ſuper laminam candentem poſita in auras abeat. Tunc impletur, quod Morienus dicit: Hoc quoq; te ſcire decet: quod anima citô corpus ſuum ingrediatur, quæ cum corpore alieno nullatenus conjungi poteſt. Habito hoc ſigno, vaſi ſuperpone antinotorium: & da ignem cinerum ſpatio duorum dierum: donec ſulphur vegetabile ſpondilibus vaſis inſtar Talci adhæreat. Huius ſulphuris accipe vnciam vnam. Spiritus puri vncias quatuor: miſce & digere per diem naturalem: deinde deſtilla in cineribus cum cohobiis; donec totum corpus adſcenderit. Tunc bis per balneum bulliens deſtilla & per ſexaginta dies circula: ſeparataq; hypoſtaſi, quæ circa fundum pelicani hærebit, ſerua quintam vini eſſentiam, ad infinitos, morbos curandos, tam interius, quam exterius vſurpandam.

Poteſt etiam hæc quinta vini eſſentia breuiori tempore perfici. Imò cum

hæc ederem : præsentibus & spectantibus quibusdã meis discipulis, spatio quinq; septimanarum eam absolui : & auri tincturam rubicundissimam eadem elicui. Multæ enim sunt viæ, teste Gebero, ad vnum effectum & vnum intentum. Non possum autem non satis mirari hoc loco : spiritum vini Gallici aut Germanici circulatum, mirabilem illum odorem non referre, quem Baptista Porta vino Neapolitano tribuit his verbis: Tunc resera osculum, & si forãs mirabilis fragrantia manabit, cui nulla res comparari poterit: scito te optimum finem assecutum. Quod si odor vel color non tesponderit : reclude vas, & iterum ad circulandum repone, donec signum assequaris. Atqui nec Italicus vini spiritus, teste Rubeo, tali præditus est odore. Ille enim cap. secundo, sectionis secundæ lib. sui de Destillatione in hunc modum scribit: Vtinam viueret nunc vir clarissimus, medicusq; præstantissimus Eustachius Sancto Seuerinas. Is. enim, vt de me tacem, experientia ipsa, quam fecerat diligentissimê, testari

posset, aquam ardentem, si non mense solum integro, sed duobus atq; etiam tribus mensibus, imò vel anno toto, circulo, vt Raimudus præscribit, ageretur, ad id odoris suauitatisq; nunquam peruenturam, ac potiùs calidiorem indies, acrioremque fieri, vt quisquis velit, facilè potest experiri & ratio ipsa ab igne ac motu desumta persuadet. Quamquam illud non absolutè de aqua ardente simplici ac pura, vt posteriores putarunt, Raimundus intellexit, sed de ea, in qua dissolutum fuerit metallicum corpus. Canone enim secundo primi libri sic scribit: Hæc verò quinta essentia sic circulo acta & rectificata, non illo prædita odore fuerit, nisi corpus sit destillatum in ea. Vnde constat: Portam talem quintam essentiam vini non ê fornaculis; sed ex scriptis Lullii & Rupescissæ male intellectis depromsisse.

CAPVT. III.

De Quinta Corallorum essentia.

PRimô destillanda est magna aceti acerrimi quantitas cum separatione Phlegmatis ad hoc opus inutilis, nouum singulis vicibus, super priores feces destillando, donec centum circiter libras aceti per B. optime rectificati habeas. Requiruntur etiam triginta ad minus libræ corallorum rubeorum in puluerem subtilem redactorum: materia item plurima, ampla: colli prolixioris: quibus singulis libra vna corallorum imponatur, acetum paulatim & per vices, propter nimiam ebullitionem, affundendo; donec ad quatuor aut quinq; digitos superemineat; perque diem naturalem in B. digerendo; vsq; dum acetum dulcescat, & colore flauo imbuatur. Tunc menstruum decantandum, nouum reaffundendum;

donec dissolubile dissolutum fuerit. Menstruum per B. ex cucurbitis altis repetatur: & ad singulas salis libras, vnciæ duæ aceti affundantur & destillentur: deinde vnciæ quatuor addantur: postea sex: ita paulatim & per vices alendo, tandemq; infusiones de vncia in vnciam minuendo: donec acetum tam acre atq; impositum fuit, destilletur. Phlegma omne insipidum destillatum asseruandum. Salia sale aceti armoniaco imprægnata in vapore calentis balnei fermentanda: ibidem donec odor grauis, & color ater appareat relinquendo, quæ verç putrefactionis sunt indicia. Cumq; hæc apparuerint: sales resoluti calidê in retortas imponendi: eô quod statim in frigido congelentur: & per balneum vaporosum vel cineres phlegma separandum; donec vapores siue fumi albi conspiciantur. Tunc cessandum: & destillatio per arenam in reuerberio clauso continuanda vsq; dum omnes spiritus egressi fuerint, & oleum rubrum sanguinis instar guttatim effluxerit. Feces seruandæ ad vsus, vt postea dicetur.

Liquores omnes destillatos odoratissimos, & instar aquæ ardentis, flammam concipientes pone in cucurbitas altas, & lento balnei calore à phlegmate separa: & loco frigido in vitris probè obturatis serua: postea igne aucto, phlegma vrge, & ab oleo separatum ad vsus repone. Interim feces superius reseruatas calcina in Athanore, spatio quinque dierum, in vase vndiq; clauso, vti Geber lib. primo Summæ, cap. quinquagesimo, sequentibus verbis docet: Modus itaq; calcinationis spirituũ est: vt eis ad fixionem approximantibus, administretur ignis successiuè & paulatim illum augendo, ne fugiant: quousq; maximum eos tolerare ignem contingat, & vas eorum sit rotundum, vitreum, bene spissum, ne fundatur vndiq; clausum: & vt inquit Lullius, ne inflammationem præstet: Aut secundum Alphidium, spiritus dispergantur per aëra: quòd quæritur enim non fieret. Postea vase aperto detur ignis per gradus: vt feces nigrę cineritii coloris fiãt: à quibus sal eliciatur cum phlegmate priori reseruato, quod

filtretur

filtretur & coaguletur. Postea eundem salem dissolue in phlegmate posteriori seruato; donec purum euadat, quod calore moderato exsiccari debet. Huius salis recipe vncias duas: digere in B. per triduum: postea leui B. calore destilla aquam insipidam quam seorsim serua. Reitera eandem operationem; donec sal in duplum sui ponderis, proprio sale armoniaco impregnetur & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec spiritus tam acer aut fortis destilletur à suo sale, atque cum impositus fuit. Tum sal in vase idoneo pone ad sublimandum in cineribus spatio duorum dierum dando ignem per gradus. Ita sublimabitur ad latera vasis materia candidissima, instar niuis, quę dicitur verum Philosophorum Sal Armoniacum Huius Salis Armoniaci recipe vnciam vnam, Spiritus rectificati vnc. quatuor: Misce simul & per biduum digere: deinde destilla cum cohobiis; donec totum sal cũ spiritu adscenderit. Hæc materia triuna circulari debet; donec exaltatio voto respondeat.

Sic habebis quintam Corallorum essentiam : cæleſtem ſubſtantiam , ab omni fece terrena immunem , Mercurium vegetabilem & mineralem , Clauem Philoſophicam ſolidiſſima quæuis corpora aperientem , ad medicamenta virtutum admirandarum paranda , modo omnibus veris Philoſophis noto.

FINIS.

Extraict du Priuilege du Roy.

PAR grace & Priuilege du Roy il eſt permis à Mathieu le Maiſtre, Marchand Libraire en l'Vniuerſité de Paris, d'Imprimier ou faire imprimer, vendre & diſtribuer, vn liure intitulé, *Tyrocinium Chymicum, Recognitum & actum, Autore* IOANNE BEGVIN, ſans qu'aucun Imprimeur ou Libraire le puiſſe imprimer ou faire imprimer ſans la permiſſion dudit le Maiſtre, pendant le temps & terme de ſix ans entiers & accomplis, à commencer du iour qu'il ſera acheué d'imprimer: & ce à peine de cinq cens liures d'amende, confiſcation des liures qui ſ'en trouueront d'autres impreſſions que de celles dudit le Maiſtre, & de tous deſpens, dommages, & intereſts enuers ledit le Maiſtre, ainſi que plus amplement eſt contenu & declaré audit priuilege. Voulant en outre qu'appoſant l'extraict dudit priuilege, au commencement ou à la fin dudit liure, il ſoit tenu pour deüement ſignifié à tous ceux qu'il appartiendra. Car tel eſt noſtre plaiſir: Donné à Paris le 10. iour de Mars, l'an de grace mil ſix cens douze, & de noſtre Regne le deuxieſme.

Par le Conſeil.

VERDIN.

MR BONNIER
DE·LA·MOSSON